

SM/R.224

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA



SETEMBRE - OCTUBRE 1999

Núm. 4

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

Setembre-October 1999

Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.

Núm. 4

Dipòsit Legal: MH-283/1992

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL.....345

SANTA SEU

- Congregació pels Bisbes - Resposta a la Relació Quinquenal

PRELAT

- Decret de nomenament de Canceller-Secretari
- Nomenament de Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí com a Bisbe de Lleida:
 - Notificació de Nunciatura
 - Decret de nomenament del Delegat per la Generalitat dels Afers
 - Aixecar novament la tenda
 - Salutació als meus nous diocesans
- Homilia de la festa de la Mare de Déu de Gràcia (8-IX-1999)
- Homilia en l'ordenació de prevere de Josep Lluís Ponsetí Pons (19-IX-1999)
- Exhortació per al nou curs pastoral
 - “ sobre el Pla Pastoral Diocesà 1999-2000
 - “ sobre el Sant Rosari
 - “ sobre el nou curs de catequesi
 - “ per al Domund

VICARIA GENERAL

- Reunió dels Delegats Diocesans
- Calendari Diocesà 1999-2000
- Comunicació als preveres

VICARIA JUDICIAL

- Memòria del curso 1998-1999

SECRETARIA GENERAL

- Nomenaments
- Confirmacions
- Propostes per a professors de formació religiosa

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri
 - Convocatòria (25-X-1999)
 - Resum de les sessions del Consell del Presbiteri (De 20-XII-1995 a 29-X-1999)
 - Full informatiu (25-X-1999)
 - Full informatiu (29-X-1999)
- Consell Diocesà d'Economia

- . Convocatòria (22-X-1999)
- . Temes i acords (22-X-1999)
- Institut Diocesà de Teologia
 - . Curs 1999-2000
- Delegació de Catequesi
 - . Curset per a Catequistes
- Delegació de Vocacions
 - . Comunicació, objectius i calendari 1999-2000
- Delegació de Mitjans de Comunicació Social
 - . Objectius per al curs 1999-2000

SECCIÓ INFORMATIVA391

- Activitats del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana

SECCIÓ DOCUMENTAL397

- . Missatge del Papa per la LXXXV Jornada Mundial de l'Emigrant
 - “ “ “ al Domund-1999
- . Carta del Papa sobre el pelegrinatge als llocs vinculats amb la història de la salvació
- . Congregación para los Institutos de Vida Consagrada y las Sociedades de vida Apostólica-“Verbi Sponsa”. Instrucción sobre la clausura de las monjas.

SUMARI

CONTINGUTS

PARTE I

1.1.1

1.1.2

1.1.3

1.1.4

1.1.5

301

302

VICARIA GENERAL

- Registre del Delegats Diocesans
- Calendari Diocesà 1999-2000
- Comunicacions previstes

VICARIA JUDICIAL

- Memòria del curs 1998-1999

SECRETARIA CENTRAL

- Nomenaments
- Confirmacions
- Propostes per a promoció de formació religiosa

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri
 - Convocatòria (25-X-1999)
 - Resum de les sessions del Consell del Presbiteri (De 20-XII-1998 a 29-X-1999)
 - Full informatiu (25-X-1999)
 - Full informatiu (29-X-1999)
- Consell Diocesà d'Economia

SECCIÓ OFICIAL

SANTA SEU

CONGREGACIÓ PELS BISBES

Vaticano, 17 de agosto de 1999

Estimado Señor Obispo:

Con la presente doy respuesta a la Relación quinquenal (1991-1995) sobre el estado de la diócesis de Menorca, primera de las que eleva Vuestra Excelencia a la Sede Apostólica en calidad de Pastor de esa Iglesia particular. Esta circunstancia me permite saludar cordialmente a Usted y a la entera comunidad diocesana.

Esta Congregación examina con particular interés la Memoria que presentan por primera vez los nuevos Obispos de las circunscripciones eclesiásticas de su competencia. En su caso, el quinquenio de referencia se corresponde casi por entero con su presencia en tierras menorquinas.

Entre los aspectos más positivos de la vida diocesana en estos años de los que da cuenta el Informe, se pueden seguramente citar los relativos a la constitución del Consejo Pastoral Diocesano, que ha favorecido el clima de colaboración y diálogo entre todos los miembros del Pueblo de Dios. Por otra parte, la presencia de los laicos, asumiendo nuevas responsabilidades, ha tenido un reflejo positivo en el ámbito de la administración económica de la diócesis; se pueden subrayar también las buenas relaciones ecuménicas con el numeroso grupo de anglicanos residentes en la isla; así como es digna de ser registrada la activa participación de los fieles en las celebraciones litúrgicas que se da en algunos lugares.

Una mención especial merece el buen trabajo realizado en el campo de la catequesis. Durante el quinquenio, el movimiento catequístico ha experimentado nuevos estímulos gracias a la celebración del congreso de Catequistas de Cataluña y Baleares. En este campo se advierte el avance que ha supuesto la implantación de la catequesis familiar; practicada con el rigor debido para que no venga desnaturalizada, tal forma de catequesis puede representar, al mismo tiempo, un adecuado instrumento de evangelización de los propios padres, facilitando la continuidad en la formación de los cristianos, como pedía el Santo Padre en su Discurso al 4º grupo de Obispos de España en su última visita ad Limina (7 de julio de 1998, n. 5). Formación permanente de los fieles tanto más necesaria cuanto que “las circunstancias cambian con vertiginosa rapidez, poniendo cada día nuevos interrogantes con los cuales ha de confrontarse la fe de los creyentes” (ibidem).

Se valora muy positivamente el trabajo cumplido en estos años para plantear en modo pastoralmente eficaz las relaciones entre catequesis y enseñanza religiosa escolar, respetando la peculiaridad y diferencias de ambas actividades y buscando

la complementariedad de las mismas, con el fin de dar una formación coherente y lo más completa posible a los niños, adolescentes y jóvenes. En este ítem será conveniente recordar a los padres su obligación de dar una educación cristiana a los hijos y la conveniencia de ejercitar oportunamente el derecho que les concede la ley en relación con la enseñanza religiosa escolar. Por otra parte, deberán también interesarse en motivar a los hijos que frecuentan la escuela media para que reciban también ahí la enseñanza religiosa.

Es motivo de agradecimiento a Dios nuestro Señor la creciente participación de los laicos en las tareas eclesiales. Vuestra Excelencia desearía, a la vez, una mayor coordinación, planteamientos todavía más sólidos y serios y una convencida presencia de los católicos en la vida pública. Con toda razón. La mayor presencia de los laicos en la vida de la Iglesia-Comunión no siempre se corresponde, en efecto, con una mayor toma de conciencia de su específico papel en la Iglesia-Misión, es decir, en la evangelización de la cultura, la política, la economía, el arte...

Aquí encuentra su lugar propio la cuestión ecológica (cfr. Christifideles laici, n. 43), por la que existe en la isla una positiva preocupación. Por otra parte, el cumplimiento de la misión propia de los laicos pasa necesariamente por su específica preparación y su acompañamiento espiritual. Confío en que la buena experiencia pastoral de Vuestra Excelencia, eficaz promotor del laicado, sabrá dar el relieve que merece a este importantísimo campo de la pastoral diocesana.

De otra parte, los problemas a los que se hace mención en la Memoria deben ser seguidos con serena atención, para, tras la debida reflexión, aprontar las necesarias medidas para su superación. Se alude, en concreto, a la necesidad de continuar los esfuerzos por impimir la dirección justa al resurgimiento de las devociones populares, de insistir a los fieles en la centralidad de la celebración eucarística en la vida cristiana, de tratar con hondura en los programas de formación permanente los problemas pastorales y las respuestas auténticas que ofrece el Magisterio, de seguir trabajando sin desmayo en la promoción de las vocaciones sacerdotales, de invitar a una legítima creatividad en los límites y el respeto de las normas litúrgicas, de no ceder a temores infundados en el anuncio del Evangelio y de sus consecuencias en todos los ámbitos de la vida: económico, social, familiar, matrimonial, etc.

Excelencia, la diócesis de Menorca, como, por lo demás, las otras diócesis de España, presenta numerosas realidades pastorales positivas, a la vez que debe hacer rente a serios desafíos fruto de la secularización y de la cultura hedonista y relativista que amenaza con sofocar la fe del pueblo cristiano. El Gran Jubileo del Año 2000 debe suponer una fuerte sacudida en las conciencias de todos los cristianos, llamados a realizar un

profundo examen de conciencia de su fidelidad a la propia vocación. Guiados por el Espíritu de Dios, la convicción de las propias faltas llevará a la conversión (cfr. Dominum et vivificantem, n. 31) y al redescubrimiento del significado más profundo del sacramento de la Penitencia (cfr. Tertio millennio adveniente, n. 50). Será esta una buena ocasión para invitar a los sacerdotes a dedicar generosamente tiempo a la administración de este sacramento.

Al final de estas reflexiones, fruto de la lectura de la Memoria de referencia, me honro en comunicarle que el Santo Padre, en su solicitud por el mayor bien de esa Iglesia particular, imparte la Bendición Apostólica a Usted y a todos los sacerdotes, seminaristas, religiosas y religiosos, catequistas y agentes de pastoral, y a todo el pueblo cristiano de Menorca.

Por mi parte, mientras imploro abundantes frutos apostólicos para su ministerio episcopal, me es grato confirmarme con sentimientos de fraterna estima.

*de Vuestra Excelencia
affmo. en Cristo*

+Lucas Card. Moreira Neves Pref.

PRELAT

DECRET DE NOMENAMENT DE CANCELLER SECRETARI

Nos, Dr. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, per la gràcia de Déu i de la Seu Apostòlica, Bisbe de Menorca

PEL PRESENT DECRET, a tenor del que estableixen els canons 149, que regula els requisits perquè algú sigui promogut a un ofici eclesiàstic, i 483, 2, que concreta les circumstàncies d'idoneïtat per aquest ofici:

1. Nomenem Canceller-Secretari de la Diòcesi de Menorca, amb els drets i deures contemplats per la legislació universal (canons 482-485) i per les nostres disposicions, al M.I. Sr. Francesc Triay Vidal, Pvre.

2. Disposem que aquest Decret sigui publicat en el Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca.

3. La presa de possessió es farà davant nostre en la capella de cal Bisbe amb el

lliurament de les promeses prescrites en el cànon 471, amb assistència del Vicari General i Judicial i altres membres de la Cúria Diocesana.

Ho decreta i firma el Rvdm. Sr. Bisbe el dia 25 d'octubre de 1999.-

Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí

Bisbe de Menorca

Per manament del Sr. Bisbe

Mn. Miquel Anglada Piris

Notari

NOMENAMENT DE MONS. FRANCESC XAVIER CIURANETA AYMÍ COM A BISBE DE LLEIDA

En fer-se públic el dia 29 d'octubre, a les 12 del migdia, el seu nomenament com a Bisbe de Lleida, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí signà el decret de nomenament de Delegat per a la Generalitat dels Afers i dirigí aquests missatges als actuals i als futurs dicocesans:

NOTIFICACIO DE NUNCIATURA

Madrid, 25 de octubre de 1999

Excelencia:

Me es grato comunicarle que el Santo Padre, al aceptar la renuncia al gobierno pastoral de la Diócesis de Lleida, presentada por el Excmo. Mons. Ramón Malla Call en conformidad con el canon 401, párrafo 1 del Código de Derecho Canónico, se ha dignado nombrar a Vuestra Excelencia Obispo de la mencionada Diócesis de Lleida.

La noticia de la aceptación de la renuncia de Mns. Ramón Malla y la de su nombramiento se hará pública en Roma el viernes, día 29 del presente mes, a las 12 horas de la mañana.

Al darle la enhorabuena por esta designación y deseándole larga y fecunda actividad pastoral en la Diócesis que le ha sido encomendada, aprovecho la ocasión para saludarlo con todo afecto en el Señor.

+ Lajos Kada

Nuncio Apostólico

Excmo. y Rvdmo.

Mons. Francisco Ciuraneta Aymí,

Obispo de Menorca

C/. Bisbe Torres, 8

07760 CIUDADELA DE MENORCA

DECRET DE NOMENAMENT DEL DELEGAT PER A LA GENERALITAT DELS AFERS

Nos, Dr. Francesc Xavier Ciuraneta Aymí, per la gràcia de Déu i de la Seu Apostòlica Bisbe-Administrador Diocesà de menorca.

Havent-se fet certa i oficial avui la notícia del meu trasllat de la Diòcesi de Menorca a la de Lleida i, ja que en aplicació del cànon 418,2 assumeixo les funcions d'Administrador Diocesà de Menorca fins ara el meu Vicari General,

PEL PRESENT DECRET, d'acord amb el cànon 137, nomeno Delegat per a la Generalitat dels Afers als Rvnd. Sebastià Taltavull Anglada. Aquest càrrec durarà fins que, segons el dret vigent (cànon 419), la jurisdicció de la Diòcesi de Menorca passi a mans del Col·legi de Consultors o a un Administrador Apostòlic, designat per la Santa Seu.

Ciutadella de Menorca, 29 d'octubre de 1999

Francesc Xavier Ciuraneta Aymí

Bisbe-Administrador Diocesà de Menorca i

Bisbe Electe de Lleida.

Per manament del Sr. Bisbe-Administrador Diocesà de Menorca

Mn. Francesc Triay Vidal

Canceller-Secretari

AIXECAR NOVAMENT LA TENDA

Déu em demana aixecar novament la tenda i posar-me en camí. Aquest passat divendres, a les 12 del migdia, es fa fer públic que el Papa, Joan Pau II, m'havia nomenat Bisbe de Lleida. Al llarg de tota la meva vida sacerdotal he estat sempre disponible per complir la voluntat de Déu, suggerida per les indicacions dels meus superiors. He tingut sempre molt presents unes paraules de Déu al patriarca Abraham: "Vés-te'n del teu país... cap al país que jo t'indicaré i allí em seràs la benedicció" (Gn 12, 1-3). Com també ha cercat que em guiés sempre la disponibilitat de la Verge Maria: "Som l'esclava del Senyor" (Lc 1, 38). Amb aquest tarannà d'esperit vaig venir a Menorca. I ara la voluntat de Déu m'arriba amb aquesta disposició del Papa, que he assumit amb esperit d'agraïment per la confiança demostrada en assignar-me aquesta nova missió eclesial i amb esperit de servei, convençut que tot ministeri eclesial és essencialment un servei a exercir allà on Déu et crida.

Amb tot no sóc insensible davant el canvi. Vuit anys de dedicació al ministeri episcopal al servei de l'Església de Menorca han creat unes arrels afectives molt

fondes. Els anys no passen inútilment per un cor que ha trobat el caliu de persones afectuoses i cordials. Menorca és una illa molt acollidora, on moltíssimes persones m'han ajudat a entendre el tarannà illenc, a integrar-me com un menorquí més i a no sentir-me mai aïllat. He pogut realitzar la meva tasca eclesial amb molta pau interior, perquè he trobat comprensió i ajuda en tots els estaments cívics i eclesials, que han facilitat moltíssim la meva tasca. L'agraïment és la memòria del cor. I aquesta memòria, en aquests moments, es dirigeix a totes les persones que, amb la seva paraula i el seu exemple, m'han estimulat a ser fidel a la meva missió. Gràcies a tothom!

Poso en mans de Déu una tasca eclesial realitzada al llarg d'aquests vuit anys de ministeri episcopal a Menorca. Em preocupa el seu judici, però confio en la seva bondat de pare. Li demano que la seva misericòrdia supleixi el que en la meva actuació hagi pogut haver de flaqueja per debilitat i inadvertència. Res, per mèrits meus; tot, per la força de la seva gràcia. Faig meves les paraules de Sant Bernat de Claraval: "El meu únic mèrit és la misericòrdia del Senyor. No seré jo pobre en mèrits mentre Ell no ho sigui en misericòrdia. I perquè la misericòrdia del Senyor és molta, molts són també els meus mèrits". La fidelitat a les nostres obligacions és sempre molt més fruit de la gràcia de Déu que no pas nostra.

Francesc Xavier

Bisbe Electe de Lleida i

Bisbe Administrador Diocesà de Menorca.-

SALUTACIÓ ALS MEUS NOUS DIOCESANS

Com una sorpresa de la gràcia de Déu, m'ha arribat el nomenament per a regir, en nom del Senyor, la Diòcesi de Lleida. La Providència divina em porta a compartir amb vosaltres la meva fe, esperança i caritat ben bé al llindar del nou mil·lenni i a celebrar conjuntament el Jubileu de l'Encarnació del Fill de Déu. Deixo l'estimada Església de Menorca, on he esmarçat vuit anys dedicat plena i joiosament al ministeri episcopal amb una gran col·laboració i comprensió de tots els estaments eclesials i cívics.

Agraeixo, primerament, al Senyor aquesta nova responsabilitat eclesial, que assumeixo amb una gran pobresa d'esperit. Confio en Ell i en la intercessió de la Verge Maria. Agraeixo també al Sant Pare Joan Pau II la confiança en considerar-me digne per exercir el ministeri episcopal en l'Església que peregrina a Lleida.

Com a Bisbe voldria ser un sacerdot, un mestre i un pastor, digne de Jesucrist Summe Sacerdot, Únic Mestre i Bon Pastor de les nostres ànimes. Per tant, caldrà que mantingui sempre una plena docilitat a l'acció de l'Esperit per a ser un instrument fidel a les seves mans per tal de conjuntar criteris, voluntats i esforços perquè, des d'una estreta fraternitat eclesial, transparentem a Lleida l'Església de

Jesucrist, una Església alhora pobra i pecadora però santa i santificadora, evangelitzada i evangelitzadora perquè segueixi essent sacrament de salvació.

Confio en la vitalitat de l'Església de Lleida: en el lliurament pastoral joiós i il·lusionat dels preveres, a qui des d'ara tinc ja com a germans ben estimats; en la disponibilitat dels diaques que encarnen el rostre servicial de l'Església; en la il·lusió dels seminaristes que es preparen per al ministeri sacerdotal; en la tasca dels religiosos i religioses, que dia a dia malden per transparentar el Regne; en la majoria d'edat d'un laicat responsable que viu plenament la seva condició de membres de l'Església. Des de la nostra comunió evangelitzadora hem de continuar la tasca de sembrar amb joia i esperança l'Evangelí de la salvació de Jesucrist per tal de revitalitzar els practicants i desvetllar la inquietud religiosa dels allunyats.

Ja des d'ara em poso a la disposició de tots, amb una salutació ben cordial per a tothom. Que aquesta arribi sobretot als més necessitats de l'ajut del Senyor i dels homes: malalts, vells abandonats, marginats... Pregueu per mi com jo, des de fa ja uns dies, prego molt intensament per tots vosaltres, els meus futurs diocesans.

Que la Verge Maria ens embolcalli amb el seu mantell de misericòrdia i esdevingui una valuosa intercessora per a tots nosaltres.

Ciutadella de Menorca, 20 d'octubre de 1990.

Francesc Xavier Ciuraneta Aymí

Bisbe Electe de Lleida i

Bisbe Administrador Diocesà de Menorca.

HOMILIA DE LA FESTA DE LA MARE DE DÉU DE GRÀCIA (8-IX-1999)

Des de fa uns dies Maó és una ciutat en festes, una ciutat oberta i hospitalària, on s'han suspès les obligacions de la vida ordinària per a dedicar-se plenament a celebrar amb alegria les meravelles de la vida i de la convivència. Són les festes de la Mare de Déu de Gràcia, que tenen moments i aspectes molt diferents. Podem dir que, dintre de la festa general de la Mare de Déu de Gràcia, hi ha moltes festes. I un dels moments importants dintre del panorama festiu és aquest matí de la processó i de la missa plena de fervor i de pietat aquí en l'Església de Santa Maria.

Crec que és obligat que cerquem viure aquest moment religiós de les nostres festes amb la mateixa claretat i amb la mateixa veritat amb què vivim els altres en la plaça, en els carrers... Aquí i ara estem evocant la causa i el principi de tot l'altre. Tota la frondositat de la festa neix d'aquest tronc central, que és la memòria i el record de la Mare de Déu de Gràcia.

I aquesta festa de la Mare de Déu de Gràcia ens invita i ens estimula en el coneixement amorós del Déu Pare i en l'acollida del "seu amor incondicionat envers tota criatura humana, i en particular envers el "fill perdut" (TMA 49). El

Papa Joan Pau II, quan va convocar tota l'Església per a la preparació del gran Jubileu de l'Encarnació, va recordar que la Santíssima Verge Maria estaria present, al llarg de tota la fase preparatòria, precisament "com a model de fe viscuda" i com a referència constant per a tota l'Església en la preparació i en la celebració del Jubileu commemoratiu de l'Encarnació del Fill de Déu (cf. TMA 43).

Per això, si en els dos anys anteriors hem dirigit la mirada a Maria, respectivament, com a Mare i cooperadora de Jesucrist, el Fill de Déu fet home (I any de preparació; cf. TMA 43), i com a "dona dòcil a la veu de l'Esperit" (II any; cf. TMA 48), ara hem de contemplar-la com a "filla predilecta del Pare" i "exemple perfecte d'amor, tant a Déu com al proïsme" (TMA 54). Les lectures de la Paraula divina d'aquesta celebració ens inviten a fer aquesta contemplació.

En efecte, a l'Evangelí hem escoltat que "l'àngel Gabriel fou enviat per Déu... a una al·lota..., el nom de la qual era Maria". Vet aquí els protagonistes de l'esdeveniment més gran de tota la història humana, quan "Déu (Pare) va enviar el seu propi Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei" (Gal 4,4) per redimir-nos. I els protagonistes d'aquest esdeveniment, cabdal de la història de la humanitat, són Déu Pare i la Verge Maria, el Creador i una criatura, Déu i una dona. L'àngel Gabriel és només el missatger, que transmet l'encàrrec de part de Déu. I aquest encàrrec sona primer a l'oïda de Maria com una salutació: "Déu vos salvi, plena de gràcia, el Senyor és amb vós". Mai cap criatura no havia escoltat una salutació com aquesta. Per això és comprensible el torbament de Maria. L'àngel la tranquil·litza immediatament. "No tinguis por, Maria; Déu t'ha concedit el seu favor".

Aquestes paraules de l'àngel palesen la predilecció i l'elecció de què ha estat objecte aquesta dona per part del Pare celestial, una predilecció i una elecció que no arranquen només del moment, en què Déu va fer als primers éssers humans la promesa de la redempció sinó que ve de més enllà, de l'eternitat. En virtut de la persona de Crist el Pare va predestinar la Verge Maria com a filla predilecta seva, com la primícia i el fruit més esplèndid de la Redempció, i com a imatge del que tota l'Església -nosaltres- desitja i espera arribar a ser (cf SC 103, LG 53, 63). I tot d'una manera plenament gratuïta i benvolent de part de Déu. Per pura iniciativa seva.

Però Maria no s'enorgulleix del do rebut, ni es limita a ser un instrument merament passiu de la predilecció divina. Ella, agraciada d'una manera singular per la benedicció del Pare, respon amb una humilitat total i amb tot el seu reconeixement, acceptant al mateix temps la missió que se li confia. Ho fa en dos moments: primer, en l'Anunciació: 'Som l'esclava del Senyor; que es compleixin en mi les teves paraules', després, en la visita a la seva cosina Isabel: "La meva ànima magnifica el Senyor... perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa". Confessant immediatament: "el Totpoderós obra en mi meravelles". La resposta de Maria ens és plenament il·luminadora per dos motius: primer, perquè ens ensenya a parlar de Déu, i, segon, perquè ens anima a respondre a les crides de Déu Pare amb una disponibilitat total.

En efecte, Maria ens ensenya a parlar de Déu, és a dir, a pronunciar el seu sant nom amb agraïment filial davant els nostros contemporanis perquè el coneguin i l'invocin com nosaltres. La nostra paraula sobre Déu, com la de la Verge Maria, ha de ser que de vegades resulta difícil parlar de Deu o bé perquè es pren el seu nom en va o perquè molts consideren el nom de Déu com una paraula sense cap sentit, cal que els cristians imitem l'actitud de la Verge Maria, referint-nos a Ell com a Pare amorós, lloant-lo amb tota humilitat i confiança.

Maria ens anima també a respondre a les crides de Déu Pare amb plena disponibilitat; aquella disponibilitat que acompanya tota la vida de Maria i assoleix el seu moment culminant quan, al peu de la creu, rep l'encàrrec de ser la mare de tots els deixebles del seu Fill. Per això, en aquest any dedicat al Pare, se'ns proposa Maria com el model perfecte de tots els fills i filles de Déu, en la fidelitat i en l'obediència: "Feu tot el que Ell us digui" (Jn 2,5) (Cf. TMA 54).

Poder invocar Déu com a Pare, poder dir-li joiosament "Tu ets el meu Pare" significa primer no voler trobar en mi mateix -en el tenir o en el poder- la raó de l'ésser de la meva vida i dels meus actes. Significa reconèixer que és en l'amor de Déu on està el meu origen, la meva raó de ser, el meu sentit i el meu fi. Significa acceptar-lo en la meva vida, vivint des de Déu i no des d'altres criteris, perquè vull fer meves les benaurances, les actituds i els criteris per mitjà dels quals Déu va senyalant-me el seu voler per a mi perquè sigui feliç. Però l'ésser del Pare Déu no s'acaba amb el que Ell és per a mi" a la més adulta del "jo per a tu". Hem d'acceptar que hi ha una veritat que ens precedeix. "Jo us he elegit a vosaltres". I una llum que ens guia sempre, com el fil conductor de la nostra existència: el pla del nostre Pare Déu, el seu disseny d'amor per a les nostres vides.

Estimats germans i germanes, Maria és la filla predilecta del Pare no sols perquè Déu Pare la va predestinar i la va elegir des de l'eternitat sinó també perquè ella va saber respondre a aquesta predilecció amb humilitat i confiança, ensenyant-nos a nosaltres a parlar de Déu com un Pare misericordiós i a estar plenament disposats a secundar la seva voluntat.

Que Déu Pare, per intercessió de la Verge de Gràcia, ens doni unes festes agradables i plenes de felicitat, que la gràcia i la joia de Déu visiti les nostres llars i els nostres cors, que l'exemple de la Verge Maria il·lumini cada pas de la nostra vida i mantingui els nostres cors en el camí de la joia i de la pau.

HOMILIA EN L'ORDENACIÓ DE PREVERE DE JOSEP LLUÍS

PONSETI PONS (19-IX-1999)

"Però portam aquest tresor en gerres de fang, perquè quedi ben clar que aquest poder incomparable ve de Déu, i no de nosaltres" (2 Cor 4,7). El tresor del qual ens ha parlat Sant Pau en la Carta als Corintis, és el ministeri apostòlic. Ell era conscient que el ministeri que havia rebut com un do del Senyor només podia ser exercit amb dignitat i responsabilitat amb l'auxili de Déu, ja que la nostra naturalesa és feble; és "gerra de fang".

En aquesta Eucaristia d'ordenació de Josep Lluís hem demanat a Déu per ell que "el faci testimoni valent i humil de l'Evangelí" (col·lecta). Ell vol dedicar el seu entusiasme i les seves energies al servei de l'Església de Menorca i de l'Església Universal. Ho farà amb la força del testimoni valent rebuda de la gràcia de Déu. I amb humilitat, que és la veritat del qui sap que és un instrument fràgil, inconsistent, "gerra de fang".

Amb tots vosaltres, preveres, religiosos i religioses i fidels laics, dono gràcies a Déu per aquest gran do seu a la nostra Església. Tots compartim l'alegria de Josep Lluís i la dels seus pares, familiars i amics que avui participen d'aquest moment vital, tan intens i tan vivament esperat, que deixarà un record profund en la seva vida.

Estimat Josep Lluís, per mitjà de l'antic i venerable ritus de la imposició de les mans i la pregària de consagració, et convertiràs en prevere, per a ser servidor del poble de Déu amb un caràcter nou. Participaràs en la mateixa missió de Jesucrist, semblant la Paraula de Déu i anunciant el seu amor als homes. Representaràs enmig del poble cristià a Crist, el Bon Pastor, que dona la seva vida per la salvació de tots els homes.

En tu es compleix la paraula del llibre de Jeremies: "El Senyor em va comunicar la seva paraula. Em digué: Abans de formar-te en les entranyes de la mare, jo et coneixia...; et vaig consagrar profeta destinat a les nacions" (Jn 1,4). Has estat objecte de l'elecció de Déu. El Senyor t'ha cridat perquè siguis ministre de la seva misericòrdia i dispensador dels seus misteris. Com va fer amb els primers apòstols, Crist segueix avui elegint nous col·laboradors que tinguin cura del poble, mitjançant el ministeri de la paraula, dels sacraments i dels servei de la caritat.

Al prevere se l'anomena sovint també "ministre de l'Eucaristia". Aquest sacrament és el cim i la font de la vida cristiana (cf. SC 10). No fa massa el Papa, en una ordenació de diaques, deia: "L'Eucaristia... serà la font cristallina que nodrirà de manera incessant la vostra espiritualitat sacerdotal. Hi podeu trobar força inspiradora per al ministeri diari, impuls apostòlics per la tasca d'evangelització i consol espiritual per als moments inevitables de dificultat i de lluita interior. En apropar-vos a l'altar, on es renova el sacrifici de la creu, descobrireu cada vegada més riqueses de l'amor de Crist i aprendreu a traduir-les en vida" (Ecclesia 2947).

El ministeri sacerdotal que vas a rebre és un servei d'amor. El prevere és el qui estima servint, donant la seva vida, amb la consciència ben clara que el gra de blat només dona molt de fruit quan cau a terra i mor (cf Jn 12, 24). Deixa que l'Esperit Sant configuri en tu un cor sacerdotal, un cor com el de Crist, arrelat en Déu i obert fraternalment a les necessitats, sofriments i esperances de tots els homes. Deixa que l'Esperit Sant et faci signe vivent de Crist en aquesta missió de ser testimoni de la bondat de Déu en el món.

Més d'una vegada, en comentar aquesta ordenació sacerdotal, ens hem preguntat: Qui vindrà a ocupar el lloc que Josep Lluís deixa buit en el Seminari? Quan parlem de vocacions toquem certament amb les mans la nostra feblesa i impotència. Només

Déu crida a aquesta forma admirable de viure que és la del ministeri sacerdotal; com només Ell ens descobreix a tots el camí de la seva voluntat i de la nostra santificació.

Però Déu, germans i germanes, no deixa de suscitar en la seva Església tot allò que aquesta necessita per a la seva vida i creixement. Si en una comunitat eclesial no surten vocacions per al ministeri sacerdotal, per a la vida consagrada o per a la santedat en la vida seglar i matrimonial, això no s'esdevé per manca d'una necessària presència i acció del Crist o de l'Esperit Sant. En aquesta construcció inacabada que és l'Església el fonament és sempre fort i segur. Si la construcció no creix o s'esfondra no és per defecte dels fonaments sinó o bé perquè les parts no han estat ben projectades bé perquè s'ha vogut construir amb materials inadequats i falsos.

Avui, en aquest capvespre, el do de l'ordenació de Josep Lluís i la realitat de la nostra pobresa vocacional han de ser per a tots nosaltres una crida urgent de Déu. El relleu generacional dels sacerdots i les necessitats dels països de missió demanen que les comunitats cristianes de Menorca ofereixen un nombre raonable de vocacions per al ministeri sacerdotal i per a la vida consagrada.

La solució ha de venir per una renovació general de la nostra vida cristiana. Necessitem que a les nostres parròquies abundin les famílies cristianes que siguin generoses per rebre el do dels fills, que siguin capaces de transmetre una educació cristiana, profunda, forta, joiosa i generosa; necessitem preveres, catequistes i educadors que descobreixin als joves la bellesa d'una vida cristiana exigent i generosa; necessitem grups de joves on aquests descobreixin aquests ideals de vida i es vegin animats per deixar les ofertes i promeses d'aquest món per tal de seguir Crist.

Deixeu-me dir unes paraules als joves, companys i amics de Josep Lluís. Aquí el teniu, heu viscut a prop d'ell, sabeu que és com vosaltres, no és d'una altra raça ni està fet d'una pasta diferent. Simplement està on està i és com és perquè ha rebut la visita del Senyor i Ell li ha ensenyat a estimar més la pobresa que la riquesa; Ell li ha fet descobrir el valor de la virginitat pel Regne del cel; Ell l'ha animat a posar tota la seva vida en mans de l'Església per a ocupar-se dels assumptes de Déu, per a proclamar el seu Regne, per a ajudar els seus germans a conèixer Crist, a viure en aquest món amb la dignitat i la bondat dels fills de Déu, a caminar amb esperança fins al goig definitiu de la vida eterna.

Els qui vulgueu arribar fins al fons de vosaltres mateixos i viure una vida plena i vertadera, pregunteu-vos ara si el Senyor no us crida potser a una vocació semblant, a una vida d'intimitat amb Ell i de servei generós als germans.

Estimat Josep Lluís, ben aviat et postraràs a terra mentre l'assemblea cristiana cantarà la lletania dels sants. És un gest carregat de significació. Expressa l'anorreament de la criatura davant del Creador. Tornant a Sant Pau, l'home, "gerra de fang", es postra davant l'omnipotència de Déu per tal de rebre el do del ministeri. La invocació dels sants és petició d'ajuda per a rebre responsablement i exercir amb fidelitat el do de Déu.

Germans i germanes que participeu en aquesta joiosa celebració, preguem perquè Josep Lluís sigui sempre fidel a la missió que rebrà, renovi cada dia el seu "sí" a Crist i sigui signe del seu amor a tota persona.

Que l'Esperit Sant entri intensament en el teu cor i faci de tu un servidor inquiet, fidel i perseverant del Regne de Déu allí on la divina Providència et porti per mitjà de l'Església al llarg de tota la teva vida ministerial.

EXHORTACIÓ PER AL NOU CURS PASTORAL

Amb l'arribada del mes de setembre moltes activitats de les parròquies es posen en marxa. A poc a poc tot hi recobra la seva normalitat.

Tot començament és sempre una invitació a refer la il·lusió. Se'ns presenta una etapa nova de la vida amb totes les seves possibilitats. I això tant en la nostra vida personal com en la vida de l'Església.

Hem de començar aquest nou curs amb una gran il·lusió i amb molta esperança. L'obra de la nostra santificació, que hauria de ser la nostra preocupació principal, no és primordialment una tasca nostra. Déu mateix hi treballa amb l'acció del seu Sant Esperit. A nosaltres ens pertoca sobretot ser dòcils a les seves mocions i a les seves llums. El mateix s'esdevé en la tasca apostòlica, on sempre i en tot ens hem de considerar uns senzills instruments de la gràcia de Déu.

Aquest curs ens ofereix la celebració del Jubileu de l'Encarnació. És un esdeveniment eclesial únic, per al qual ens hem anat preparant espiritualment al llarg de tres anys. Déu ens crida a lloar-lo pel do insuperable de l'Encarnació del seu Fill Jesucrist i ens invita a agrair aquesta infinita dignació. Déu fet home ha vingut al nostre encontre per salvar-nos. Acceptar aquesta salvació, realitzada per la mort i resurrecció de Jesucrist i aplicada sacramentalment per mediació de l'Església, és la millor manera d'agrar el fet de l'Encarnació del Fill de Déu.

També entre nosaltres és ben viu encara el camí encetat per l'Assemblea Diocesana. Les seves propostes d'actuació constitueixen un programa de vida cristiana personal i d'acció apostòlica ben clar. Vam realitzar l'Assemblea com la nostra manera de preparar el Jubileu i d'entrar amb vigor renovat en el nou mil·lenni. Aquest programa s'ha concretat en el Pla Pastoral Diocesà per al pròxim trienni. En ell s'especifiquen unes accions referides a la família, joventut i ensenyança. Les Delegacions diocesanes, que atenen aquests camps, hauran d'assumir un cert protagonisme, encara que no exclusiu. Les seves accions demanaran sovint la col·laboració de les altres Delegacions de totes les institucions de la Diòcesi, des de les parròquies fins als moviments i associacions. Caldrà, per tant, una tasca de coordinació, sempre necessària per a donar eficàcia a qualsevol actuació.

Tenim, per tant, molts i diversos motius per a començar aquest curs amb il·lusió renovada. Déu ens hi espera amb la seva gràcia i misericòrdia. Aprofitem-lo!

Francesc Xavier
Bisbe de Menorca

EXHORTACIÓ SOBRE EL PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2000

El dia 12 del juny passat els Consells del presbiteri i Pastoral Diocesà, en sessió conjunta, van aprovar el "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002", que havien elaborat durant el curs pastoral 1998-99. Amb un decret de dia 14 de juny assumia plenament aquest treball dels dos Consells.

El "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002" és una resposta decidida al desig comú, indicat per l'Assemblea Diocesana, de marcats camins evangelitzadors ben definits per al present i futur de la nostra Església. Sóc conscient, com a Bisbe, que aquest Pla ens compromet a tots i, més encara, als qui tenim, en un grau o altre, major responsabilitat pastoral. Ens exigeix coherència per a dur-lo a terme, superació de rutines i entusiasme apostòlic.

El "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002", que hem elaborat entre tots, és un instrument de treball. Porta les riqueses de les aportacions que han recollit la sensibilitat de les comunitats i grups, ens senyala els sectors prioritzats, -família, joventut i ensenyança-, i les accions que en cada sector s'han de realitzar. Tot amb un tarannà evangelitzador.

Òbviament aquest Pla té les seves limitacions. No és fàcil trobar la resposta més encertada per a les necessitats concretes, i de vegades urgents, que es van descobrir. Però la dificultat més gran per posar en marxa qualsevol Pla Pastoral són sempre les nostres limitacions humanes, el pecat; els obstacles que tots podem posar - i posem de fet- a l'acció de Déu. També s'ha de comptar amb el rebuig que, fins i tot l'acció evangelitzadora més perfecta, pot trobar en la llibertat de les persones. Ens hem d'ajudar mútuament per superar aquestes dificultats des del misteri de Crist i, especialment, des del misteri de la seva Creu i Resurrecció. Tant l'acció i reflexió comunes, com l'oració personal i comunitària, ens ajudaran a encertar en el que l'Esperit de Déu ens demana.

El "Pla Pastoral Diocesà 1999-2002", que inclou una exigència de col·laboració, és un repte per a la nostra comunió. Només des d'una comunió eclesial efectiva es pot realitzar la missió evangelitzadora en la societat. Per això demano a tothom un esforç de comunió i de treball apostòlic coordinat. Una Església desunida i sense il·lusió és incapaç de donar una resposta vigorosa a les situacions que es plantegen

a l'home d'avui. Sant Pau, queixant-se, deia que tothom cerca els seus interessos. Nosaltres, més bé, hem de cercar sempre els de Jesucrist i els del seu Evangeli.

Francesc Xavier
Bisbe de Menorca

EXHORTACIÓ SOBRE EL SANT ROSARI, L'ORACIÓ DELS SENZILLS

En arribar el mes d'octubre em plau recomanar la devoció del Sant Rosari. L'església ha tingut i té en gran estima aquesta pràctica de pietat mariana. Conten que, en una visita que un grup de preveres va fer al Papa Joan XXIII, algú va dir que no hi havia cap motiu per resar el Sant Rosari. I el Papa va replicar: "És cert, fill meu, que el Rosari no és necessari per a salvar-se. Jo reso cada dia les tres parts". Aquest Papa havia après a resar el Rosari en la seva infància, en el si de la seva família. Tots els Papes recents han manifestat un gran apreci per aquesta popular devoció mariana. El Papa Joan Pau II diu: "El Rosari és la meva oració predilecta. Pregària meravellosa!"

Hem de reconèixer que el Sant Rosari és una pregària eminentment contemplativa. L'important no és el seu aspecte més material: la recitació litànica dels parestres i avemaries. El qui es limités a resar els parestres i avemaries sense meditar els misteris corresponents, faria sens dubte una excel·lent oració vocal, però no resaria el Rosari; i el qui medités atentament els misteris sense resar els parestres i les avemaries, faria una excel·lent meditació, però és clar que no hauria resat el Rosari.

Necessitem centrar-nos en el Crist. És urgent que coneguem i contemplem la seva vida i ens animem a seguir les seves petjades. Per al cristià la vida de Crist no és quelcom passat ni llunyà. És una realitat que hem de reviuire en nosaltres. Per això ens diem cristians i volem ser seguidors de Jesucrist.

'Però, ¿quina és la millor mirada per a contemplar Crist? Evidentment, la mirada de Maria. El Rosari és la meditació de la vida de Crist, però des del cor de la Verge Maria; des d'aquest cor que, com ens ensenya l'Evangeli, estigué pendent de les paraules i dels fets del Senyor per assimilar-los i viure'ls (cf. Lc 2, 51).

Quan mil activitats demanen actualment la nostra atenció, va bé trobar un espai de temps, en el que, amb un ritme tranquil i amb una serenor reflexiva, puguem anar meditant els misteris de la vida del Senyor. I això és el Sant Rosari, una de les clàssiques formes de pietat mariana, molt arrelada en els costums religiosos, que seria bo conservar i impulsar. Per a molts cristians senzills la realització més fàcil, concreta i assequible d'omplir la necessitat vital de pregar és el Sant Rosari.

Francesc Xavier
Bisbe de Menorca

EXHORTACIÓ SOBRE EL NOU CURS DE CATEQUESI

Ha començat un nou curs de la catequesi. És una tasca important realitzada pels catequistes. Déu i l'Església els encomana la missió de donar a conèixer i ajudar a viure la fe cristiana. Se suposa, per tant, en ells una maduresa de vida cristiana.

Els catequistes han de ser, en primer lloc, uns seguidors sincers de Jesucrist, el nostre Senyor i Mestre. El segueixen pels camins de la vida tenint sempre els ulls posats en Ell, que va al davant. Perceben els comportaments de Jesucrist i saben que, quan Ell fa una crida a la misericòrdia i al perdó, és perquè Ell s'ha compadit ja de nosaltres i ens ha perdonat. Ell és l'autèntic Mestre: 'Senyor, a qui aniríem? Tu tens paraules de vida eterna' (jn 6, 68). D'Ell hem d'aprendre en tot moment, seguint-lo ben de prop.

Els catequistes han de ser homes i dones d'Església, creients que han entès el que és l'Església: un misteri de comunió i de missió. Tots els batejats formem un misteriós cos, amb Crist com a Cap i del qual tots els batejats en som membres, ja que tots hem rebut la vida del fill de Déu. A tots els membres d'aquest cos Crist ens ha confiat una missió: fer present entre els homes l'amor salvador de Déu. Aquesta és la bona notícia que hem d'escampar. I en aquesta missió tenen una especial responsabilitat els catequistes, que han estat enviats per l'Església a comunicar la fe cristiana als altres, sobretot als més petits, als adolescents i als joves. Els catequistes saben que aquesta missió els sobrepassa. Per si mateixos no podrien realitzar-la. Però accepten poder ser uns senzills col·laboradors de l'Esperit Sant. Ells no transmeten doctrina seva, opinions seves sinó la doctrina de Jesucrist com l'ensenya l'Església.

Els catequistes són creients que saben orar, és a dir comunicar-se amb Déu. Procuren dedicar temps a meditar en presència del Senyor les lliçons del catecisme que volen transmetre. Són cristians que celebren amb freqüència els sacraments. Saben que en l'Eucaristia Jesucrist, Sacerdot per sempre, ofereix permanentment el seu Sacrifici al Pare per tots nosaltres. Saben recórrer amb humilitat al sacrament de la Confessió quan el seu amor a Déu i al pròxim s'ha refredat o s'ha trencat. Al catequista, home o dona de pregària, li resulta fàcil transmetre el desig i la manera de comunicar-se familiarment amb Déu quan l'oració és l'alè de la seva vida.

Continueu amb entusiasme la vostra tasca de catequistes, sabent que el vostre treball pastoral, sovint humil i amagat, però sempre generós, té la garantia de la presència sempre eficaç de l'Esperit. Col·laboreu amb Ell essent seguidors autèntics del Mestre, homes i dones d'oració, amb ple sentit d'Església.

Francesc Xavier
Bisbe de Menorca.

EXHORTACIÓ PER AL DOMUND, FILLS D'UN MATEIX PARE

Celebrem avui la Jornada Mundial de les Missions, el Domund. Aquesta jornada vol desvetllar en tota l'Església la consciència de la seva naturalesa missionera. L'Església ha de sentir-se en tot moment *missionera*, és a dir enviada al món per anunciar l'Evangelí de Jesucrist. Així la va voler el seu diví Fundador (cf Mt 28, 19). I aquesta és l'exigència del missatge que ella ha de comunicar: la bona notícia de l'amor de Déu Pare. Déu és un Pare que ens estima des de sempre i ens estimarà sempre. Una bona notícia destinada a tothom i que ha d'arribar, per tant, fins a l'últim extrem de la terra. No ens la va poder guardar mesquinament; hem de fer el possible perquè arribi a tothom.

Aquesta és la tasca que realitzen els missioners en els països anomenats "de missió". Ells, amb una generositat exemplar, han deixat la seva terra per fer-se presents en aquells països, on encara no ha ressonat amb prou força l'Evangelí de Jesucrist. Els missioners, aquests admirats profetes del segle XX, amb les seves obres i les seves paraules, cerquen de ser, com Jesucrist, testimonis de l'amor de l'únic Déu i Pare nostre. Pare de tothom, que ens agermana a tots en una mateixa família, la gran família humana, i donant-li a la nostra solidaritat un fonament indestructible: la germanor. Els missioners són els testimonis d'aquesta germanor universal: se senten i viuen com a germans de tots els homes, fills d'un mateix Pare. I ens ho recorden.

Aquesta germanor universal i missionera l'hem de viure tots els membres de l'Església. Potser Déu no ens crida a fer-nos presents en els països "de missió". Amb tot, ens crida a ser uns col·laboradors eficaços en la tasca dels missioners. Cadascun des del seu lloc i amb la seva responsabilitat concreta. El malalt, des del llit de dolor; la contemplativa, des del silenci de la seva pregària intercessora; el catequista i professor, des de la paraula explicativa de l'acció benefactora dels missioners; tots, des de l'aportació econòmica, senzilla o rica, per ajudar a construir temples, escoles, hospitals... D'aquesta manera el tercer mil·lenni que tenim a les portes donarà pas a una esplèndida primavera missionera, a la qual ningú no s'hi pot sentir estrany.

Aprofitem també aquesta jornada missionera, l'última d'aquest mil·lenni, per donar gràcies a Déu perquè l'obra missionera de l'Església ha produït fruits verdaderament extraordinaris al llarg d'aquest últim mil·lenni.

Francesc Xavier
Bisbe de Menorca

VICARIA GENERAL

REUNIÓ DELS DELEGATS DIOCESANS

Ciutadella de Menorca, 17 de setembre de 1999

Benvolgut en Crist:

Ben a punt de posar en marxa el PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002 serà bo planificar el camí a seguir perquè la resposta pastoral que hem de donar sigui feta a partir de l'esperit de l'Assemblea Diocesana i del moment i llocs on s'ha d'aplicar. Aquesta feina és de tots els organismes de la diòcesi, ja que ha estat pensada i consensuada per tots, i sabem bé a qui va dirigida en bé de la proclamació de l'Evangelí. No ens mou altre objectiu.

Per això, com podràs veure en el Calendari Diocesà, s'han programat per al present curs pastoral 1999-2000 tres reunions de delegats diocesans a fi d'assegurar una feina més conjuntada i empesa entre tots (9 d'octubre 1999, 5 de febrer 2000 i 1 de juliol 2000). Ara fa la convocatòria per a la primera, la del dissabte, dia 9 d'octubre, que tindrà lloc a Cal Bisbe, a les 10.30 del matí i que serà presidida pel Bisbe Francesc Xavier.

L'ordre del dia que seguirem serà el següent:

1. Pregària (pregària molt curta preparada i presentada per a cada delegat que expressi el que volem posar en mans del Senyor perquè sentim el goig de la seva acció en nosaltres).

2. Presentació de l'objectiu o objectius i accions que pensa realitzar cada Delegació Diocesana dins el present curs, tenint en compte el Pla Pastoral Diocesà, les propostes de l'Assemblea Diocesana i la celebració del Jubileu. Pensem que és un treball complementari i que ens hem d'ajudar tots a tots a portar-ho a terme.

3. Atès que a partir de l'Organigrama Pastoral s'han d'elegir els representants dels tres sectors pastorals: 1) Anunci de la fe, 2) Celebració de la fe i espiritualitat i 3) Acció caritativa i social per a formar juntament amb el vicari general i els arxiprestos l'equip que periòdicament es reunirà amb el Bisbe, es procedirà a dita elecció per part del sector corresponent.

Aniria bé, en la mesura del possible, que aquesta reunió fos preparada per tots els membres de cada Delegació diocesana

Amb tot l'afecte

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

CALENDARI DIOCESÀ 1999-2000

Benvolguts:

Em plau fer-vos arribar el Calendari diocesà 1999-2000 que hem pogut confeccionar amb l'aportació i l'ajuda de tots. Com sabeu és una eina que fa uns anys que estam utilitzant i ens ajuda a una major comunicació i coordinació del que s'organitza a nivell diocesà i que, en la majoria dels casos, s'ofereix a tots per a participar-hi. Una eina que vol ésser un servei a la **comunió** i a la **missió** de la nostra Església particular en quant afavoreix la participació en aquells actes, celebracions i trobades que ens afecten a tota la família diocesana. Al mateix temps, dóna compliment a una de les propostes de l'Assemblea Diocesana que diu: "*La Vicaria General coordini la publicació d'un Calendari diocesà d'activitats pastorals, a principi de cada curs*" (ADM 138).

Cal afegir que aquesta *no és una eina tancada*. La vida no pot ésser programada del tot i s'ha d'estar molt atent al que cada dia se'ns demana per a donar-hi la resposta més adequada, la qual cosa significa que sempre es poden donar canvis de dates segons el ritme dels curs i *cal estar-hi oberts*. Tanmateix, sempre va bé comptar amb una programació que afavoreixi una pastoral més conjuntada que estigui al servei de totes les parròquies i comunitats, que és el lloc on es desenvolupa la vida de la comunitat cristiana en el dia a dia.

Tot el que fa referència a la **celebració del Jubileu 2000** a la nostra diòcesi apareixerà més detallat per a ser publicat a *partir de l'Advent*, que és quan començarà la preparació. A més del que ja hi ha al Calendari, es podran organitzar "pelegrinacions" parroquials a la Catedral com a Església Mare, com ho preveu el sentit del Jubileu. *Les dates estan per concretar i és decisió exclusiva de cada parròquia*. Es faran arribar les indicacions necessàries per a fer-ho. Ara, sols s'anuncia perquè ja es tengui en compte en les programacions parroquials.

Comptau amb aquesta primera edició del **Calendari diocesà** mentre l'im-

premta fa el *calendariet* al qual estam acostumats. Si hi ha alguna errada, disculpau-la i corregiu-la. Us agraiem que ens ho comuniquieu.

Amb tot l'afecte

Sebastià Taltavull Anglada,
Vicari General

Calendari diocesà Menorca, 1999-2000

Octubre 1999

- 2 **Pregària a Santa Clara**
- 3 **EMD: trobada d'inici curs**
- 6 **Preveres: recés de pregària al Seminari**
- 9 **Reunió Delegats Diocesans**
- 10 **Jornada de Teologia al Toro**
- 10 **Pregària vocacional**
- 16 **CONFER: recés de pregària**
- 22 **Consell Diocesà d'Economia**
- 23-24 **Curset Formació Catequistes**
- 24 **Dia del Domund**
- 25 **Consell del Presbiteri**
- 30 **Trobada Consells Parroquials d'Economia**

Novembre 1999

- 3 **Preveres: recés de pregària al Seminari**
- 6 **Jornada de Caritas Diocesana**

6	Pregària a Santa Clara
13	Consell Pastoral Diocesà
12-14	EMD: Jornades de formació al Toro
14	Pregària vocacional
14	Dia de l'Església Diocesana
21	Dia de la Catequesi
24-25	Preveres: Jornades formació permanent
27-28	CONFER: Jornades al Toro
28	Inici del temps d'Advent. Preparació del

Jubileu

CALENDARI DIOCESÀ 1999-2000

Desembre 1999

1	Preveres: recés d'Advent al Toro
4	Pregària a Santa Clara
19	Jornades de Teologia al Toro
12	Pregària vocacional
15	Consell del Presbiteri
18	CONFER: recés de pregària
25	Dia de Nadal. Obertura del Jubileu a la Catedral
26	Dia de la Família
29	Preveres: Jornada festiva
31	Vetlla de la Pau

Gener 2000

1	Jornada Mundial de la Pau
9	Pregària vocacional
12	Preveres: recés pregària al Seminari
15	CONFER: recés de pregària
15	Pregària a Santa Clara
17	Sant Antoni. Celebració diocesana a la Catedral
18-25	Setmana de Pregària per la Unitat
21	Consell Diocesà d'Economia
22	7^e Aplec missioner. Celebració jubilar dels infants a la Catedral

Febrer 2000

2	Celebració jubilar de la gent gran a la Catedral
5	Reunió Delegats Diocesans
5	Pregària a Santa Clara

	6	Celebració jubilar dels religiosos i religioses a la Catedral
	6	Campanya contra la Fam
	6	Jornada Pro-Vida
ment	7-11	Preveres: Setmana de Formació Permanent
	13	Pregària vocacional
	27	Escoltes. Diada del Pensament
	Març 2000	
	4	CONFER: recés de pregària
	4	Pregària a Santa Clara
ma	8	Dimecres de Cendra. Inici de la Quaresma
	10-12	Excercicis Espirituals per a matrimonis
tedral	12	Celebració jubilar de les confraries a la Catedral
	15	Preveres. Recés de Quaresma al Toro.
	19	Dia del Seminari. Pregària vocacional.
	22	Consell del Presbiteri
	24	Consell Diocesà d'Economia
	25	Consell Pastoral Diocesà
	26	Jornada de Teologia al Toro
	Abril 2000	
	1	CONFER: Recés de pregària
	1	Pregària a Santa Clara
	5	Preveres: recés de pregària al Seminari
	9	Pregària vocacional
tedral	15	Celebració jubilar dels adolescents a la Catedral
i	19	Preveres. Recés de Pregària al Seminari
		Missa Crismal.
	20	Dijous Sant. Dia de l'Amor Fratern
	23	Pasqua de Resurrecció
	26	Preveres: jornada festiva
	29-30	Escoltes: Diada de Sant Jordi a Mallorca
	30	Dia dels Mitjans de Comunicació Social
		Celebració jubilar de la comunicació i la cultura a la Catedral
	Maig 2000	

	3	Preveres: recés de pregària al Seminari
	6	Pregària a Santa Clara
		Santuari de la Mare de Déu del Toro. <i>Celebracions jubilar</i>
Toro	6	- Jornada preveres-religiosos/religioses al
		- Vetla de Santa Maria al Toro
	7	Festa de la Mare de Déu del Toro i benedicció dels camps
	14	Jornada de les Vocacions. 24 hores de pregària vocacional
	17-18	Preveres. Jornades de Formació Permanent.
	21	Jornada de Teologia al Toro
	28	Jornada de Menorca Missionera
	28	<i>Celebració jubilar dels malalts i discapacitats a la Catedral</i>
		Juny 2000
	2	Consell Diocesà d'Economia
	3	Consell Pastoral Diocesà
	4	EMD: trobada final de curs
	7	Consell del Presbiteri
	11	Pentecosta
	15	Festa de Jesucrist, Sacerdot per sempre. <i>Celebració jubilar dels reveres a la Catedral</i>
dral	25	Corpus Christi. Dia de Caritas <i>Celebració jubilar de Caritas a la Catedral</i>
	26-30	Preveres: Exercicis Espirituals
		Juliol 2000
	1	Reunió Delegats Diocesans
	22-25	Exercicis Espirituals Poble de Déu al Toro
ro	25	<i>Celebració jubilar dels turistes a la Catedral</i>
dral		Agost 2000
	12-15	Exercicis espirituals Poble de Déu al Toro
		Setembre 2000

- | | |
|----|-----------------------------------------------------------------|
| 3 | <i>Celebració jubilar dels joves a la Catedral</i> |
| | Octubre 2000 |
| 8 | <i>Celebració jubilar dels catequistes a la Catedral</i> |
| | Novembre 2000 |
| 12 | <i>Celebració jubilar dels famílies a la Catedral</i> |
| | GENER 2001 |
| 6 | Festa de l'Epifania del Senyor. |
| | <i>Clausura del Jubileu a la Catedral</i> |

PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002

COMUNICACIÓ ALS PREVERES DE LA DIÒCESI

16-X-1999

“Déu ha disposat el cos de tal manera que no hi hagi desacord, sinó que tots els membres tinguin la mateixa sol·licitud els uns pels altres. Per això, quan un membre sofreix, sofreixen amb ell tots els altres, i quan un membre és elogiat, tots els altres s’alegren amb ell”

(1 Co 12, 24b. 25-26)

Benvolgut en el Senyor:

Amb aquesta carta, et feim arribar el llibret que conté el PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002 i l'Organigrama Diocesà, tal com va ser aprovat pels Consells del Presbiteri i Pastoral el passat mes de juny i que en el seu moment vas rebre en fulls fotocopiats. També et feim arribar des de les parròquies a tots els membres dels Consells Parroquials perquè se'ns faci l'ús adequat en les reunions de treball i ajuntem esforços en dur a terme el que entre tots des de l'Assemblea Diocesana ens hem proposat.

A la reunió d'ahir del **Consell del Presbiteri** i parlant d'aquest Pla Pastoral Diocesà, hem valorat la importància de comptar amb un element unifi-

cador del nostre treball, resultat d'un any de reflexió i de diàleg en el qual tots, a nivell parroquial, arxiprestal i diocesà, hem tingut l'oportunitat d'assaborir la riquesa de les aportacions en la seva diversitat per incorporar-les en un document que sigui expressiu de comunió. A més de fer aquesta valoració, hem convingut en creure de fonamental importància **el paper que tenim els preveres en la realització d'aquest PLA PASTORAL**, en tant que, en assumir les actituds que entre tots vam proposar (pràcticament estan transcrites totes les aportacions) i a facilitar la feina que les respectives delegacions diocesanes hauran de fer mitjançant les accions.

És aquesta una feina de corresponsabilitat eclesial que només la podem dur a terme si ens deixam guiar per l'Esperit i posam al servei de les persones els nostres esforços. Fent-ho així, aportam amb senzillesa i disponibilitat les pròpies capacitats en bé d'aquesta **Església** que la volem **misericordiosa i servidora dels homes i dones del nostre temps**. Una relectura constant de les propostes de l'Assemblea Diocesana i, ara, de les actituds i les accions del Pla Pastoral, són referent obligat per a la nostra tasca pastoral diària.

Recessos de pregària, formació permanent i trobades festives

A nosaltres, els preveres, a més de pastors que guien i serveixen el ramat, se'ns demana especialment que siguem animadors d'unes comunitats i d'unes persones concretes que **necessiten rebre el contagi de la il·lusió i el goig de l'Evangelí de Jesús**, que no va venir a ser servit sinó a servir i a donar la vida. Per això i perquè ens necessitam, **hem de poder comptar sempre amb l'estalonament mutu** expressat també fraternalment en els moments de pregària, de formació permanent i de trobades festives.

Segons el calendari, pots veure que hi ha programat un recés de pregària gairebé cada mes al **Seminari** (recordar que el pròxim és el dia 3 de novembre, que comença a les 11 del matí i acaba amb el dinar), els recessos habituals al **Toro** (Advent, Quaresma i exercicis espirituals) i les tres trobades de formació permanent que comptarem:

- La 1^a sobre l'Evangelí de Marc, amb el **P. Jordi Lastorre** (dies 24-25 de novembre-99);

- la 2^a, enguany una oportunitat molt especial perquè es tracta d'una setmana d'actualització teològica amb el P.jesuita, professor de la Gregoriana, **Lluís Ladaria** (dies 7-11 de febrer del 2000);

- la 3^a amb **Paco Serrano**, sobre la responsabilitat de ser bons comunicadors (17-18 de maig del 2000). Convé anotar-ho ja a l'agenda i reservar-nos aquests dies per a nosaltres.

Jubileu 2000

D'aquí a poc podrem enviar -encara no disposam de tot el material- el que fa referència a la **celebració dels 2000 anys de l'Encarnació**, el Jubileu 2000, la preparació del qual comença l'Advent. Com saps, la nostra aportació al Jubileu és sobretot l'Assemblea Diocesana i el que d'ella se'n dedueix, juntament amb uns *actes de caire diocesà* i el que *cada parròquia* organitzi. De fet, es tracta de donar el sentit del Jubileu a tot el que ja feim. En el Calendari Diocesà trobareu les dates de les trobades jubilaris diocesanes concertades amb les respectives delegacions, pla aprovat el juny pels Consells.

T'enviam el nou calendari diocesà fotocopiats amb els canvis de dates que s'han hagut de fer des dels diferents organismes diocesans, perquè la impremta en aquest moment encara no ens ha entregat el "calendariet" imprès. Us serà enviat tot d'una que el tinguem.

Finalment, perquè es pugui tenir una informació directa del text, adjuntam un document de la Congregació per al Clergat sobre "*El prevere, mestre de la Paraula, ministre dels sacraments i guia de la comunitat, davant el tercer mil·lenni cristià*".

Una abraçada fraternal

Sebastià Taltavull Anglada
Vicari General

VICARIA JUDICIAL

MEMORIA DEL CURSO 1998-1999

* Decret 4/1998: Renovació del nomenament de Vicari Judicial per cinc anys (21 -juliol-1998).

DE LAS CAUSAS PARA DECLARAR LA NULIDAD DEL MATRIMONIO:

EJECUCIÓN DE SENTENCIAS:

* Notificación dirigida a la Vicaría General del obispado, para que se mande anotar en los libros de matrimonios y de bautizados la doble sentencia afirmativa en la causa de nulidad de matrimonio: JUANICO - MOLINA.

* Notificación dirigida a la Vicaría General del Obispado, para que se mande anotar en los libros de matrimonios y de bautizados la doble sentencia afirmativa en la causa de nulidad de matrimonio: COLL - HIDALGO.

EXHORTOS:

1) TRIBUNAL ECLESIAÍSTICO DEL ARZOBISPADO DE VALENCIA:

* Causa de nulidad de matrimonio MÍNGUEZ - JIMÉNEZ): Declaración judicial del esposo demandado (diciembre 1998).

2) TRIBUNAL ECLESIAÍSTICO DE VIC:

* Causa de nulidad de matrimonio VILASECA - MITJANA: Declaración judicial de la esposa demandada. Informe de credibilidad. (marzo 1999).

3) TRIBUNAL ECLESIAÍSTICO DE MADRID:

* Causa de nulidad de matrimonio FERNÁNDEZ - LLANAS: Citación de la esposa demandada. Incomparecencia (mayo 1999).

4) TRIBUNAL ECLESIAÍSTICO DE GRANADA:

* Causa de nulidad de matrimonio FERNÁNDEZ - PAREJA: Declaración judicial del esposo demandado. Incomparecencia prueba pericial (octubre 1999).

5) TRIBUNAL ECLESIAÍSTICO DE MALLORCA:

* Causa de nulidad de matrimonio SANS - TIMONER: Confesión judicial del esposo actor. Informes de credibilidad. Confesión judicial de la esposa demandada. Informes de credibilidad.

Interrogatorio de los testigos: D. Francisco Sans Huguet, D^a. Mercedes Lecussan Mier, D^a. Ana Sans Lecussan, D^a. Teresa Sans Lecussan, D. Antonio de Olives Levy, D^a. Pilar López Mercadal, D. Josep Manguán Martínez, ratificación de un informe pericial (octubre 1998/ febrero 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: NADAL - LAFUENTE: Interrogatorio del testigo D. Jesús Serra Bosch. Informe de credibilidad. Informes de credibilidad acerca de varios testigos (octubre 1998).

* Causa de nulidad de matrimonio: ESTEBAN - VIVÓ: Declaración judicial de la esposa demandada e informe de credibilidad (noviembre 1998). Trámites de apelación de la sentencia afirmativa de primera instancia (septiembre 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: COBERA - BALLA: Declaración judicial del esposo demandado e informe de credibilidad (diciembre de 1998).

* Causa de nulidad de matrimonio: ALLÉS - ALLÉS: Confesión judicial del esposo actor. Informes de Credibilidad. Confesión judicial de la esposa demandada. Informes de credibilidad. Interrogatorio de los testigos D. Francisco Allés Canet, D^a. Nieves Allés Canet. D^a. Antonia Torres Salord, D. Pere Allés Moll. D^a. Ángela Pons Caules, D^a. Ana Pons Truyol, D. Joan Bosco Faner Bagur, D. Cristòfol Vidal Barber. Informes de credibilidad de los testigos (marzo 1999). Prueba pericial psicológica (septiembre 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: REYES - ROIG: Confesión judicial

del esposo actor. Informes de credibilidad. Confesión judicial de la esposa demandada. Informes de credibilidad.

Interrogatorio de los testigos: D^a Ángela Florit Pons, D. Ramón Company Reynés, D^a. Rosario Jiménez González. Informes de credibilidad de los testigos (marzo 1999). Diligencias acerca de una posible prueba pericial (junio 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio ORFILA - MARQUÉS: Designación de perito. Informe pericial (mayo 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio ENCINAS - FERRER: Informe de credibilidad del esposo demandado (mayo de 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio BROUTIN - CARRERAS: Confesión judicial del esposo demandado. Informes de credibilidad. Interrogatorio de los testigos: D. Pierra-Jules Broutin, D^a. Mercedes Manuel de Villena y Cabeza, D. Pierre-Marcel Broutin, D. Juan Carlos Smith Morrondo, D^a. Rosa María González Fernández-Pinedo, D^a. María Manuel de Villena y Mingorance, D. Fernando Campuzano Nieto. Informes de credibilidad de los testigos (septiembre 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: MONTSERRAT - PONS: Confesión judicial de la esposa actora. Informes de Credibilidad. Confesión judicial del esposo demandado. Informes de credibilidad. Interrogatorio de los testigos: D. Pablo Monserrat Marqués, D. Francisca Triay Anglada, D^a. Catalina Pons Servera, D. Jordi Bosch Barber, D^a. Joana Gomila Monserrat, D^a. Ana Montserrat Marqués, D. Antonio Fullana Marqués. Informes de credibilidad de los testigos (septiembre 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: GÓMEZ - PETRUS: Contestación de la demanda (septiembre de 1999).

* Causa de nulidad de matrimonio: SOLANES - BOSCH: Citación de la esposa demandada. Ausencia de domicilio (septiembre 1999).

OTROS ASUNTOS:

* Tramitación de levantamiento de veto de acceso a nuevas nupcias, a petición de la parroquia de Sta. Eulalia de Alaior (septiembre de 1999).

* Informes jurídicos solicitados por distintas personas y asociaciones.

ASESORÍA JURÍDICA:

* Entrevistas para discernir posibles causas de nulidad matrimonial.

* Mediaciones y arbitrajes en conflictos matrimoniales.

FORMACIÓN JURÍDICO CANÓNICA:

Participación en el XXXIV Congreso Internacional de Derecho Canónico, organizado por la Pontificia Universidad Gregoriana de Roma, en Brescia (Italia), durante la primera semana de junio de 1999.

HORARIO

- 1) CURIA DIOCESANA : Martes, de 10 a 12.30.
- 2) PARROQUIA MARE DE DÉU DEL ROSER, ES CASTELL: Horas convenidas.
- 3) VACACIONES : MES DE AGOSTO.

Ciudadella de Menorca, 30 de septiembre de 1999

Gerardo Villalonga Hellín,

Vicario Judicial del Obispado.

SECRETARIA GENERAL

NOMENAMENTS

Amb data 15 de setembre de 1999 el Sr. Bisbe ha nomenat, per tres anys, el Sr. **Agustí Petschen Kutz Zapirain**, arquitecte, membre de la Comissió Mixta paritària de Patrimoni Històric, Artístic i Documental del Consell Insular de Menorca i de la Diòcesi de Menorca, en compliment de la clàusula vuitena del "Conveni General de Col·laboració entre el Consell Insular de Menorca i la Diòcesi de Menorca sobre el Patrimoni Històric, Artístic i Documental de l'Església Catòlica."

Amb data 22 de setembre de 1999 del Sr. Bisbe ha confirmat el nomenament per tres anys de M^a, **Gràcia Seguí Puntas** com a Delegada de Mans Unides a Menorca.

Amb data 29 de setembre de 1999 el Sr. Bisbe ha nomenat el Sr. **Gabriel Julià Seguí**, President de la Comissió Diocesana del Patrimoni Cultural i Artístic, com a representant de la Diòcesi de Menorca en la Comissió del Patrimoni Històric de Menorca en compliment del punt 9.2. del Reglament d'organització i funcionament de dita Comissió.

Amb data 31 d'octubre de 1999 el Sr. Bisbe-Administrador Diocesà, en compliment del número 143 de les "Propostes d'Actuació de l'Assemblea Diocesana de Menorca," ha nomenat per tres anys membres del Consell Diocesà d'Economia el Sr. **Josep Moncada Torres** (Arxiprestat de Ciutadella), el Sr. **Antoni Pons Marqués** (Arxiprestat del Centre) i Sra. Catalina Seguí de Vidal (Arxiprestat de Maó).

CONFIRMACIONS

El Sr. Bisbe ha celebrat el sacrament de la Confirmació en les dates i llocs següents:

- Dia 15 de setembre - Parròquia de la Catedral - 3 adults
- Dia 18 de setembre - Parròquia de Sant Esteve - 3 joves
- Dia 2 d'octubre - Parròquia de Sant Rafel - 22 joves
- Dia 31 d'octubre - Parròquia de Ferreries - 48 joves

PROPOSTES PER A PROFESSORS DE FORMACIÓ RELIGIOSA

El Sr. Bisbe ha fet la proposta de les persones que s'indiquen per a Professors de Formació Religiosa:

Mn. Jesús Llompart Díaz, als Instituts "Josep M^a. Quadrado" i "M^a. Àngels Cardona", de Ciutadella.

Mn. Joan Miquel Sastre Preto, a l'Institut "Joan Ramis i Ramis" de Maó.

Mn. Josep Lluís Ponsetí Pons, a l'Institut "Pasqual Calbó i Caldés", de Maó.

Sr. Guillem Ferrer Monjo, a l'Institut "Biel Martí", de Ferreries.

Mn. Josep Sastre Portella, a l'Institut "Cap de Llevant", de Maó.

Mn. Pere Oleo Cortés, a l'Institut "Josep Miquel Guàrdia", d'Alaior.

Sor Margarita Ametller Caules, a Ensenyança Primària.

Sor M^a. Àngels Vila Molist, a Ensenyança Primària.

Sor M^a. Teresa Llaneras Pacheco, a Ensenyança Primària.

Sr. Joan Martí Pons, a Ensenyança Primària.

Sr. Santiago Gomila Olives, a Ensenyança Primària.

Sra. Susana Pons Pons, a Ensenyança Primària.

Sra. Catalina Villalonga Novo, a Ensenyança Primària.

5 de juny de 1996

- Revisió de la Formació Permanent del Clergat
- Proposta de Formació Permanent per al curs 1996-97
- Estudi de la possibilitat de la creació d'un Seminari Interdiocesà a Balears
- Propostes per a la preparació del Jubileu de l'any 2000 a partir del fet de l'Assemblea Diocesana i la darrera part de la ponència del Vicari General al Consell Pastoral Diocesà del dia 16 de març de 1996.

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL DEL PRESBITERI

CONVOCATÒRIA (25-X-1959)

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te a la sessió ordinària del Consell del Presbiteri que tindrà lloc, si Déu ho vol, el dilluns, dia 25 d'octubre de 1999, a Cal Bisbe, a les 11 del matí.

L'ordre del dia és com segueix:

1. Pregària.
 2. Lectura i aprovació de l'acta anterior.
 3. Directori Sacramental: entrega de la darrera redacció amb totes les correccions incorporades.
 4. Informe/resum dels treballs del Consell del Presbiteri al llarg dels darrers quatre anys.
 5. Establir un orde de prioritat entre les propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana referents al presbiteri.
 6. Informacions.
 7. Torn obert de paraula.
- Després de la reunió, dinarem al Seminari.

Ciutadella de Menorca, 19 d'octubre de 1999

Una abraçada

Gerard Villalonga,

Secretari.

Resum de les sessions del CONSELL del PRESBITERI
(20 de desembre de 1995-29 de octubre 1999)

1995

1^a sessió de constitució del nou Consell del Presbiteri

20 de desembre de 1995

Assemblea Diocesana. Estudi sociològic.

Festa de Sant Antoni. Acte institucional al Toro.

Pressupostos econòmics 1996.

Temàtiques per a futures reunions del CP

Assemblea diocesana: Acords de la Cp del CPD.

Seminari

Formació Permanent del Clergat

Procés de beatificació del P. Huguet.

1996

2^a sessió

28 de febrer de 1996.

L'IDEC (Institut Diocesà d'Economia del clergat). Estatuts

Participació dels preveres a l'Assemblea Diocesana (6 grups)

Aportacions per a la celebració del Dia del Seminari

Possibilitat de la creació d'un Seminari Interdiocesà

Aprovat el pla d'informatització de la Cúria i Parròquies

3^a sessió

5 de juny de 1996

- Revisió de la Formació Permanent del Clergat
- Proposta de Formació Permanent per al curs 1996-97
- Estudi de la possibilitat de la creació d'un Seminari Interdiocesà a Balears
- Propostes per a la preparació del Jubileu de l'any 2000 a partir del fet de l'Assemblea Diocesana i la darrera part de la ponència del Vicari General al Consell Pastoral Diocesà del dia 16 de març de 1996.

4ª sessió

16 de novembre de 1996

- Aportació de la Delegada de Joventut sobre els elements de judici i perspectives de cara a la pastoral de joventut, segons la reflexió duita a terme per la Delegació.
- Aportacions dels *arxiprestats sobre aquesta temàtica*. Assenyalades 10 línies d'actuació a proposar a l'ADM.

5ª sessió

18 de desembre de 1996

- Estudi i aprovació del pressupost econòmic per a l'any 1997.
- IDEC. Nova constitució.
- Nomenament del nou Col·legi de Consultors.

1997

6ª sessió

15 de març de 1997

- Exposició de l'informe preparat per la Delegació de Joventut i deliberació del C.P. Passa als equips de ponència de l'ADM.
- Aprovació el projecte de Reglament de l'IDEC.
- Aprovació del Reglament intern de les Cass Sacerdotals.
- S'elegeix el prevere representant del CP a la ponència IV de l'ADM.
- Aprovada la proposta de celebració de la Diada de "*Menorca Missionera*".

7ª sessió

26 de juny de 1997

- Revisió dels acords del consell del Presbiteri (novembre de 1991 - maig de 1997).
- Trobada de preveres preparatòria a l'etapa diocesana de l'ADM.
- Participació dels joves en l'ADM.
- Institut Superior de Ciències Religioses.
- Visita de Nunci del Sant Pare a Menorca.
- Aprovada la pelegrinació diocesana a Terra Santa.

8ª. sessió (extraordinària).

7 d'octubre de 1997

- Consulta del Sr. Bisbe al CP sobre la supressió de parròquies (parròquies de Maó: Santa Eulàlia i la Concepció).

9ª. Sessió (extraordinària)

18 d'octubre de 1997

Reunió conjunta dels CP i CPD en ocasió de la visita del Nunci del Sant Pare.

- Salutació del Sr. Bisbe.
- Presentació dels membres d'ambdós Consells
- Informació del Vicari General sobre l'ADM
- Informació del Secretari del CP sobre dit Consell
- Informació sobre el CPD a càrrec del secretari
- Informació dels representants del Arxiprestats
- Informació de les Delegacions Diocesanes: Religioses, Missions, catequesi, Ensenyança, Joventut, Càritas, Vocacions i Família.
- Paraules del Sr. Nunci

10ª. sessió

17 de desembre de 1997

- Incorporació del nou representant de l'Arxiprestat de Maó al CP.
- Estudi i aprovació del pressupost econòmic de 1998.
- Canalització d'una possible ajuda a l'Església de Cuba.

1998

11ª. sessió

25 de març de 1998

- Estudi de la problemàtic entorn al sagrament de la Confirmació, a partir de la situació actual de les nostres parròquies i comunitats.

12ª. sessió (extraordinària)

31 de març de 1998

- Segueix el mateix tema

13^a. sessió (extraordinària)

2 d'abril de 1998

- Segueix el mateix tema

14^a. sessió (extraordinària)

7 d'abril de 1998

- Segueix el mateix tema

15^a. sessió

19 de juny de 1998

- Estudi de les propostes de l'ADM.
- Treball que s'encarrega als Consells del Presbiteri i Pastoral Diocesà a dur a terme el proper curs:
- Pla Pastoral Diocesà i Organigrama Diocesà i Revisió del Directori Sacramental.

16^a. sessió

14 d'octubre de 1998

- Programació de la realització de les propostes de l'ADM encarregades al CP per al curs 98-99: Directori Sacramental Pla Pastoral Diocesà i Organigrama Diocesà. S'arriba als següents acords:
 - . Estudi personal del Directori vigent i propostes de revisió per part de tots els preveres.
 - . Dues sessions de treball conjunt dels preveres de cada arxiprestat (18 de novembre i 2 de desembre).
 - . A partir del 2 de desembre, resum de les aportacions.

17^a. sessió

16 de desembre de 1998

- Estudi i aprovació del pressupost de l'any 1999.
- Presentació i estudi dels resums de les aportacions dels preveres sobre la revisió del Directori Sacramental.
- Presentació d'un projecte sobre Seminari Menor.
- Supressió de la Parròquia de Sant Joan dels Horts.

18^a. sessió (extraordinària)

20 de gener de 1999

- Presentació i estudi de la primera redacció d'un text del Directori Sacramental.
- Estudi de les aportacions dels preveres enviades per escrit o recollides a les reunions arxiprestals.

19^a. sessió (extraordinària)

27 de gener de 1999

- Treball i deliberació de la primera redacció del Directori Sacramental i correccions incorporades.

20^a. sessió (extraordinària)

24 de febrer de 1999

- Segueix l'estudi i deliberació de la primera redacció del Directori Sacramental amb les correccions incorporades.

21^a. sessió

24 de març de 1999

- Presentació de la redacció definitiva del projecte de Directori Sacramental. Aportacions i diàleg sobre la introducció i els cap. I-VI. Presentació del projecte del Pla Pastoral Diocesà i l'Organigrama Diocesà.

22^a. sessió

12 de maig de 1999

- Aportacions dels preveres dels arxiprestats al Pla Pastoral Diocesà i Organisme Diocesà.
 - Consideració de les esmenes i observacions que s'han fet al projecte del Directori Sacramental per part del CPD i dels preveres dels respectius arxiprestats.
 - Projecte d'estatut-marc dels Consells Pastorals Parroquials. *Aprovat.*
- Programa d'actuacions de la nostra diòcesi de cara a la celebració del Jubileu de l'any 2000. Pròxima sessió.

23^a. sessió (extraordinària)

2 de juny de 1999



- Aportacions dels preveres de l'Arxiprestat de Ciutadella al Directori Sacramental.

Proposta de programa del Jubileu de l'any 2000. Aprovada.

Proposta sobre el Pla de formació Permanent per al Clergat per al curs 1999-2000. Aprovat.

24^a. sessió

12 de juny de 1999

Reunió conjunta dels Consells Pastoral Diocesà i de Presbiteri

- Aportacions al projecte de Pla Pastoral Diocesà 1999-2002, Organigrama Diocesà i aprovació (ambdós Consells). *Aprovat.*

25^a. sessió

25 d'octubre de 1999

Presentació de l'última redacció del Directori Sacramental. S'acorda enviar-lo, per a la seva revisió final, al P. José Aldazábal.

Presentació i avaluació del treball del Consell del Presbiteri al llarg dels últims quatre anys.

Diàleg sobre prioritats que planteja l'Assemblea Diocesana respecte del clergat.

26^a. sessió (extraordinària)

Comunicació del nomenament del Sr. Bisbe com a Bisbe de Lleida.

Estudi de les disposicions canòniques relacionades amb aquest fet.

FULL INFORMATIU (25-X-1999)

A les 11 del matí del dia 25 d'octubre de 1999, a Cal Bisbe, presidit pel Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, es va reunir el Consell del Presbiteri en sessió ordinària. Es va iniciar amb el cant de l'himne del Jubileu de l'any 2000 i en la pregària del Papa dirigida a Déu Pare i, després de llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, es va començar amb l'ordre del dia.

Mn. Francesc Triay, en nom dels tres arxiprestos, va presentar el text del Directori Sacramental, amb les esmenes incorporades que havien estat aportades pels preveres, pel Consell Pastoral Diocesà i per les Delegacions de Catequesi i de Jovenut. Simplement es va comentar el paràgraf consensuat sobre el tema de la Confirmació. Tot i afirmar que s'ha d'anar cap a l'edat de la discreció, abans de la 1^a Comunió, s'aprova que aquest sacrament se celebrarà entre els 12 i 16 anys, mentre es preparen les estructures pastorals adequades per a la nova configuració.

També es va comentar el tema de les exèquies. El Directori afavorirà un retorn a la disciplina antiga de celebrar la missa exequial a un temple parroquial. Això afecta especialment a Maó i Ciutadella. Es mantindrà l'estació al Cementeri contemplada al Ritual. Les exèquies, amb la missa corresponent, se celebraran a una parròquia, no al cementeri. Es va acordar enviar el text aprovat al P. Aldazábal perquè el revisi.

A continuació, el Sr. Vicari General, com a Moderador del Consell del Presbiteri va presentar un resum de les vint-i-quatre sessions dels darrers quatre anys, amb els acords corresponents. Després de valorar molt positivament la feina duita a terme, amb un alt esperit de comunió i col·laboració, sobretot en relació amb l'Assemblea Diocesana i les seves Propostes d'Actuació, la redacció del Directori Sacramental, i les aportacions al Pla Pastoral Diocesà (1999-2002), s'acordà publicar aquest resum, afegint el que es pugui acordar en aquesta sessió per completar el període d'aquests quatre anys.

A l'hora d'establir un ordre de prioritats entre les propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana referents al clergat, es va acordar que seria millor deixar aquest tema al pròxim equip del Consell del Presbiteri, per tal de no condicionar-lo i que pugui fer un millor seguiment. Així i tot es va dur a terme un diàleg. Es pensa, en primer lloc, que és molt positiu l'avanç en el tema de la corresponsabilitat dels laics, tal i com es contempla a les "propostes d'actuació de l'Assemblea Diocesana" i al "Pla pastoral Diocesà (1999-2002) i Organigrama diocesà", i per tant, dins d'aquest context, s'hauria d'estudiar l'Estatut de l'arxiprestat i de la parròquia, tenint en compte el que ja s'ha fet en aquesta línia a les reunions de vicaris de Catalunya i Balears. El paper del clergat s'hauria de emmarcar en aquest context, assumint les propostes de les Delegacions diocesanes, per poder dur a terme el Pla Pastoral Diocesà.

El Consell del Presbiteri valora molt positivament la publicació del "Pla Pastoral Diocesà (1999-2002) i Organigrama", i convida els consells pastorals parroquials a assumir-lo i a afavorir la seva realització. S'acordà enviar un exemplar a cada prevere i quinze o vint exemplars a cada Parròquia.

Dins de l'apartat d'informació, el Sr. Bisbe va dir que s'havia posposat l'elecció dels tres representants de cada sector pastoral al nomenament dels arxiprestos, que s'ha de dur a terme pròximament. També va presentar el document de la Congregació del Clergat sobre el perfil del prevere de l'any 2000. Es va acordar enviar-lo a tots els preveres. Seguidament va informar sobre el Fons d'Ajuda a Projectes d'evangelització de la Conferència Episcopal. Es va acordar que el Consell d'Economia estudiarà la manera concreta perquè la nostra Diòcesi hi pugui col·laborar.

El Sr. Vicari General va entregar a tots el Calendari Diocesà per al present curs. Finalment, el P. Isidre Serdà, Superior del Salesians, va convidar a tots els membres del Consell del Presbiteri als actes que se celebraran a Ciutadella, el dia 14 de novembre, amb motiu del centenari de la presència salesiana a la Ciutat. Amb aquest motiu estarà present el Superior General de la Congregació.

Sense més assumptes per tractar, la sessió es va aixecar a les 1.30 del migdia.

Gerard Villalonga Hellín,
Secretari

FULL INFORMATIU

SESSIÓ extraordinària (29-X-1999)

A les onze del matí del dia 29 d'octubre de 1999, a Cal Bisbe, presidit pel Sr. Bisbe, Mns. Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, es va reunir el Consell del Prebiteri, conjuntament amb el Col·legi de Consultors, en sessió extrordinària, amb l'assistència de tots els seus membres.

Després de la pregària i de la lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior, el Sr. Bisbe va donar lectura a la carta del Sr. Nunci Apostòlic en la qual es comunica el seu trasllat a la Diòcesi de Lleida.

El Sr. Bisbe va expressar l'agraïment a la Sant Seu per la confiança cap a la seva persona i també va donar a conèixer el sentiment de dolor per haver-se d'allunyar d'una realitat tan estimada per ell com és la Diòcesi de Menorca, dins de la qual se sent tan arrelat.

A continuació va donar lectura al Decret de nomenament de Canceller-Secretari, signat amb data de 25 d'octubre. Mn. Francesc Triay i Viodal substituirà en aquest Ofici a Mn. Modest Camps i Mascaró.

La primera actuació del nou Canceller va consistir en donar fe de l'autenticitat del document signat pel Sr. Nunci en que es comunica el trasllat del Sr. Bisbe a la Diòcesi de Lleida.

A continuació Mn. Gerard Villalonga, com a Vicari Judicial, va donar lectura i va explicar detalladament un informe redactat a petició del Sr. Bisbe sobre la normativa canònica que s'haurà d'aplicar durant aquest període de temps, en primer lloc, des d'ara fins al dia 19 de desembre en què el Bisbe Francesc Xavier tindrà la potestat d'un Administrador Diocesà per part del Col·legi de Consultors. Ambdues possibilitats amb el rerefons del principi general "Sede vacante, nihil innovetur".

Després d'això, Mons. Ciuraneta, ja com a Bisbe Administrador Diocesà va donar lectura al Decret pel que nomena a Mn. Sebastià Taltavull i Anglada com a Delegat per a la generalitat dels assumptes, a partir d'ara fins al dia 19 de desembre

en què cessarà definitivament la seva potestat a la Diòcesi de Menorca. Mn. Francesc Triay va signar aquest Decret com a Canceller-Secretari.'

Tots els presents van felicitar el Bisbe Francesc Xavier, expressant també el seu sentiment per la seva marxa, després d'un període de tan intensa i fecunda col·laboració i d'unes relacions humanes dominades en tot moment per la cordialitat.

Finalment el Sr. Bisbe va autoritzar als presents la comunicació als preveres i religiosos de la Diòcesi d'aquesta notícia del seu trasllat abans del migdia, hora de fer-se públic a través dels mitjans de comunicació.

La sessió es va aixecar a les 11.45.

Gerard Villalonga Hellín,
Secretari .

CONSELL DIOCESÀ D'ECONOMIA

CONVOCATÒRIA (22-X-1999)

Benvolgut/da:

Em plau convocar-te a la reunió del Consell Diocesà d'Economia que tindrà lloc, si Déu vol, el proper **divendres**, dia **22 d'octubre** de 1999, a les **20.00h.** a **Cal Bisbe.** I amb el següent

ordre del dia:

1. *Pregària*
2. *Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior*
3. *Preparació Dia de l'Església Diocesana*
4. *Preparació de la reunió amb els Consells Parroquials d'Economia*
5. *Renovació del Santuari de la Mare de Déu del Toro*
6. *Nova situació religioses*
7. *Canvi posader*
8. *Calendari Diocesà. Reunions Curs*
9. *Precs i suggeriments*

Amb tot l'afecte

Sebastià Taltavull i Anglada
Vicari General

TEMES TRACTATS I PRINCIPALS ACORDS DE LA REUNIÓ

Es prenen els següents acords:

- Continuar els contactes amb els Ajuntaments de Ciutadella i de Maó amb relació a les pistes de tennis de l'OAR i de l'Alcázar.
- Encarregar la instal·lació de la calefacció a la Casa Sacerdotal de Ciutadella i a Cal Bisbe a l'empresa Benejam, que ha presentat un pressupost més ajustat.
- Preparar un suplement al Full Dominical per al Dia de l'Església Diocesana.
- Celebrar una trobada amb els rectors de les Parròquies i els components dels Consells Parroquials d'Economia per a preparar conjuntament el Dia de l'Església Diocesana. En aquesta reunió es donarà a conèixer l'evolució de les diferents col·lectes extraordinàries, de la quota diocesana i de les quotes dels socis. S'elegiran, en compliment de la proposta n. 143 de l'Assemblea Diocesana, tres representants -un per cada arxiprestat- per a ser proposats al Sr. Bisbe perquè els nomeni membres del Consell Diocesà d'Economia. S'entregarà en cada parròquia una còpia del document "Guia Fiscal per a les Parròquies".
- Preparar el calendari de reunions del mateix Consell per al present curs
- Aprovar un préstec per la reparació de teulades i parets de la Casa de Colònies de Sant Joan de Missa.
- Proseguir les gestions amb GESA sobre l'ubicació d'un transformador al Toro.
- Insistir a una Parròquia que presenti els Llibres de Comptes i el pressupost.

S'informa de diversos temes:

- L'acabament de les obres del Col·legi de Sant Francesc, de Ferreries i de la Capella de la casa Sacerdotal, de Maó.
- La situació d'alguns edificis: Plaça Bastió, Cine Alcázar, Caseta del Cementeri.
- Canvis en el Toro: renovació en la comunitat de religioses i canvi de posader.
- Pla de reorganització del museu Diocesà.
- Signatura d'un conveni amb la Congregació de les Dominiques de l'Anunciata, que destinen una religiosa al servei religiós de la Residència Sanitària.

INSTITUT DIOCESÀ DE TEOLOGIA

CURS 1999-2000

Escola bàsica de Teologia Ciutadella

(Comença el dimarts, 19 d'octubre)

- * **La vida en Crist** (Moral), per **Rafael Portella** (cada dimarts, de 8 a 9 vespre)
- * **Els profetes, fenomen bíblic i d'avui** (Bíblia), per **Sebastià Taltavull** (cada dimarts, de 9 a 10 vespre)

lloc: Seminari Diocesà

Ferreries

(Comença el dimecres, 13 d'octubre, cada 15 dies, a les 21h)

- * **Església: contestació i defensa** (segles XI-XVI), per **Bosco Faner**

lloc: Col·legi Sant Francesc

Maó

- * **Els profetes, fenomen bíblic d'avui** (Bíblia), per **Sebastià Taltavull**
(comença el dimecres, 20 d'octubre. Cada 15 dies, de 20.30 h a 22 h)
- * **El pensament cristià dels primers segles** (Història de la Teologia), per **Josep Sastre**

(comença el dimecres, 27 d'octubre. Cada 15 dies, de 20.30 h a 22h)

lloc: Casa de l'Església

Jornades

1^a **L'experiència cristiana del dolor en una societat indolora** (10-X-99)

2^a **El sentit bíblic del Jubileu** (12-XII-99)

3^a **El diàleg Cristianisme-Islam** (26-III-00)

4^a **Comunicadors de la Bona Notícia** (14-V-00)

Els SEMINARIS D'ESTUDI tindran lloc el segon trimestre (gener-abril): (es comunicarà prèviament la inscripció i l'horari)

A Ciutadella:

- **La Catedral, Església Mare** (per Miquel Anglada),
- **L'art religiós** (per Gabriel Julià)
- **El 3er mil·lenni: reptes per a l'Església** (per M^a Dolors Oller).

a Maó:

- **El 3er. mil·lenni: reptes per a l'Església** (per Joan Miquel Pons)

CURSETS PER A CATEQUISTES
DIES 23 - 24 D'OCTUBRE 1999
COL·LEGI PP. SALESIANS - Ciutadella

A. INICIAR-SE A SER CATEQUISTA

PER: Tòfol Vidal, Francesc Triay, Máximo Echevarría

(Hi poden participar tots aquells que s'inicien en la tasca de catequista)

A. CURSET D'APROFUNDIMENT

1. SENSIBILITAT RELIGIOSA I SIMBOLOGIA

per: Josep Sastre

2. LA INICIACIÓ CRISTIANA - Catequesi familiar (Presentació dels llibres "Amb nosaltres")

per: Sebastià Taltavull

3. LA VIDA CRISTIANA - (moral)

per: Rafel Portella

4. L'ÚS DE LA BÍBLIA A LA CATEQUESI

per: Xavier Martí

5. L'AUDIOVISUAL, EL VIDEO A LA CATEQUESI

per: Toni Fullana

6. PSICOLOGIA EVOLUTIVA

per: Arnaiz

7. LA PREGÀRIA I L'ESPIRITUALITAT DEL CATEQUISTA

per: Germanes Clarisses

DELEGACIÓ DE VOCACIONS COMUNICACIÓ

Benvolguts/es:

A les portes del tercer mil·lenni, la Delegació de Pastoral vocacional vol manifestar la necessitat de la vostra col·laboració per poder fer realitat **"Itineraris Vocacionals"** a la nostra diòcesi.

En aquests camins, volem desenvolupar els valors que donin un sentit profund a la nostra vida i afavorir l'experiència de Déu que provoqui: **què vols que faci?**

Un itinerari important és la pregària. Per això, en principi us oferim el calendari de pregàries amb el desig de la vostra participació activa en la divulgació. Que cadascun de nosaltres sigui animador/a en el món del joves, de les famílies, dels malalts, etc.

En la primera pregària del dia 10 d'octubre, us invitam a fer l'oració en particular o en petit grup o bé en les eucaristies una explicitació de pregària per les vocacions i l'anunci del calendari. El sofriment dels malalts és una bona oració per **forçar Déu que envii cap al 2000,**

NOVES VOCACIONS A LA SEVA ESGLÉSIA

Dia 10 d'octubre, possibilitat de multiplicar senzilles trobades amb Déu

A partir de novembre, i cada segon diumenge de mes, podem participar en la pregària vocacional en els diferents llocs programats. Al final, el 14 de maig "les 24 hores de pregària" que siguin una flama encesa i que cada cor doni gràcies per la vida i sigui donador de VIDA, com Jesús.

Donar-vos les gràcies per la vostra col·laboració, amb el desig de crear una església de comunió dins el Pla Pastoral Diocesà.

Ciutadella de Menorca, 25 de setembre de 1999

Ben cordialment,

Rosario Gil

-Delegada de Pastoral Vocacional-

OBJECTIU:

“AFAVORIR L’EXPERIÈNCIA DE DÉU DINS UNA ESGLÉSIA DE COMUNIÓ”

Davant el Gran Jubileu de l’Any 2000 i ben a punt de posar en marxa el PLA PASTORAL DIOCESÀ 1999-2002, en el context del Lema: “*Celebrem l’amor de Déu revelat en Crist*”, desenvoluparem diferents Itineraris Pastorals Vocacionals i valors que donin un sentit profund a la nostra vida i provoquin: Què vols Senyor que faci?

1. Realitzant les pregàries mensuals vocacionals programades.
2. Oferint breus publicacions que ajudin a la informació i formació en l’orientació vocacional.
3. Col·laborant en l’oferta per cultivar l’espiritualitat juvenil i l’atenció pastoral universitària.
4. Optant per la comunió eclesial i la fraternitat amb la nostra disponibilitat en gests i accions amb les diferents Delegacions.
5. Treballant en la Pastoral de Conjunt amb la finalitat d’anar fent realitat “EL DESPERTAR I ACOMPANYAMENT VOCACIONAL DELS JOVES”
(Creació i funcionament d’un Centre d’Orientació Vocacional: ADM 27,d).

CALENDARI DE PREGÀRIES VOCACIONALS CURS 99-2000

2n diumenge de

cada mes,

a les 17.00 Hores

10-OCTUBRE: INICIACIÓ.

Convocam a tothom: Famílies, Joves, Gent Gran, Món dels malalts, Parròquies, Comunitats Religioses.

Que cadascú trobi el seu horari, el seu santuari: casa, parròquia, comunitat, lloc de pregària.

El més important és pregar i estar oberts a la crida de Déu.

14-NOVEMBRE: Parròquia St. Antoni M^a. Claret -CIUTADELLA-

12-DESEMBRE: Parròquia St. Antoni -MAÓ-

09-GENER: Parròquia ES CASTELL-

13-FEBRER: Parròquia La Concepció -MAÓ-

19-MARÇ: DIA DEL SEMINARI

09-ABRIL: Parròquia -ES MERCADAL-

14-MAIG: XXXVII JORNADA MUNDIAL

DE PREGÀRIA PER LES VOCACIONS

-24 hores de Pregària a Menorca-

PROPOSTES PASTORALS

INICIATIVES CURS 1999-2000

Delegació: Equip pastoral (assessor) i equip tècnic (Gabinet Comunicació)

- Equip pastoral: tres professionals dels mcs (premsa, ràdio i tv) i el delegat diocesà. Reunió mensual (seguiment informatiu)

- Gabinet de Comunicació:

Cope Menorca: Retocs en la programació religiosa.-

· Informatiu Diocesà (Biel Portella)

· Sa Finestra - magazin de 25 minuts (Biel Portella)

lla)

- tertúlia (30 minuts) (Guillem Ferrer)

Diari Menorca: continuació de l'aplicació dels criteris de l'any passat. Inserció a les pàgines de local de la vida de l'Església diària.

Full Dominical: nova maquetació i disseny a partir del n° 900 (14 novembre). Presentació del nou material. Valoració i participació per part de les delegacions diocesanes. NOVA SEU (Gabinet de Comunicació)

Oferiment: per part del Gabinet a elaborar materials informatius i ajut a formació de campanyes, jornades, etc.

Pàgina WEB: actualització al llarg del curs...

- Contacte del delegat amb universitaris que estudien CC de la informació.
- Jornades de Delegats (temàtica: Delegacions diocesanes).

Guillem Ferrer,
delegat de MCS

PROPOSTES PASTORALS

INICIATIVES CURS 1999-2000

Delegació Equip pastoral (delegació) (Gabinet Comunicació)
 - Gabinet de Comunicació

Copa Menorca: Retorn en la programació religiosa.
 Informació Diocesana (Biel Portella)
 La Pastoral INFANCIAN (Biel Portella) de 25 minuts

PREGÀRIES

CURS 99-2000

Diari Menorca: continuació de l'aplicació dels criteris de l'any
 pasat. Inscrit a les pàgines de local de la vida de l'Església di-

Full Dominical: nova maquetació i disseny a partir del n° 900 (14
 novembre). Presentació del nou material. Valoració i participació
 per part de les delegacions diocesanes. NOVA SER (Gabinet de

Comunicació)
Qüestionari: per part del Gabinet a elaborar mitjançant informants
 Comunitats Religioses.

Pàgina WEB: actualització al llarg del curs...
 i s'ajut a formació de campanyes: jornades, etc.
 Que cada triu el seu horari i s'identifiqui amb les dades que
 s'indiquen a la pàgina.

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

SETEMBRE

- 4.- Retorna del seu poble, on ha passat el mes d'agost.
- 5.- Presideix l'Eucaristia en la celebració de les noces d'or d'un matrimoni.
- 6.- Rep visites.
- 7.- Despatx.
- 8.- Participa en la Festa de la Mare de Déu de Gràcia, a Maó.
- 9-11.- Rep visites.
- 12.- Presideix l'Eucaristia en una convivència d'adults a Sant Joan de Missa.
- 13.- Despatx.
- 14.- Es reuneix amb els arxiprestos
- 15.- Rep visites. Celebra el sacrament de la Confirmació en la Parròquia de la Catedral.
- 16.- Rep visites.
- 17.- Es reuneix amb un grup de rectors.
- 18.- Es reuneix amb la Superiora General de les Franciscanes de la Misericòrdia. Celebra el sacrament de la Confirmació a la Parròquia de Sant Esteve.
- 19.- Presideix l'ordenació presbiteral de Josep Lluís Ponsetí Pons, a la Parròquia del Carme, de Maó.
- 20-21.- Reunió pastoral a Barcelona.
- 22.- Rep visites a Maó.
- 23.- Rep visites. Grava uns programes per a la COPE.
- 24.- Rep visites.
- 25-28.- Participa en una reunió de la CEAS de la Conferència Episcopal Espanyola.
- 29.- Celebra l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella.
- 30.- Rep els confirmands de la Parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella.

OCTUBRE

- 1.- Es reuneix amb la Presidenta del CIM de Menorca.
- 2.- Celebra el sacrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella.
- 3.- Presideix l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella. Participa en la trobada diocesana dels EMD.
- 4-6.- Assisteix en el seu poble a les exèquies d'un familiar.

- 7-8.- Participa a Palma de Mallorca en la reunió dels Bisbes de les Balears i de la Fundació "Home Lliure".
- 9.- Es reuneix amb tots els Delegats Diocesans.
- 10.- Presideix l'Eucaristia en la Parròquia des Castell, on beneeix l'altar.
- 11.- Rep visites.
- 12.- Presideix l'Eucaristia en la festa patronal de la Guàrdia Civil.
- 13.- Rep visites a Maó.
- 14.- Es reuneix amb la Permanent del Consell Pastoral Diocesà.
- 15.- Rep visites.
- 16.- Es reuneix amb els arxiprestos.
- 17.- Celebra l'Eucaristia en una comunitat religiosa.
- 18-19.- Gestions a Barcelona.
- 20.- Rep visites.
- 21.- Es reuneix amb Caritas Diocesana.
- 22-23.- Participa en les jornades de Delegats de Pastoral Familiar i Vida a l'Escorial.
- 24.- Presideix l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Antoni M^a Claret. Presideix l'Eucaristia de cloenda del Curset de Catequesi.
- 25.- Es reuneix amb el Consell del Presbiteri.
- 26.- Rep visites.
- 27.- Rep visites a Maó.
- 28.- Despatx.
- 29.- Es reuneix amb el Consell del Presbiteri i Col·legi de Consultors i fa públic el seu nomenament com a Bisbe de Lleida. Atén els diferents mitjans de comunicació interessats per la notícia del seu trasllat.
- 30.- Es reuneix amb els Consells Parroquials d'Economia.
31. Celebra el sacrament de la Confirmació en la Parròquia de Ferreries.

CRÒNICA DIOCESANA

Setembre-octubre

Solemnitat de la Mare de Déu de Gràcia.

Un any més, Maó esclatà en festes a principis de setembre. El Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, va presidir l'Eucaristia del dia 8, a l'església de Santa Maria, acompanyat d'un bon nombre de preveres, en la qual exhortà els cristians a ser fidels seguidors i imitadors de la Verge Maria.

Primera entrevista entre la nova presidenta del Consell Insular i el Sr. Bisbe.

El passat 1 d'octubre Joana Barceló, nova presidenta del Consell Insular, va visitar el Sr. Bisbe, al palau episcopal, per a tractar sobre els temes comuns que porten entre mans les dues institucions insulars. Patrimoni i acció social van ser els temes més abordats.

Un centenar de matrimonis dels EMD inauguren curs a La Salle.

El col·legi La Salle, de Maó, va acollir el diumenge 3 d'octubre la inauguració de curs dels Equips de la Mare de Déu, on Mn. Joan Febrer va oferir-los una profunda reflexió sobre "Quin Jesús vivim? Quin Jesús transmetem?" El Sr. Bisbe va presidir l'Eucaristia de comiat, a la tarda, demanant als equipers que cerquin, en tot moment, el Déu que estima a dins el caliu de les seves famílies i en la intimitat matrimonial.

Treballar a favor d'un Institut teològic Balear.

Els bisbes de les Balears, reunits en sessió de treball el passat 7 d'octubre, van acordar promoure la creació d'un Institut de Ciències Religioses per a les Balears, amb seu a cada illa. Aquesta iniciativa vol respondre a la demanda d'estudis teològics per part del laicat, i a la urgent necessitat de promoure laics preparats en la matèria teològica, tant a nivell de responsabilitats pastorals, com a professorat de religió qualificat. El nou disseny curricular de l'àrea de Religió Catòlica i la cloenda del text d'una pastoral familiar van ser temes de debat en la reunió.

Vida Creixent.

El moviment cristià de persones majors, Vida Creixent, va reunir-se en tres celebracions arxiprestals a fi d'iniciar el curs actual. A Ciutadella, a la parròquia Sant Esteve, en una missa presidida per l'arxiprest i rector d'aquella parròquia, Mn. Francesc Triay. A Maó, a la parròquia de Sant Antoni abat, amb una missa que presidí el consiliari del moviment, Mn. Cristòfol Vidal. I al Centre, una pregària a Ferreries, presidida per Mn. Joan Bosco Faner, va reunir un bon grup de membres del moviment d'arreu d'Alaior, Es Mercadal, Es Migjorn i Ferreries.

Els delegats diocesans es reuneixen amb el Sr. Bisbe.

El dissabte dia 9 d'octubre va ser el dia en què els delegats diocesans es reuniren amb el Sr. Bisbe per a posar en comú les línies bàsiques d'actuació de cada sector pastoral. En resumim les aportacions.

- **MISSIONS I COOPERACIÓ ENTRE LES ESGLÉSIES:** assumir l'encàrrec de l'Assemblea de coordinar l'acció ecumènica de l'Església a Menorca; promoure en cada parròquia un grup de laics que dinamitzi la pastoral missionera; organitzar uns camps de treball missioner amb un plantejament religiós evident; obrir una exposició a la jornada del Domund (posterior al 24 d'octubre).
- **CATEQUESI:** seguir promovent els objectius que va marcar l'Assemblea Diocesana en relació a la catequesi; continuar la reflexió sobre la idoneïtat de l'edat de la confirmació; s'han assumit nous llibres de catequesi en la iniciació cristiana.
- **CARITAS:** Treballar per una nova seu a Ciutadella del taller mestral; inaugurar els locals de Caritas a Ciutadella, a l'antic convent de Ca las Madres; plantejar el conveni amb l'ajuntament de Ciutadella en relació al suport als alumnes necessitats com a objectiu d'unificació d'esforços.
- **VIDA CONSAGRADA:** aquesta delegació assumeix el seu servei de pont entre la diòcesi i la CONFER (confederació de religiosos) a través de l'organització de recessos, participació i col·laboració amb les activitats diocesanes de formació, organitzar una convivència de religiosos i jornades de formació permanent específica per a religiosos i religioses.
- **SALUT:** promoure, com demana l'Assemblea Diocesana, un grup a cada parròquia de visitadors de malalts i promotors de la pastoral de la salut, estimulants la seva formació a través de cursos arxi-prestals.
- **JOVENTUT:** s'ha estructurat la delegació amb la ja existent Taula de Joves, que coordina les activitats de cada moviment i sector juvenil, a més d'organitzar accions conjuntes; i s'ha incorporat a la delegació un grup de suport, que promourà la reflexió del món juvenil actual. Hi ha com a projectes elaborar un Pla Pastoral Juvenil, continuar la relació amb els universitaris, estimular una major consciència dels grups de fe (postconfirmació), i continuar la relació conjunta amb les diòcesis de Mallorca i Eivissa.
- **TURISME, SANTUARIS I PEREGRINACIONS:** s'ha constituït la delegació i es té previst fer un Seminari per a Guies Turístics sobre Informació Religiosa a principis del mes de novembre. També s'està organitzant una peregrinació al santuari marià de Lourdes.
- **ENSENYAMENT:** s'està treballant amb la nova confecció del disseny curricular per a l'ensenyança religiosa a la comunitat autònoma balear, els contactes amb els directors del col·legis públics, i la

formació permanent del professorat de religió amb un segon curs de Personatges Bíblics.

- **PASTORAL VOCACIONAL:** continuar la pregària vocacional de cada mes, organitzar les 24 hores de pregària a Menorca en la Jornada Mundial per a les Vocacions, i promoure la creació d'un Centre Vocacional Diocesà.
- **FAMÍLIA I VIDA:** la delegació acaba de constituir-se i es prioritzaran les propostes pastorals de formació d'agents de preparació al matrimoni i l'acompanyament de les parelles joves, a través de l'organització de cursos de formació i la coordinació dels equips que preparen les parelles que volen casar-se per l'església.
- **LITÚRGIA:** continuar oferint materials per a la litúrgia diocesana.
- **MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL:** s'ha reestructurat la delegació diocesana amb la presència de professionals de la comunicació; i es preveu portar a terme una nova maquetació i disseny del Full Dominical, a més d'actualitzar la pàgina web del Bisbat i continuar la connexió directa entre el Gabinet de Comunicació i els mitjans de comunicació illencs. S'ha muntat un nou programa magazin a Sa Finestra de l'Església de Cope Menorca i s'estudia la possibilitat de confeccionar una xarxa de comunicadors parroquials.

Jornada de Teologia sobre el dolor - Excursió de la FRATER

El diumenge 10 d'octubre va tenir lloc al Toro la primera jornada de teologia d'aquest curs. La temàtica, l'experiència cristiana del dolor, i el ponent, Mn Felipe Bermúdez, professor del Centro Teológico Las Palmas i consiliari nacional de la FRATER. Al llarg del cap de setmana els membres de la Fraternitat de Malalts de Menorca realitzaren una convivència al Toro i participaren de la jornada de teologia del diumenge. Igualment, al llarg del mes d'octubre s'han posat en marxa les diferents aportacions de formació que ofereix l'Escola Bàsica de l'Institut Diocesà de Teologia.

Dedicació del nou altar de la parròquia des Castell.

El mateix diumenge, dia 10, el Sr. Bisbe va presidir la dedicació del nou altar de la parròquia de la Mare de Déu del Roser, as Castell, on hi concelebraren el rector, Mn. Gerard Villalonga, i Mn. Mateu Seguí. L'altar ha estat una donació de les Forces Armades de Menorca, provinent de la capella militar de Santa Àgueda. Al mateix temps es va donar la benvinguda a un grup de parroquians que han participat en una peregrinació a Santiago de Compostel·la.

Catequistes: missioners d'ara, aquí i avui

Un centenar de catequistes es van reunir el cap de setmana del 23 i 24 d'octubre, per a aprofundir en la formació catequètica. Acompanyat del vicari general, Mn Sebastià Taltavull, del pare Isidre Serdà, Mn Antoni Fullana, Mn Joan Bosco Faner i del pare Máximo Echevarría, el Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta a presidir la missa de cloenda dels Cursets per a Catequistes celebrats al col·legi salesi. A la celebració també era present la delegada de Catequesi, Teresa Llaneras, encarregada de l'organització dels actes. En la seva homilia, el bisbe Ciuraneta va demanar als catequistes que "estimats per Du, facin conèixer als infants, joves i adults, l'amor que ens manifesta Déu Pare".

Balanç de quatre cursos

El Consell del Presbiteri es reuní el 25 d'octubre per a analitzar els quatre anys de treballs que porten els seus membres i iniciar els tràmits per a la renovació d'arxiprestos i dels representants dels arxiprestats. També es va presentar, per art dels tres arxiprestos, el text definitiu del Directori Sacramental, que ha estat enviat al pare José Aldazábal, salesi i liturgista, per a la seva revisió definitiva.

Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, nou Bisbe de Lleida.

Divendres a migdia del 29 d'octubre, les campanes de Lleida repicaven de valent pel nomenament del seu nou Bisbe, Monsenyor Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí. A Menorca, concretament al Palau Episcopal, ja feia una hora que s'havia reunit, en sessió conjunta extraordinària, el Col·legi de Consultors i el Consell del Presbiteri. Al capvespre el Sr. Bisbe rebia als mitjans de comunicació per a mantenir un intercanvi d'impressions i plasmar la notícia en diari, informatiu o imatge. Enrere queden els vuit anys com a Pastor d'aquesta Diòcesi menorquina, a la qual va arribar un 14 de setembre de 1991, després d'una solemne Eucaristia de consagració episcopal.

*Delegació diocesana de M.C.S.
Gabinet de Comunicació.*

SECCIÓ DOCUMENTAL

MISSATGE DEL PAPA PER LA LXXXV JORNADA MUNDIAL DE L'EMIGRANT

IMMIGRANTS I NADIUS, MEMBRES D'UN MATEIX POBLE

Estimadíssims germans i germanes:

1. El Jubileu, al qual ens acostem a passes de gegant, constitueix per a tothom un moment extraordinari de gràcia i de reconciliació que també implica de manera especial el món dels emigrants, per les grans analogies que hi ha entre la seva condició i la dels creients: "Tota la vida cristiana" -escrivia a la Carta apostòlica *Tertio millennio adveniente*- "és com un gran pelegrinatge a la casa del Pare" (n. 49). En aquesta Jornada Mundial de l'Emigrant, que s'esdevé en el tercer any de preparació del Jubileu, voldria fer algunes consideracions a la llum d'aquesta realitat, per a contribuir també d'aquesta manera a "ampliar els horitzons del creient segons la mateixa visió de Crist: la missió del Pare celestial, per qui va ser enviat i a qui retornarà" (*ibid*).

2. "Tot el país és meu, i per a mi vosaltres no sou més que uns immigrants i uns forasters" (Lv 25,23). En aquesta paraula del Senyor a què es refereix el llibre del Levític es conté el motiu fonamental del jubileu bíblic, al qual correspon, en els descendents d'Abraham, la consciència de ser hostes i peregrins a la terra promesa.

El Nou Testament estén aquesta convicció a tots els deixebles de Crist que, com a ciutadans de la pàtria celestial i conciutadans dels sants (cf. Ef 1,.19), no tenen casa estable a la terra i viuen com uns forasters (cf. 1Pe 2,11), sempre a l'encalç de la meta definitiva.

Aquestes categories bíbliques tornen a tenir vigència en el context històric actual, fortament marcat per corrents migratoris consistents i per un pluralisme ètnic i cultural creixent. Contribueixen també a subratllar que l'Església, present arreu del món, no s'identifica amb cap ètnia o cultura, ja que -com recorda la Carta a Diognet- els cristians "resideixen a la seva pròpia pàtria, però com a estrangers domiciliats. Compleixen totes les seves obligacions de ciutadania i suporten totes les seves càrregues com a estrangers. Qualsevol terra estranya la consideren pàtria, i qualsevol pàtria és per a ells terra estranya. Passen la seva vida a la terra, però són ciutadans del cel" (5.1).

L'Església és per naturalesa solidària amb el món dels emigrants, els quals, amb la seva varietat de llengües, races, cultures i costums, li recorden la seva condició de poble peregrí des de totes les regions de la terra vers la pàtria definitiva. Aquesta visió ajuda els cristians a abandonar qualsevol lògica nacionalista i a

desfer-se dels estrets esquemes ideològics, i els recorda que l'evangeli ha d'encarnar-se en la vida per a poder transformar-se en ferment i ànima seva, gràcies també a l'interès constant per a alliberar-lo de les incrustacions culturals que frenen el seu dinamisme íntim.

3. Déu es manifesta a l'Antic Testament com aquell que s'adjudica la defensa de l'estranger, és a dir, del poble d'Israel esclau a Egipte. A la nova llei es revela en Jesús, nascut en un estable als afores de la ciutat "perquè no havien trobat cap lloc on hostatjar-se" (Lc 2, 7), i sense un lloc on reclinar el cap durant el seu ministeri públic (cf. Mt 8, 20; Lc 9, 58). Després, la creu, centre de la revelació cristiana, constitueix el moment culminant d'aquesta condició radical d'estranger: Crist mor "fora de la porta de la ciutat" (Hb 13, 12), rebutjat pel poble. Això no obstant, l'evangelista Joan recorda les paraules profètiques de Jesús: "I quan seré enlairat damunt la terra, atrauré tothom cap a mi" (12,32), i subratlla que precisament mitjançant la seva mort començarà a "reunir els fills de Déu dispersos" (Jn 11,52). Seguint l'exemple del mestre, també l'Església viu la seva presència en el món amb actitud de peregrina, compromentent-se a fer-se creadora de comunió, casa acollidora en la qual es reconeix a tothom la dignitat que el Senyor li ha otorgat.

4. Les diferències ètniques i culturals que existeixen en el si de l'Església podrien ser font de divisió o de dispersió si en ella no existís la força de cohesió de la caritat, virtut que tots els cristians són convidats a viure, especialment en aquest últim any de preparació immediata al Jubileu. He escrit en la Carta apostòlica *Tertio millennio adveniente*. "Serà [...] oportú, especialment en aquest any, resaltar la virtut teològica de la caritat, recordant la sintètica i plena afirmació de la primera Carta de Joan: "Déu és amor" (4, 8.16). La caritat, en la seva doble faceta d'amor a Déu i als germans, és la síntesi de la vida moral del creient. Ella té en Déu la seva font i la seva meta" (n. 50).

"Estima els altres com a tu mateix" (Lv 19,18). En el llibre del Levític aquesta fórmula apareix emmarcada en una sèrie de preceptes que prohibeixen la injustícia. N'hi ha un que adverteix: "Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l'exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima'l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte. Jo sóc el Senyor, el vostre Déu" (19,33-34).

El motiu "que també vosaltres vau ser immigrants en el país d'Egipte, que acompanya constantment el manament de respectar i estimar l'emigrant, no pretén només recordar al poble escollit la seva condició passada, sinó cridar també atenció sobre la conducta de Déu, que amb iniciativa generosa va alliberar el seu poble de l'esclavatge i li va donar gratuïtament una terra. "Eres esclau i Déu va intervenir per alliberar-te; ja que has vist com es comporta Déu amb l'emigrant, fes tu el mateix": aquesta és la reflexió implícita que s'amaga en el precepte.

5. En el Nou Testament, totes les distincions entre els éssers humans cauen gràcies a la destrucció per obra de Crist del mur de separació entre el poble escollit i els pagans. “Ell” -escriu sant Pau- “és la nostra pau. De dos pobles n’ha fet un de sol, destruint el mur que els separava i abolint amb el seu propi cos allò que els feia enemics” (Ef 2, 14). Després de la Pasqua de Crist ja no hi ha propers i allunyats, hebreus i pagans, acollits i exclosos.

Per al cristià, qualsevol home és aquest “proïme” al qual ha d’estimar. No es pregunta a qui haurà d’estimar, perquè preguntar-se “qui és el meu proïme” és posar per endavant límits i condicions. Aquesta pregunta van fer-la una vegada a Jesús, i ell va contestar girant-la del revés: la pregunta legítima no és “qui és el meu proïme”, sinó “de qui he de fer-me proïme jo?” I la resposta és que qualsevol necessitat, per desconegut que em sigui, es transforma per a mi en el proïme a qui he d’ajudar. La paràbola del bon samarità (cf. Lc 10,30-37) invita cadascú a superar els límits de la justícia amb vista a l’amor gratuït i il·limitat.

A més, per al creient la caritat és do de Déu: un carisma que, com la fe i l’esperança, és vessat en nosaltres per obra de l’Esperit Sant (cf. Rm 5,5); com a do de Déu que és, no és utopia, sinó concreció; és bona notícia, és evangeli.

6. La presència de l’emigrant demana la responsabilitat dels creients com a individus i com a comunitat. Ara bé, una expressió privilegiada de la comunitat és la parròquia, la qual, com ens recorda el Concili Vaticà II, “ofereix un model preclar d’apostolat comunitari en congregar en unitat totes les diversitats humanes que hi ha en ella, inserint-les en la universalitat de l’Església” (*Apostolicam actuositatem*, 10). La parròquia és lloc de trobada i integració de tots els membres d’una comunitat, que fa visible i localitzable sociològicament parlant el projecte de Déu de convocar tots els homes a l’aliança segellada en Crist, sense cap excepció o exclusió.

La parròquia -que etimològicament designa una casa on l’hoste es troba a gust-acull tothom i no discrimina ningú, perquè ningú no li és aliè. Conjuga l’estabilitat i la seguretat de qui es troba a casa seva amb el moviment o provisionalitat de qui està de pas. Davant un acusat sentit parroquial, cedeixen o desapareixen les diferències entre nadius i estrangers, ja que el que preval és la consciència de la pertinença comuna a Déu, únic Pare de tots.

De la missió pròpia de qualsevol comunitat parroquial i del significat d’aquesta enmig de la societat, sorgeix la importància de la parròquia en l’acolliment a l’estranger, en la integració dels batejats pertanyents a cultures diferents i en el diàleg amb els creients d’altres religions. No es tracta d’una activitat opcional supletòria, sinó d’un deure inherent a la funció institucional pròpia de la parròquia.

La catolicitat no es manifesta només en la comunió fraterna dels batejats, sinó també en l’hospitalitat garantida a l’estranger, qualsevulla que sigui la seva adscripció religiosa, rebutjant qualsevol exclusió o discriminació racial i reconeixent la dignitat personal de cadascú; reconeixement, aquest, que comporta el compromís de promoure els seus inalienables drets.

En aquest context, fan una gran tasca els preveres cridats a ser ministres d'unitat en la comunitat parroquial. A ells Déu els dona "la seva gràcia per tal que siguin servidors de Crist entre els pobles amb l'exercici del ministeri sagrat de l'evangeli. Així, Déu acceptarà l'ofrena dels pobles santificada per l'Esperit Sant" (*Presbiterorum ordinis*, n.2).

Mitjançant la seva trobada en la celebració diària del sacrifici diví amb el misteri de Jesús, que va donar la vida per reunir els fills dispersos, troben l'estímul que els impulsa a posar-se amb fervor constantment renovat al servei de la unitat de tots els fills de l'únic Pare celestial, aplicant-se perquè cadascú trobi el seu lloc en la comunió fraterna.

7. "Recordant que Jesús va venir a evangelitzar els pobres, cal subratllar més decididament l'opció preferencial de l'Església pels pobres i els marginats" (*Tertio millennio aeveniente*, n. 51). Aquesta afirmació, adreçada a totes les comunitats cristianes, posa en relleu l'encomiable tasca de tantes parròquies en els barris afectats per fenòmens com l'atur, l'aglomeració d'homes i dones de diferent procedència, la degradació a causa de la pobresa, l'escassetat de serveis i la inseguretat. Les parròquies són punts de referència visibles, de fàcil localització i accés, i signe d'esperança i de fraternitat, sovint en un panorama de cridanera injustícia social, tensions i esclats de violència. L'escolta de la mateixa paraula de Déu, la celebració de les mateixes litúrgies, la compartició de les mateixes festivitats i tradicions religioses, ajudaran els cristians autòctons i els immigrants just arribats a sentir-se tots membres d'un mateix poble.

En un ambient anivellat i aplanat per l'anonimat, la parròquia constitueix un lloc de participació, convivència i reconeixement mutu. Contra la inseguretat, ofereix un espai de confiança en la qual s'aprèn a superar la por; on manquen punts de referència que vessin llum i proporcionin estímuls per a la convivència, la parròquia presenta, partint de l'evangeli de Crist, un camí de germandat i de reconciliació. Situada en el si d'una realitat marcada per la precarietat, la parròquia pot transformar-se en autèntic signe d'esperança. En encarrilar les millors energies del barri, ajuda la població a passar d'una visió fatalista de la misèria a un compromís actiu amb vista al canvi de les condicions del viure comú.

Molts membres de comunitats parroquials també estan implicats activament en estructures i associacions la finalitat dels quals és la millora de les condicions de vida dels pobles. Tot expressant el meu gran aprecí per tan significatives realitzacions, exhorto les comunitats parroquials a perseverar amb valentia en la tasca empresa en favor dels emigrants, per ajudar així que es promogui en el territori una qualitat de vida més digna de l'home i de la seva vocació espiritual.

8. En parlar dels emigrants, no podem esquivar les condicions socials dels seus països d'origen. Es tracta de nacions en les quals es viu per regla general en condicions de gran pobresa, encara més agreujada pel deute extern. En la meua

Carta apostòlica *Tertio millennio adveniente* he recordat que “en l’esperit del llibre del Levític (25, 8-28), els cristians hauran de fer-se veu de tots els pobres del món, proposant el Jubileu com un temps oportú per a pensar, entre altres coses, en una notable reducció, si no en una total condonació, del deute internacional, que grava sobre el destí de moltes nacions” (n.51). Es tracta d’un dels aspectes que relacionen de manera més directa les migracions amb el Jubileu, no sols perquè d’aquesta manera més directa les migracions amb el Jubileu, no sols perquè d’aquests països procedeixen els majors corrents migratoris, sinó de manera especial perquè el Jubileu, en proposar una visió dels béns de la terra que condemna la seva possessió exclusiva (cf. Lv 25, 23), porta el creient a obrir-se al pobre i a l’estranger.

En el passat, l’abisme creixent entre rics i pobres, en fer impossible la convivència social, requeria formes periòdiques d’anivellament que permetessin una reactivació ordenada de la vida social. Per exemple, abolint la hipoteca sobre les persones que patien l’esclavatge per qüestió de deutes, es restablia una nova forma d’igualtat. Les prescripcions del Jubileu bíblic constitueixen una de tantes maneres de posar remei al desequilibri social, produït per l’espiral perversa que ofega els qui es veuen obligats a endeutar-se per a sobreviure.

Aquest fenomen, que en aquell moment interessava a les relacions entre els ciutadans d’una mateixa nació, es torna encara més dramàtic a causa de la mundialització actual de l’economia i del comerç, que afecta a les relacions entre estats i regions de la terra. Perquè el desequilibri existent entre pobles rics i pobres no es torni irreversible -cosa que comportaria tràgiques conseqüències a tota la humanitat-, cal un cop més, avui com ahir, traduir el precepte bíblic a accions concretes i eficaces que permetin oportunes revisions de l’endeutament dels països pobres amb els països rics.

Prego perquè el proper Jubileu constitueixi -com es desitja en general- una ocasió propícia per a trobar les solucions oportunes i oferir als països pobres noves condicions de dignitat i de desenvolupament ordenat.

9. “El Jubileu podrà a més oferir l’oportunitat de meditar sobre altres desafiaments del moment, com, per exemple, la dificultat de diàleg entre cultures diferents” (*Tertio millennio adveniente*, n. 51).

El cristià és cridat a evangelitzar aconseguint els homes allí on siguin, tractant-los amb simpatia i amor, fent-se càrrec dels seus problemes, coneixent i apreciand la seva cultura i ajudant-los a superar els prejudicis. Aquesta manera concreta d’acostar-se a tants germans necessitats prepararà aquests per a l’encontre amb la llum de l’evangeli, i, donant origen a vincles d’estima i amistat sinceres, els portarà a formular la seva petició: “Senyor, voldríem veure Jesús” (Jn 12,21). El diàleg resulta essencial per a una convivència serena i fecunda.

Davant els desafiaments cada vegada més apressants de la indiferència i de la secularització, el Jubileu exigeix la intensificació d’aquest diàleg. Mitjançant les relacions de cada dia, els creients són cridats a manifestar el rostre d’una Església

oberta a tothom, atenta a les realitats socials i a tot allò que permeti a la persona firmar la seva dignitat. De manera especial, els cristians, conscients de l'amor del pare celestial, no deixaran de revivar la seva atenció als emigrants per a instaurar un diàleg sincer i respectuós, amb vista a l'edificació de la "civilització de l'amor".

Que Maria Santíssima, que "vetlla per l'Església pelegrina amb amor matern i guia benignament els seus passos vers la pàtria fins que arribi el dia gloriós del Senyor" (Missal Romà, Prefaci III de la Mare de Déu), estigui sempre present davant els ulls dels creients en aquest ampli horitzó de compromisos.

Amb aquests desitjos, imparteixo a tothom amb afecte la meva benedicció.

Vaticà, 2 de febrer de 1999.

Joannes Paulus pp. II

MISSATGE DEL PAPA PER AL DOMUND - 1999

1. La Jornada Missionera Mundial constitueix cada any per a l'Església una preciosa ocasió per a reflexionar sobre la naturalesa missionera. Tenint sempre present el manament de Crist: "Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant" (Mt 28,19), l'Església és conscient que és cridada a anunciar als homes de tots els temps i llocs l'amor de l'únic Pare que, en Jesucrist, vol reunir els seus fills dispersos (cf. Jn 11, 52).

En aquest últim any del segle que ens prepara per al Gran Jubileu del 2000, és forta la invitació a aixecar la mirada i el cor cap al Pare, per a conèixer-lo "tal com Ell és, i tal com el Fill ens l'ha revelat" (*Catecisme de l'Església catòlica -CEC-, 2779*). Si llegim sota aquesta òptica el Parenostre, oració que el Mestre diví mateix ens va ensenyar, podrem comprendre més fàcilment quina és la font de l'afany apostòlic de l'Església i quines les motivacions fonamentals que la fan missionera "fins als confins de la terra".

Pare nostre que esteu en el cel

2. L'Església és missionera perquè anuncia incansablement que Déu és Pare, ple d'amor a tots els homes. Tots els éssers humans i els pobles cerquen, a vegades fins i tot inconscientment, el rostre misteriós de Déu que, això no obstant, només el Fill unigènit, que és en el si del Pare, ens ha revelat plenament (cf. Jn 1,18). Déu és "Pare de nostre Senyor Jesucrist", i "vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat" (1 Tm 2,4). Tots aquells qui acullen la seva gràcia

descobreixen amb estupor que són fills de l'únic Pare i se senten deutors vers tothom de l'anunci de la salvació.

En el món contemporani, però, molts no reconeixen encara el Déu de Jesucrist com a creador i Pare. Alguns, a vegades també per culpa dels creients, han optat per la indiferència i l'ateisme; altres, cultivant una vaga religiositat, s'han construït un Déu a la seva imatge i semblança; altres el consideren un ésser totalment inabastable.

La comesa dels creients és proclamar i testimoniar que, encara que "habita en una llum inaccessible" (1 Tm 6,16), el Pare celest en el seu Fill, encarnat en el si de Maria Verge, mort i ressuscitat, s'ha acostat a cada home i el fa capaç "de respondre-li, de conèixer-lo i d'estimar-lo" (cf. CEC 52).

Sigui santificat el vostre nom

3. La consciència que l'encontre amb Déu promou i exalta la dignitat de la persona humana porta l'home a pregar així: "Sigui santificat el vostre nom", és a dir: "Que es faci lluminós en nosaltres el teu coneixement perquè puguem conèixer l'amplitud dels teus beneficis, l'extensió de les teves promeses, la sublimitat de la teva majestat i la profunditat dels teus judicis" (Sant Francesc, *Fonts Franciscanes*, 268).

El cristià demana a Déu que sigui santificat en els seus fills d'adopció, així com també en tots els qui no han sentit la seva revelació, conscient que és mitjançant la santedat que Ell salva tota la creació.

Perquè el nom de Déu sigui santificat a les nacions, l'Església treballa per a inserir la humanitat i la creació en el disseny que el Creador, en la seva decisió benèvola, havia pres (cf. Ef 1,9), "perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls" (Ef 1,4).

Vingui a nosaltres el vostre Regne, faci's la vostra voluntat

4. Els creients invoquen amb aquestes paraules l'advent del regne diví i el retorn gloriós de Crist. Aquest desig, però, no els aparta de la missió quotidiana en el món, sinó que els implica més. La vinguda del regne ara és obra de l'Esperit Sant, que el Senyor va enviar "a acabar l'obra de Crist en el món, duent a terme la santificació de totes les coses" (Missal Romà, Pregària Eucarística IV).

En la cultura moderna s'ha difós un sentit d'espera d'una era nova de pau, de benestar, de solidaritat, de respecte dels drets, d'amor universal... Il·luminada per l'Esperit, l'Església anuncia que aquest regne de justícia, de pau i d'amor, ja proclamat en l'evangeli, es realitza misteriosament en el decurs dels segles gràcies a persones, famílies i comunitats que opten per viure de manera radical els ensenyaments de Crist, segons l'esperit de les Benaurances. Gràcies al seu interès, la societat temporal és estimulada a adreçar-se vers fites de major justícia i solidaritat.

L'Església proclama també que la voluntat del Pare és “que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat” (1Tm 2,4) mitjançant l'adhesió a Crist, el manament del qual, “que resumeix tots els altres i que ens manifesta tota la seva voluntat, és que ens estimem els uns als altres com ell ens ha estimat” (CEC 2822).

Jesús ens convida a pregar per això i ens ensenya que s'entra en el regne del cel no dient “Senyor, Senyor”, sinó fent la voluntat del seu Pare del cel (cf. Mc 7,21).

El nostre pa de cada dia, doneu-nos, Senyor, el dia d'avui

5. En el nostre temps és molt forta la consciència que tothom té dret al “pa quotidià”, és a dir, al que és necessari per a viure. Se sent igualment l'exigència d'una equitat justa i d'una soliaritat compartida que uneixi entre si els éssers humans. Això no obstant, moltíssims d'ells viuen encara de manera no conforme a la seva dignitat de persones. Només cal pensar en els ambients de misèria i d'analfabetisme existents en alguns continents, en la carència d'habitatges i en la manca d'assistència sanitària i de treball, en les opressions polítiques i en les guerres que destrueixen pobles de regions senceres de la terra.

Quina és la comesa dels cristians davant aquests escenaris dramàtics? Quina relació té la fe en el Déu viu i veritable amb la solució dels problemes que turmenten la humanitat? Com vaig descriure a la *Redemptoris missio*, “el desenvolupament d'un poble no deriva primerament ni dels diners, ni de les ajudes materials, ni de les estructures tècniques, sinó més aviat de la formació de les consciències, de la maduresa de la mentalitat i dels costums. És l'home el protagonista del desenvolupament, no els diners ni la tècnica. L'Església educa les consciències revelant als pobles el Déu que cerquen però que no coneixen; la grandesa de l'home creat a imatge de Déu i estimat per Ell; la igualtat de tots els homes com a fills de Déu” (n.58). Anunciant que els homes són fills del mateix Pare, i per consegüent germans, l'Església ofereix la seva contribució a la construcció d'un món caracteritzat per la fraternitat autèntica.

La comunitat cristiana és cridada a cooperar en el desenvolupament i la pau amb obres de promoció humana, amb institucions d'educació i de formació al servei dels joves, amb la constant denúncia de les opressions i injustícies de qualsevol mena. L'aportació específica de l'Església és, però, l'anunci de l'evangeli, la formació cristiana de cada persona, de les famílies, de les comunitats, essent ella molt conscient que la seva missió “no és actuar directament en el pla econòmic, tècnic, polític o contribuir materialment al desenvolupament, sinó que consisteix essencialment a oferir als pobles no un “tenir més”, sinó un “ser més”, despertant les consciències amb l'evangeli. El desenvolupament humà autèntic ha d'arrelar en una evangelització cada vegada més profunda” (*ibidem*, n. 58).

Perdoneu les nostres culpes

6. El pecat és present en la història de la humanitat, des dels inicis. Esquerda la vinculació originària de la criatura amb Déu, amb greus conseqüències per a la seva vida i per a la dels altres. I avui, a més, no podem deixar de subratllar que les múltiples expressions del mal i del pecat troben sovint un aliat en els mitjans de comunicació social. I hem d'observar que “per a molts el principal instrument informatiu i formatiu, d'orientació i inspiració per als comportaments individuals, familiars i socials” (*Redemptoris missio*, n. 37 c), està constituït precisament pels diferents *mass media*.

L'activitat missionera no pot no portar a individus i a pobles el joiós anunci de la bondat misericordiosa del Senyor. El Pare que és al cel, com ho demostra clarament la paràbola del fill pròdig, és bo i perdona el pecador penedit, oblida la culpa i restitueix serenitat i pau. Heus aquí l'autèntic rostre de Déu. Pare ple d'amor, que dóna força per a vèncer el mal amb el bé i fa capaç qui recanvia el seu amor de contribuir a la redempció del món.

Així com nosaltres perdonem els nostres deutors

7. L'Església és cridada, amb la seva missió, a fer present la confortant realitat de la paternitat divina no sols amb paraules, sinó sobretot amb la santedat dels missioners i del poble de Déu. “El renovat impuls cap a la missió *ad gentes*” -vaig escriure a la *Redemptoris missio*- “exigeix missioners sants. No n'hi ha prou de renovar els mètodes pastorals, ni d'organitzar i coordinar millor les forces eclesials, ni d'explorar amb més agudesa els fonaments bíblics i teològics de la fe: cal suscitar un nou “anhel de santedat” entre els missioners i a tota la comunitat cristiana” (n. 90).

Davant les terribles i múltiples conseqüències del pecat, els creients tenen la comesa d'oferir signes de perdó i d'amor. Només si en la seva vida han experimentat ja l'amor de Déu poden ser capaços d'estimar els altres de manera generosa i transparent. El perdó és alta expressió de la caritat divina, donada com a do a qui la demana amb insistència.

No permeteu que nosaltres caigem a la temptació, ans deslliure-nos de qualsevol mal

8. Amb aquestes últimes peticions, en el Parenostre demanem a Déu que no permeti que emprenguem el camí del pecat i que ens lliuri d'un mal inspirat sovint per un ésser personal, Satanàs, que vol obstaculitzar el disseny de Déu i l'obra de salvació per Ell realitzada en Crist.

Conscients de ser cridats a portar l'anunci de la salvació a un món dominat pel pecat i pel Maligne, els cristians són convidats a encomanar-se a Déu, demanant-

li que la victòria sobre el Príncep del món (cf. Jn 14,30), conquerida una vegada per sempre per Crist, sigui experiència quotidiana de vida.

En contextos socials fortament dominats per lògiques de poder i de violència, la missió de l'Església és testimoniar l'amor de Déu i la força de l'Esperit de Pentecosta renova el poble cristià, rescatat per la sang de Crist. Aquest petit és enviat arreu, pobre de mitjans humans però lliure de condicinoaments, com a ferment d'una nova humanitat.

Conclusions finals

9. Estimadíssims germans i germanes: la Jornada Missionera ofereix a cadascú l'oportunitat d'evidenciar millor aquesta vocació missionera comuna que impulsa els deixebles de Crist a fer-se apòstols del seu evangeli de reconciliació i de pau. La missió de salvació és universal: per a cada home i per a tots el homes. És tasca de tot el poble de Déu, de tots els fidels. La missionarietat, per tant, ha de constituir la passió de cada cristià: passió per la salvació del món i ardent urgència per instaurar el regne del Pare.

Per tal que això es verifiqui cal una oració incessant que alimenti el desig de portar Crist a tots els homes. Cal l'oferiment, en unió amb el del Salvador. Cal així mateix interès personal a sostenir els organismes de cooperació missionera. Entre aquests, exhorto a tenir en particular consideració les Obres Missionals Pontifícies, que tenen la comesa de sol·licitar pregàries per a les missions, de promoure la seva causa i de procurar els mitjans per a la seva activitat d'evangelització del Pobles, que coordina l'esforç missioner en unitat d'intents amb les Esglésies particulars i amb les diverses institucions missioneres presents en la comunitat eclesial universal.

El proper 24 d'octubre celebrem l'última Jornada Missionera Mundial d'un mil·lenni en el qual l'obra evangelitzadora de l'Església ha produït fruits veritablement extraordinaris. Donem gràcies al Senyor per l'immens bé realitzat pels missioners i, adreçant la mirada cap al futur, esperem amb confiança l'alba d'un nou dia.

Tots els qui treballen en les avantguardes de l'Església són com sentinelles a les muralles de la Ciutat de Déu, als quals preguntem: "Sentinella, quan acabarà la nit? (Is 21,11), i ens responen: "Criden els teus sentinelles, alcen la veu, tots junts criden de goig quan veuen amb els seus ulls que el Senyor torna a Sió" (Is 52,8). El seu testimoniatge generós a cada angle de la terra anuncia que, "en la proximitat del tercer mil·lenni de la Redempció, Déu està preparant una gran primavera cristiana, de la qual ja s'entreveu el començament" (*Redemptoris missio*, n. 86).

Que Maria, l'"Estel del matí", ens ajudi a repetir amb ardor sempre nou el "Fiat" al disseny de salvació del Pare, perquè tots els pobles i totes les llengües puguin veure la seva glòria (cf. Is 66,18).

Amb aquests auspicis, envio de cor als missioners i a tots els qui promouen la causa missionera una especial benedicció apostòlica.

Vaticà, 23 de maig de 1999, solemnitat de Pentecosta

Joannes Paulus pp II

CARTAS DEL PAPA SOBRE EL PELEGRINATGE ALS LLOCS VINCULATS AMB LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ

A tots aquells que es preparen per a celebrar en la fe el Gran Jubileu.

1. Després d'anys de preparació, ens trobem ja en el llindar del Gran Jubileu. En aquests anys s'han fet moltes coses a tota l'Església per a preparar aquest esdeveniment de gràcia. Però, com a la vigília d'un viatge, ha arribat el moment d'ultimar els preparatius. En realitat, el Gran Jubileu no consisteix a fer una sèrie de coses, sinó a viure una gran experiència interior. Les iniciatives exteriors només tenen sentit en la mesura que són expressions d'un profund compromís que neix en el cor de les persones. He volgut cridar l'atenció de tothom precisament sobre aquesta dimensió interior, tant en la Carta apostòlica *Tertio millennio adveniente* com en la Butlla de convocatòria del Jubileu *Incarnationis mysterium*. Ambdues han tingut un ampli i cordial acolliment. Els bisbes hi han trobat indicacions significatives i els temes proposats per als diversos anys de preparació han estat llargament meditats. Per tot això vull expressar la meva gratitud al Senyor i un sincer reconeixement tant als pastors com a tot el poble de Déu.

Ara, la imminència del Jubileu em suggereix proposar una reflexió, que va unida al meu desig de fer personalment, si a Déu plau, un especial pelegrinatge jubilar, detenint-me en alguns dels llocs particularment vinculats a l'encarnació del Verb de Déu, que és l'esdeveniment al qual es refereix directament l'Any Sant del 2000.

Per tant, la meva meditació porta als "llocs" de Déu, a aquells indrets que Ell va escollir per a plantar la seva "tenda" entre nosaltres (jn 1,14; cf. Ex 40, 34-35; 1 Re 8,10-13), amb la finalitat de permetre a l'ésser humà una trobada més directa amb Ell. Així completó en certa manera la reflexió de la *Tertio millennio adveniente*, on, amb el transfons de la història de la salvació, la perspectiva dominant era la rellevància fonamental del "temps". En realitat, en la concreta actuació del misteri de l'Encarnació, la dimensió de l'espai no és menys important que la del temps.

2. A primera vista, parlar de determinats “espais” pel que fa a Déu podria suscitar certa perplexitat. ¿És que potser l'espai, així com el temps, no està sotmès enterament al domini de Déu? En efecte, tot ha sortit de les seves mans i no hi ha lloc on Déu no hi sigui: “És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou, el món i tots els qui l'habiten. Li ha posat els fonaments als mars profunds; les bases, a les aigües abismals” (SI 24, 1-2). Déu és igualment present a cada racó de la terra, de tal manera que tot el món pot ser considerat un “temple” de la seva presència.

Amb tot, això no impedeix que, així com el temple pot estar compassat per *kairoi*, moments especials de gràcia, l'espai pugui estar marcat anàlogament per particulars intervencions salvífiques de Déu. A part d'això, aquesta és una intuïció present en totes les religions, en les quals no solament hi ha temps, sinó també llocs sagrats on pot experimentar-se l'encontre amb allò que és diví més intensament que no succeeix habitualment en la immensitat del cosmos.

3. Pel que fa a aquesta tendència religiosa general, la Bíblia ofereix un missatge específic, situant el tema de l'“espai sagrat” a l'horitzó de la història de la salvació. Per una part, adverteix sobre els perills inherents a la definició d'aquest espai, quan aquesta es fa en la perspectiva d'una divinització de la naturalesa -referent a això, cal recordar la forma polèmica antiidolàtrica dels profetes en nom de la fidelitat a Jahvè, Déu de l'Èxode- i, per una altra part, no exclou un ús cultural de l'espai, en la mesura en què això expressa plenament la intervenció específica de Déu en la història de Jerusalem, on el Déu d'Israel vol ser venerat i, en certa manera, trobat. Cap al temple s'adrecen els ulls del pelegrí d'Israel i gran és la seva alegria quan arriba al lloc on Déu resideix: “Quina alegria quan em va dir: “Anem a la casa del Senyor! Ja han arribat els nostres peus al teu llindar, Jerusalem” (SI 122, 1-2).

En el Nou Testament aquesta “concentració” de l'espai aconsegueix el seu punt culminant en Crist, que es converteix ara en el nou “temple” (cf. Jn 2,21), en el qual resideix la “plenitud de la divinitat” (Col. 2,9). Amb la seva vinguda el culte és cridat a superar radicalment els temples materials per a arribar a ser un culte “en Esperit i en veritat” (Jn 4,24). Així mateix, en Crist, també l'Església és considerada “temple” pel Nou Testament (cf. 1Co 3,17), com ho és fins i tot cada deixeble de Crist, essent com és habitat per l'Esperit Sant (cf. 1Co 6, 19; Rm 8,11). Evidentment, com ho demostra la història de l'Església, tot això no exclou que els cristians puguin tenir llocs de culte; cal, però, no oblidar el seu caràcter funcional pel que fa a la vida cultural i fraterna de la comunitat, sabent que la presència de Déu, per la seva naturalesa, no pot ser circumscrita a cap lloc, ja que els impregna a tots, tenint en Crist la plenitud de la seva expressió i de la seva irradiació.

El misteri de l'Encarnació, per tant, transforma l'experiència universal de l'“espai sagrat”, restringint-la per un costat i, per l'altre, ressaltant la seva importància en nous termes. En efecte, la referència a l'espai està implicada en el “fer-se carn” del Verb (cf. Jn 1,143). Déu ha assumit en Jesús de Natzaret les

característiques pròpies de la naturalesa humana, inclosa la ineludible pertinença de l'home a un poble concret i a una terra determinada. “Hi de Virgine Maria Iesus Christus natus est”. Aquesta expressió, col·locada a Betlem, precisament en el lloc on, segons la tradició, va néixer Jesús, adquireix una peculiar ressonància: “Aquí va néixer Jesús de Maria verge.” La concreció física de la terra i del seu emplaçament geogràfic està unida a la veritat de la carn humana assumida pel Verb.

4. Per això, en la perspectiva de l'any bimil·lennari de l'Encarnació, sento un desig molt gran d'anar personalment a pregar a aquests llocs principals que des de l'Antic fins al Nou Testament han conegut les intervencions de Déu, fins arribar al cim del misteri de l'Encarnació i de la Pasqua de Crist. Aquests llocs estan ja indeleblement gravats en la meva memòria des que l'any 1965 vaig tenir l'oportunitat de visitar Terra Santa. Va ser una experiència inoblidable. Encara avui fullejo de bona gana les emotives pàgines que vaig escriure aquells dies: “Arribo a aquests llocs que Tu has emplenat de tu d'una vegada per sempre [...]. Oh lloc! Quantes vegades, quantes vegades t'has transformat abans que de seu es fes també meu! Quan Ell et va omplir la primera vegada, no eres encara cap lloc exterior; eres només el si de la seva Mare. Oh! Saber que les pedres sobre les quals va caminar a Natzaret són les mateixes que el seu peu tocava quan Ella era encara el teu lloc, l'únic en el món. Trobar-te a partir d'una pedra que va tocar el peu de la teva Mare! Oh lloc, lloc de Terra Santa, quin espai ocupes en mi! I així deixar constància que ha estat per a mi un lloc de trobada. Jo m'agenollo i deixo així la meva petjada. Quedaràs aquí amb la meva petjada -quedaràs, quedaràs- i jo et portaré amb mi, et transformaré dins meu en un lloc de nou testimoniatge. Jo marxo com un testimoni que donarà testimoniatge teu a través dels mil·lennis” (KAROL WOJTYLA, *Poezje, Poems*, Wydawnictwo Lietackie, Cracovia 1998, p. 169).

Quan escrivia aquestes paraules, fa més de trenta anys, no podia imaginar que el testimoniatge a què en aquell moment em comprometia l'hauria donat avui com a successor de Pere, posat al servei de tota l'Església. És un testimoniatge que s'insereix en una llarga cadena de persones que des de fa dos mil anys han anat a la recerca de les “petjades” de Déu en aquella terra justament anomenada “santa”, com recurrent-les en les pedres, en les muntanyes i en les aigües que van fer d'escenari a la vida terrenal del Fill de Déu. Ja des de l'antiguitat és conegut el diari de viatge de la pelegrina Egèria. Quants pelegrins, quants sants no han seguit el seu itinerari al llarg dels segles! Fins i tot quan les circumstàncies històriques van pertorbar el caràcter essencialment pacífic del pelegrinatge a Terra Santa, donant-li la fesomia que, més enllà de les intencions concorda ben poc amb la imatge del Crucificat, els cristians més sensats intentaven només trobar en aquella terra el record viu de Crist. Va voler la Providència que, juntament amb els germans de les Esglésies orientals, fossin sobretot els fills de Francesc d'Assís, sant de la pobresa, de la mansuetud i de la pau, els qui, de part de la cristianitat

d'Occident, interpretessin de manera genuïnament evangèlica el legítim desig cristià de custodiar els llocs on tenim les nostres arrels espirituals.

5. Amb aquest esperit tinc intenció de recórrer, si Déu ho vol, en ocasió del Gran Jubileu del 2000, les petjades de la història de la salvació en la terra on aquesta ha tingut lloc.

El punt de partença seran alguns llocs destacats de l'Antic Testament. Amb això vull manifestar la consciència que té l'Església del seu permanent vincle amb l'antic poble de l'aliança. Abraham és també per a nosaltres "pare de la fe" per antonomàsia (cf Rm 4; Ga 3, 6-9; Hb 11, 8-9). A l'Evangelí de Joan es llegeixen les paraules que Crist va pronunciar un dia sobre ell: "Abraham, el vostre Pare, s'entusiasmà esperant de veure el meu dia, el veié i se'n va alegrar" (8,56).

Precisament a Abraham es refereix la primera etapa del viatge que planejo en els meus desitjos. En efecte, m'agradaria, si aquesta és la voluntat de Déu, anar a Ur dels Caldeus, l'actual Tal al Muquayyar, al sud d'Iraq, ciutat on, segons la narració bíblica, Abraham va sentir la paraula del Senyor que el treia de la seva terra, del seu poble, i en certa manera de si mateix, per a fer-lo instrument d'un disseny de salvació que abraçava el futur del poble de l'aliança i, fins i tot, tots els pobles del món: "El Senyor va dir a Abraham: "Ves-te'n del teu país, de la teva família i de la casa del teu pare, cap al país que jo t'indicaré. Et convertiré en un gran poble, et beneiré i faré gran el teu nom, que serà font de benedicció. [...] Totes les famílies del país es valdran del teu nom per a beneir-se" (Gn 12, 1-3). Amb aquestes paraules comença el gran camí del poble de Déu. En Abraham posen els seus ulls no solament els qui es vanen de ser descendència física seva, sinó també tots aquells -i són innumbrables- que es consideren la seva descendència "espiritual", perquè comparteixen amb ell la fe i l'abandó sense reserves a la iniciativa salvífica de l'Omnipotent.

6. Les vicissitud del poble d'Abraham es va desenvolupar durant un centenar d'anys a molts llocs del Pròxim Orient. Però han quedat com a centrals els esdeveniments de l'Èxode, quan el poble d'Israel, després d'una dura experiència d'esclavatge, es va posar en marxa sota la guia de Moisès vers la Terra de la seva llibertat. Aquell camí va estar marcat per tres moments, vinculats a llocs muntanyosos plens de misteri. En la fase preliminar destaca, per damunt de tot, la muntanya de l'Horeb, una altra denominació bíblica del Sinaí, on Moisès va tenir la revelació del nom de Déu, signe del seu misteri i de la seva eficaç presència salvífica: "Jo sóc el qui sóc" (Ex 3,145). També a Moisès, com a Abraham, se li demanava confiar en el disseny de Déu i posar-se al davant del seu poble. Van començar així els dramàtics esdeveniments de l'alliberament, que restarien en la memòria d'Israel com una experiència bàsica per a la seva fe.

Durant el camí pel desert també el Seini va ser l'escenari on es va estipular l'aliança entre Jahvè i el seu poble. Aquesta muntanya queda així unida al do

del Decàleg, les “deu paraules” que comprometien Israel a una vida de total adhesió a la voluntat del Déu. Aquestes “paraules”, en realitat, expressaven els puntals de la llei moral de caràcter universal escrita en el cor de cada home, però que a Israel li van ser consignades en el marc d’un pacte recíproc de fidelitat, amb el qual el poble es comprometia a estimar Déu, recordant les meravelles realitzades per Ell a l’Èxode, mentre Déu garantia la seva perenne benevolència: “Jo sóc el Senyor, el teu Déu, que t’he fet sortir del país d’Egipte, la terra on eres esclau” (Ex 20,2). Déu i el poble es comprometien recíprocament. Si en la visió de la bardissa en flames a l’Horeb, el lloc del “nom” i del “projecte” de Déu havia estat sobretot la “muntanya de la fe”, ara, per al poble pelegrí en el desert, es converteix en el lloc de l’encontre i del pacte recíproc, en cert sentit la “muntanya de l’amor”. Quantes vegades, al llarg dels segles, denunciant la infidelitat del poble a l’aliança, els profetes l’han descrit com una espècie d’infidelitat “conjugal”, una pròpia i veritable traïció del poble -esposa respecte Déu, el seu espòs (cf. Jr 2,2; Ez 16, 1-43).

Al final del camí de l’Èxode s’alça un altre cim, el mont Nebó, des d’on Moisès va poder contemplar la Terra promesa (cf. Dt. 32,49), sense el goig de ser-hi però amb la certesa d’haver-la aconseguit finalment. La seva mirada des del Nebó és el símbol mateix de l’esperança. Des d’aquell mont, va poder constatar que Déu havia mantingut les seves promeses. Un cop més, però, la vida ha d’abandonar-se confiadament a l’omnipotència divina per al compliment definitiu del disseny preanunciat.

Probablement no em serà possible detenir-me en aquests llocs durant el meu pelegrinatge, però voldria almenys, si Déu ho vol, visitar Ur, lloc dels orígens d’Abraham, i fer després una etapa en el cèlebre monestir de Santa Caterina, al Sinaí, la muntanya de l’Aliança que resumeix en certa manera tot el misteri de l’Èxode, paradigma perenne del nou èxode que tindrà el seu ple compliment al Gòlgota.

7. Si aquests i altres itineraris similars de l’Antic Testament són tan rics de significat per a nosaltres, és obvi que l’Any jubilar, commemoració solemne de l’encarnació del Verb, ens invita a detenir-nos sobretot en els llocs on es va esdevenir la vida de Jesús.

Molt intens és el meu desig d’anar sobretot a Natzaret, ciutat unida al moment mateix de l’encarnació i terra on Jesús “es feia gran, avançava en enteniment i tenia el favor de Déu i dels homes” (Lc 2,52). Aquí es va sentir la salutació de l’Àngel a Maria: “Déu te guard, plena de la gràcia del Senyor! Ell és amb tu” (Lc 1,28). Aquí va pronunciar Ella el seu *fiat* a l’anunci que la cridava a ser mare del Salvador i, per obra de l’Esperit Sant, si acollidor per al Fill de Déu.

I, naturalment, m’acostaré a Betlem, on Crist va veure la llum, on els pastors i el Mags van donar veu a l’adoració de tota la humanitat. A Betlem es va sentir

també, per primera vegada, aquell anunci de pau que, proclamat pels àngels, continuaria ressonant de generació en generació fins als nostres dies.

Jerusalem, el lloc de la mort en creu i de la resurrecció del Senyor Jesús, serà una etapa particularment significativa.

Certament, els llocs que evocuen la vida terrenal del Salvador són molt més nombrosos i n'hi ha tants que mereixerien ser visitats! No podem oblidar, per exemple, la muntanya de les Benaurances, la de la Transfiguració o Cesarea de Filip, regió on Jesús va confiar a Pere les claus del Regne del cel, constituint-lo fonament de la seva Església (cf. Mt 16, 13-19). Es pot dir que a Terra Santa, de nord a sud, tot recorda Crist. Però m'hauré d'accontentar amb els llocs més representatius, i Jerusalem, en certa manera, els resumeix tots. Aquí, si Déu ho vol, tinc la intenció de sumir-me en oració, portant en el cor tota l'Església. Aquí contemplaré els llocs on Crist ha donat la seva vida i l'ha recuperada després en la resurrecció, fent-se do del seu Esperit. Aquí voldria cridar un cop més la immensa i consoladora certesa que "Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi cap dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna" (Jn 3,16).

8. Entre els llocs de Jerusalem als quals estan més units els esdeveniments terrenals de Crist, és gairebé obligada la visita al Cenacle, on Jesús va instituir l'Eucaristia, font i cim de la vida de l'Església. Aquí, segons la tradició, estaven reunits en pregària els apòstols, amb Maria, mare de Crist, quan el dia de Pentecosta van rebre l'Esperit Sant. Llavors va començar l'última etapa en el camí de la història de la salvació, el temps de l'Església, cos i esposa de Crist, poble pelegrí en el temps, cridada a ser signe i instrument de l'íntima unió amb Déu i de la unitat de tot el gènere humà (cf. *Lumen gentium*, 1).

La visita al Cenacle vol ser, doncs, una tornada a les fonts mateixes de l'Església. El successor de Pere, que viu a Roma, el lloc on el Príncep dels Apòstols va afrontar el martiri, ha de tornar constantment al lloc on Pere, el dia de Pentecosta, va començar a proclamar en veu alta, amb la força embriagadora de l'Esperit, la "bona notícia" que Jesucrist és el Senyor (cf. Ac 2, 36).

9. La visita als Llocs Sants de la vida terrenal del Redemptor introdueix, lògicament, en els llocs que van ser significatius per a l'Església naixent i que van conèixer l'empenta missionera de la primera comunitat cristiana. Aquests serien molts, si seguim la narració de Lluç en el Fets dels Apòstols. Però en particular, m'agradaria poder detenir-me en meditació també a dues ciutats singularment relacionades amb la vida de pau, l'apòstol dels Gentils. Penso sobretot en Damasc, lloc que evoca la seva conversió. En efecte, el futur apòstol es dirigia a aquella ciutat com a perseguidor quan Crist mateix es va interposar en el seu camí: "Saule, Saule, per què em persegueixes?" (Ac 9,4). El zel de Pau, un cop conquistat per Crist, es va estendre amb una progressió incontenible fins a aconseguir gran part del món llavors conegut. Moltes van ser les ciutats que ell va evangelitzar. En

particular, voldria passar per Atenes, a l'Areòpag de la qual Pau va pronunciar un discurs memorable (cf. Ac 17,22-31). Tenint en compte el paper de Grècia en la formació de la cultura antiga, es comprèn per què aquell discurs pot ser considerat en certa manera com el símbol mateix de l'encontre de l'evangeli amb la cultura humana.

10. Abandonant-me totalment a tot allò que disposi la divina voluntat, m'agradaria que, almenys en els seus punts essencials, pogués portar-se a terme aquest projecte. Es tracta d'un pelegrinatge exclusivament religiós, tant per la seva naturalesa com per la seva finalitat, i em desagradaria que a aquest projecte meu se li atribuïssin altres significats diferents. Encara més, ja des d'ara l'estic recorrent en sentit espiritual, perquè anar a aquests llocs, encara que només sigui amb el pensament, significa en certa manera rellegir l'evangeli, fer les rutes que ha seguit la revelació.

Anar amb esperit de pregària d'un lloc a un altre, d'una ciutat a una altra, en l'espai particularment marcat per la intervenció de Déu, no solament ens ajuda a viure la nostra vida com un camí, sinó que ens presenta plàsticament la idea d'un Déu que ens ha anticipat i que ens precedeix, que s'ha posat ell mateix en camí per les senderes dels homes, que no ens mira des de dalt sinó que s'ha fet company nostre de viatge.

El pelegrinatge als llocs sants es converteix així en una experiència extraordinàriament significativa, evocada en certa manera per qualsevol altre pelegrinatge jubilar. En efecte, l'Església no pot oblidar les seves arrels; encara més, ha de tornar-hi contínuament per a mantenir-se fidel al disseny de Déu. Per això he escrit a la Butlla *Incarnationis Mysterium* que el Jubileu, celebrat contemporàniament a Terra Santa, a Roma i a les Esglésies locals d'arreu del món, "tindrà, per dir-ho d'alguna manera, dos centres: per una part la ciutat on la Providència va voler posar la seu del successor de Pere, i per l'altra, Terra Santa, on el Fill de Déu va néixer com a home prenent carn d'una Verge anomenada Maria" (n.2).

Aquesta atenció a Terra Santa, al mateix temps que expressa el record obligat dels cristians, vol posar en relleu la profunda relació que aquests segueixen tenint amb el poble jueu, del qual Crist prové segons la carn (cf. Rm 9,5). En aquests últims decennis, especialment després del Concili Vaticà II, s'han fet molts passos per a establir un diàleg fecund amb el poble que Déu ha escollit com a primer destinatari de les seves promeses i de l'aliança. El Jubileu ha de ser una ocasió ulterior per a fer créixer la consciència dels vincles que ens uneixen, contribuint a dissipar definitivament les incomprensions que, per desgràcia, han marcat tantes vegades amargament al llarg dels segles les relacions entre cristians i jueus.

A més, no podem oblidar que també per als seguidors de l'Islam la Terra Santa és un lloc important i li tributen una especial veneració. Espero ardentment que la

meva visita als llocs sants pugui oferir també l'oportunitat d'un encontre amb ells, per tal que, fins i tot en la claredat del testimoniatge, creixin els motius d'un coneixement i estima recíprocs, així com de col·laboració en l'esforç per donar testimoniatge del valor del compromís religiós i de l'anhel per una societat més conforme amb el disseny de Déu, en el respecte de cada ésser humà i de la creació.

11. En aquest caminar per les terres que Déu ha escollit per a plantar la seva "tenda" entre nosaltres, vull vivament ser acollit com a pelegrí i germà, no sols per les comunitats catòliques que tindrà el goig de trobar, sinó també per les altres Esglésies que han vingut ininterrompudament als llocs sants i que els han custodiat amb fidelitat i amb amor al Senyor.

Aquest pelegrinatge que em preparo a realitzar a Terra Santa en ocasió de l'Any jubilar estarà marcat, més que en qualsevol altre dels meus viatges, per l'anhel de la pregària adreçada per Crist al Pare perquè tots els seus deixebles "siguin u" (Jn 17,21); una pregària que interpel·la de manera encara més vigorosa si pot ser en el moment excepcional que obre el nou mil·lenni. Per això voldria que tots els germans de fe, en la docilitat a l'Esperit Sant, puguin veure en els meus passos de pelegrí en la terra trepitjada per Crist una "doxologia" per a la salvació que tots hem rebut, i seria una gran joia per a mi si poguéssim reunir-nos junts en els llocs del nostre origen comú, per a testimoniar Crist que és U (cf. Ut unum sint, n. 23) i confirmar el compromís mutu vers el restabliment de la plena comunió.

12. No em queda, doncs, sinó invitar ferventment tota la comunitat cristiana a posar-se idealment en camí per al pelegrinatge jubilar, el qual podrà celebrar-se en les múltiples formes que he indicat en la Butlla de convocatòria. Però certament seran molts els qui ho viuran posant-se concretament en marxa vers aquells llocs que han tingut un relleu particular en la història de la salvació. En qualsevol cas, tots hem de fer aquest viatge interior que té per objecte separar-nos d'allò que, en nosaltres i entorn a nosaltres, és contrari a la llei de Déu, per a posar-nos en disposició de trobar plenament Crist, confessant la nostra fe en ell i rebent l'abundància de la seva misericòrdia.

En l'evangeli, Jesús se'ns presenta sempre en camí. Sembla com si tingués pressa per anar d'un lloc a l'altre anunciant la proximitat del regne de Déu. Anuncia i crida. El seu "segueix-me" va obtenir la prompta adhesió dels apòstols (cf. Mc 1, 16-20). Sentim-nos tots atrapats per la seva veu, per la seva invitació, per la seva crida a una vida nova.

Ho dic sobretot als joves davant els quals la vida s'obre com un camí ric de sorpreses i de promeses.

Ho dic a tothom: Seguim les petjades de Crist!

Que el viatge que vull fer en l'Any jubilar pugui representar el viatge de tota l'Església, desitjosa d'estar cada vegada més disponible a la veu de l'Esperit, per

anar amb agilitat a l'encontre amb Crist, l'espòs: "L'esperit i l'esposa diuen: 'vine'"(Ap 22,17).

Vaticà, 29 de juny, solemnitat dels sants Pere i Pau, de l'any 1999, vint-i-unè del meu pontificat.

Joannes Paulus pp II

CONGREGACIÓN PARA LOS INSTITUTOS DE VIDA CONSAGRADA Y LAS SOCIEDADES DE VIDA APOSTÓLICA

VERBI SPONSA

Instrucción sobre la clausura de las monjas

INTRODUCCIÓN

1. La Iglesia, Esposa del Verbo, lleva a cabo el misterio de su unión exclusiva con Dios, de modo ejemplar, en los que se entregan a la vida íntegramente contemplativa. Por este motivo la Exhortación apostólica postsinodal *Vita consecrata* presenta la vocación y misión de las monjas de clausura como "signo de la unión exclusiva de la Iglesia-Esposa con su Señor, profundamente amado", (1) poniendo de relieve la gracia singular y el don precioso en el misterio de santidad de la Iglesia.

Las monjas de clausura, en la escucha unánime y en la acogida amorosa de la palabra del Padre: "Éste es mi Hijo predilecto, en el cual me complazco" (cf. Mt 3,17), permanecen siempre "con Él en el monte santo" (2 pe 1, 17-18), y, fijando la mirada en Jesucristo, envueltas por la nube de la presencia divina, se adhieren plenamente al Señor. (2)

Se reconocen de modo especial en María, (3) virgen, esposa y madre, figura de la Iglesia, (4) y, participando de la bienaventuranza de quien cree (cf. Lc 1,45; 11, 28), perpetúan el "sí" y el amor de adoración a la Palabra de vida, convirtiéndose, junto con Ella, en memoria del corazón sponsal (cf. Lc 2, 19.51) de la Iglesia. (5)

La estima con la que la comunidad cristiana rodea desde siempre a las monjas ha crecido paralelamente al descubrimiento de la naturaleza contemplativa de la Iglesia y de la llamada de cada uno al misterioso encuentro con Dios en la oración. Las monjas, en efecto, viviendo continuamente "escondidas con Cristo en Dios" (cf. Col 3, 3), llevan a acabo en grado sumo la vocación contemplativa de todo el

pueblo cristiano, (6) convirtiéndose así en fúlgido testimonio del Reino de Dios (cf. *Rm* 14,17) “gloria de la Iglesia y manantial de gracias celestres”. (7)

2. A partir del Concilio Ecuménico Vaticano II, varios documentos del Magisterio han profundizado el significado y el valor de este género de vida, promoviendo la dimensión contemplativa de las comunidades de clausura y su papel específico en la vida de la Iglesia, (8) especialmente el Decreto conciliar *Perfectae caritatis* (n. 7 y n. 16) y la Instrucción *Venite seorsum*, que ha presentado de modo admirable los fundamentos evangélicos, teológicos, espirituales y ascéticos de la separación del mundo con vistas a una dedicación total y exclusiva a Dios en la contemplación.

El Santo Padre Juan Pablo II ha animado frecuentemente a las monjas a permanecer fieles a la vida de clausura según el propio carisma y, en la Exhortación apostólica postsinodal *Vita consecrata*, ha dispuesto que se dieran ulteriormente normas específicas relativas a la disciplina concreta de la clausura, en línea con el camino de renovación ya llevado a cabo, para que responda mejor a la variedad de los Institutos contemplativos y a las tradiciones de los monasterios, de modo que las contemplativas claustrales, regeneradas por el Espíritu Santo y fieles a la propia índole y misión, caminen hacia el futuro con auténtico impulso y nuevo vigor. (9)

La presente Instrucción, a la vez que reafirma los fundamentos doctrinales de la clausura propuestos por la Instrucción *Venite Seorsum* (I-IV) y por la Exhortación *Vita consecrata* (n.59), establece las normas que deben regular la clausura papal de las monjas, dedicadas a la vida íntegramente contemplativa.

PARTE I

SIGNIFICADO Y VALOR DE LA CLAUSURA DE LAS MONJAS

En el misterio del Hijo que vive la comunión de amor con el Padre

3. Las contemplativas claustrales, de modo específico y radical, se conforman a Jesucristo en oración sobre la montaña y a su misterio pascual, que es una muerte para la resurrección. (10)

La antigua tradición espiritual de la Iglesia, seguida por el Concilio Vaticano II, une expresamente la vida contemplativa a la oración de Jesús “en la montaña”, (11) o en cualquier caso, en un sitio solitario, no accesible a todos, sino sólo a aquellos a los que Él llama consigo, en un lugar apartado (cf. *Mt* 7, 1-9; *Lc* 6, 12-13; *Mc* 6, 30-31; *2 Pe* 1, 16-18).

El Hijo está siempre unido al Padre (cf. *Jn* 10, 30; 17, 11), pero en su vida hay un espacio, constituido por momentos particulares de soledad y oración, de

encuentro y comunión, en el júbilo de la filiación divina. Así manifiesta Él la amorosa tensión y el perenne movimiento de su Persona de Hijo hacia Aquel que lo engendra desde la eternidad.

Este asociar la vida contemplativa a la oración de Jesús en un lugar solitario denota un modo especial de participar en la relación de Cristo con el Padre. El Espíritu Santo, que condujo a Jesús al desierto (cf. *Lc* 4,1), invita a la monja a compartir la soledad de Jesucristo, que por medio del “Espíritu eterno” (*Hb* 9, 14) se ofreció al Padre. La celda solitaria y el claustro cerrado son el lugar donde la monja, esposa del Verbo Encarnado, vive plenamente recogida con Cristo en Dios. El misterio de esta comunión se le manifiesta en la medida en que, dócil al Espíritu santo y vivificada por sus dones, escucha al Hijo (cf. *Mt* 17, 5), fija la mirada en su rostro (cf. *2 Co* 3, 18), y se deja conformar con su vida, hasta la suprema oblación al Padre (cf. *Flp* 2, 5ss) como expresa alabanza de gloria.

La clausura, incluso en su aspecto concreto, es, por eso mismo, un modo particular de estar con el Señor, de compartir “el anonadamiento de Cristo mediante una pobreza radical que se manifiesta en la renuncia no sólo de las cosas, sino también del “espacio”, de los contactos externos, de tantos bienes de la creación”, (12) uniéndose al silencio fecundo del Verbo en la cruz. Se comprende entonces que “el retirarse del mundo para dedicarse en la soledad a una vida más intensa de oración no es otra cosa que una manera particular de vivir y expresar el misterio pascual de Cristo”, (13) un verdadero encuentro con el Señor Resucitado, en un camino de continua ascensión hacia la morada del Padre.

En la espera vigilante de la venida del Señor, la clausura se convierte así en una respuesta al amor absoluto de Dios por su criatura y el cumplimiento de su eterno deseo de acogerla en el misterio de intimidad con el Verbo, que se ha hecho don sponsal en la Eucaristía (14) y permanece en el sagrario como centro de la plena comunión de amor con Él, recogiendo toda la vida de la monja para ofrecerla continuamente al Padre (cf. *Hb* 7, 25). Al don de Cristo Esposo, que en la Cruz ofreció todo su cuerpo, la monja responde de igual modo con el don del “cuerpo”, ofreciéndose con Jesucristo al Padre y colaborando en la obra de la Redención. De esta forma, la separación del mundo da a toda la vida de clausura un valor eucarístico, “además del aspecto de sacrificio y de expiación, adquiere la dimensión de la acción de gracias al Padre, participando de la acción de gracias del Hijo predilecto”. (15)

En el misterio de la Iglesia que vive su unión exclusiva con Cristo Esposo

4. La historia de Dios con la humanidad es una historia de amor sponsal, preparado en el Antiguo Testamento y celebrado en la plenitud de los tiempos.

La Divina Revelación describe con la imagen nupcial la relación íntima e indisoluble entre Dios y su pueblo (*Os* 1-2, *Is* 54, 4-8; *Jr* 2, 2; *Ez* 16; *2 Co* 11, 2; *Rm* 11,29).

El Hijo de Dios se presenta como el Esposo-Mesías (cf. *Mt* 9, 15; 25,1), venido para llevar a cabo las bodas de Dios con la humanidad, (16) en un admirable intercambio de amor, que comienza en la Encarnación, alcanza la cumbre oblativa en la Pasión y se perpetúa como don en la Eucaristía.

El Señor Jesús, derramando en el corazón de los hombres su amor y el del Padre, los hace capaces de responder totalmente, mediante el don del Espíritu Santo, que siempre implora con la Esposa: “Ven” (*Ap* 22, 17). Esta perfección de gracia y santidad se realiza en la “Esposa del Cordero... que baja del cielo, de Dios, resplandeciente de la gloria de Dios” (*Ap* 21, 9-10).

La dimensión sponsal es característica de toda la Iglesia, pero la vida consagrada es imagen viva de la misma, manifestando más profundamente la tensión hacia el único Esposo. (17)

De modo aún más significativo y radical, el misterio de la unión exclusiva de la Iglesia-Esposa con el Señor se expresa en la vocación de las monjas de clausura, precisamente porque su vida está totalmente dedicada a Dios, sumamente amado, en la constante tensión hacia la Jerusalén celeste y en la anticipación de la Iglesia escatológica; fija en la posesión y en la contemplación de Dios, (18) es una llamada para todo el pueblo cristiano a la fundamental vocación de cada uno al encuentro con Dios, (19) representación de la meta hacia la cual camina toda la comunidad eclesial, (20) que vivirá siempre como Esposa del Cordero.

Por medio de la clausura, las monjas llevan a cabo el éxodo del mundo para encontrar a Dios en la soledad del “desierto claustral”, que comprende también la soledad interior, las pruebas del espíritu y la dificultad cotidiana de la vida común (cf. *Ef* 4,15-16), compartiendo de modo sponsal la soledad de Jesús en el Getsemaní y su sufrimiento redentor en la cruz (cf. *Ga* 6, 14)

Además, las monjas, por su misma naturaleza femenina, manifiestan más eficazmente el misterio de la Iglesia “Esposa Inmaculada del Cordero Inmaculado”, reconociéndose a sí mismas de manera singular en la dimensión sponsal de la vocación íntegramente contemplativa. (21)

La vida monástica femenina tiene, pues, una capacidad especial para realizar el carácter sponsal de la relación con Cristo y para ser signo vivo de ella: ¿No es acaso en una mujer, la Virgen María, donde se cumple el misterio de la Iglesia? (22)

A la luz de esto, las monjas reviven y continúan en la Iglesia la obra de María. Acogiendo al Verbo en la fe y en el silencio de adoración, se ponen al servicio del misterio de la Encarnación y, unidas a Jesucristo en su ofrenda al Padre, se convierten en colaboradoras del misterio de la Redención. Así como María, con su presencia orante en el Cenáculo, custodió en su corazón los orígenes de la Iglesia, así al corazón amante y a las manos juntas de las monjas se confía el camino de la Iglesia.

La clausura en su dimensión ascética

5. La clausura, medio ascético de inmenso valor, (23) es muy adecuada para la vida enteramente dedicada a la contemplación. Es un signo de la santa protección de Dios hacia su criatura y es, por otra parte, una forma especial de pertenecer sólo a Él, porque la totalidad caracteriza la absoluta entrega a Dios. Se trata de una modalidad típica y adecuada de vivir la relación sponsal con Dios en la unicidad del amor sin interferencias indebidas de personas o de cosas, de modo que la criatura, dirigida y absorta en Dios, pueda vivir únicamente para alabanza de su gloria (cf. *Ef* 1, 6.10-12.14)

La monja de clausura cumple en grado sumo el primer mandamiento del Señor: “Amarás al Señor tu Dios con todo tu corazón, con toda tu alma, con todas tus fuerzas y con toda tu mente” (*Lc* 10,27), haciendo de ello el sentido pleno de su vida y amando en Dios a todos los hermanos y hermanas. Ella tiende a la perfección de la caridad, acogiendo a Dios como el “único necesario” (cf. *Lc* 10, 42), amándolo exclusivamente como el Todo de todas las cosas, llevando a cabo con amor incondicional hacia Él, en el espíritu de renuncia propuesto por el Evangelio (24) (cf. *Mt* 13, 45; *Lc* 9,23), el sacrificio de todo bien, es decir, “haciendo sagrado” a Dios solo todo bien, (25) para que sólo Él habite en el silencio absoluto del claustro, llenándolo con su Palabra y su Presencia, y la Esposa pueda verdaderamente dedicarse al Único, “en continua oración e intensa penitencia” (26) en el misterio de un amor total y exclusivo.

Por eso, la tradición espiritual más antigua ha asociado espontáneamente el retiro completo del mundo (27) y de cualquier actividad apostólica este tipo de vida que se hace irradiación silenciosa de amor y de gracia sobreabundante en el corazón palpitante de la Iglesia-Esposa. El monasterio, situado en un lugar apartado o en el centro de la ciudad, con su particular estructura arquitectónica, tiene precisamente por objeto crear un espacio de separación, de soledad y de silencio, donde poder buscar más libremente a Dios y donde vivir no sólo para Él y con Él, sino también sólo de Él.

Es pues necesario que la persona, libre de todo apego, inquietud o distracción, interior y exterior, unifique sus facultades dirigiéndolas a Dios para acoger su presencia en la alegría de la adoración y la alabanza.

La contemplación llega a ser la bienaventuranza de los puros de corazón (*Mt* 5,8). El corazón puro es el espejo límpido de la interioridad de la persona, purificada y unificada en el amor, en cuyo interior se refleja la imagen de Dios que allí mora; (28) es como un cristal terso, que iluminado por la luz de Dios emana su mismo esplendor. (29)

A la luz de la contemplación como comunión de amor con Dios, la pureza del corazón tiene su máxima expresión en la virginidad del espíritu, porque exige la

integridad de un corazón no sólo purificado del pecado, sino unificado en la tensión hacia Dios y que, por consiguiente, ama totalmente y sin división, a imagen del amor purísimo de la Santísima Trinidad, que ha sido llamada por los Padres “la primera Virgen”. (30)

El desierto claustral es una gran ayuda para conseguir la pureza de corazón entendida en este sentido, porque limita a lo esencial las ocasiones de contacto con el mundo exterior, para que éste no irrumpa con sus variadas modalidades en el monasterio, turbando su clima de paz y de santa unidad con el único Señor y con las hermanas. De este modo la clausura elimina en gran medida la dispersión, proveniente de tantos contactos innecesarios, de una multitud de imágenes, que con frecuencia dan origen a ideas profanas y deseos vanos, y de informaciones y emociones que distraen de lo único necesario y disipan la unidad interior. “En el monasterio, todo se orienta a la búsqueda del rostro de Dios; todo tiende a lo esencial, porque es importante sólo lo que acerca a Él. El recogimiento monástico significa atención a la presencia de Dios: si uno se distrae en muchas cosas, se afloja el paso y se pierde de vista la meta”. (31)

La monja, apartada de las cosas externas en la intimidad de su ser, purificando el corazón y la mente mediante un serio camino de oración, de renuncia, de vida fraterna, de escucha de la Palabra de Dios y de ejercicio de las virtudes teologales, está llamada a conversar con el Esposo divino, meditando su Ley día y noche para recibir el don de la Sabiduría del Verbo y, bajo el impulso del Espíritu Santo, hacerse con Él una sola cosa. (32)

Este anhelo de plena realización en Dios, en una ininterrumpida nostalgia del corazón que con deseo incesante se dirige a la contemplación del Esposo, alimenta el compromiso ascético de la monja. Embargada completamente de su belleza, encuentra en la clausura su morada de gracia y la bienaventuranza anticipada de la visión del Señor. Acrisolada por la llama purificadora de la presencia divina, se prepara a la bienaventuranza plena entonando en su corazón el canto nuevo de los salvados, sobre el Monte del sacrificio y del ofrecimiento, del templo y de la contemplación de Dios.

Por consiguiente, también la disciplina de la clausura, en su aspecto práctico, debe ser tal que permita la realización de este sublime ideal contemplativo, que implica la totalidad de la entrega, la integridad de la atención, la unidad de los sentimientos y la coherencia de los comportamientos.

Participación de las monjas de vida íntegramente contemplativa en la comunión y misión de la Iglesia

En la comunión de la Iglesia

6. Las monjas de clausura, por su llamada específica a la unión con Dios en la contemplación, se insertan plenamente en la comunión eclesial, haciéndose signo

singular de la unión íntima con Dios de toda la comunidad cristiana. Mediante la oración, particularmente con la celebración de la liturgia y su ofrecimiento cotidiano, interceden por todo el pueblo de Dios y se unen a la acción de gracias de Jesucristo al Padre (cf. 2 Co 1, 20; Ef 5, 19-20).

La misma vida contemplativa es, pues, su modo característico de ser Iglesia, de realizar en ella la comunión, de cumplir una misión en beneficio de toda la Iglesia. (33) A las contemplativas de clausura no se les pide por tanto que hagan comunión participando en nuevas formas de presencia activa, sino más bien que permanezcan en la fuente de la comunión trinitaria, viviendo en el corazón de la Iglesia. (34)

La comunidad de clausura es además una óptima escuela de vida fraterna, expresión de auténtica comunión y fuerza que lleva a la comunión. (35)

Gracias al amor recíproco, la vida fraterna es el espacio teologal en el que se experimenta la presencia mística del Señor resucitado: (36) en espíritu de comunión, las monjas comparten la gracia de la misma vocación con los miembros de su propia comunidad, ayudándose recíprocamente para caminar unidas y avanzar juntas, concordes y unánimes, hacia el Señor.

Las monjas comparten con los monasterios de la misma Orden el empeño de crecer en la fidelidad al carisma específico y al propio patrimonio espiritual, colaborando para ello, si es necesario, en los modos previstos por las Constituciones.

En virtud de su misma vocación, que las sitúa en el corazón de la Iglesia, las monjas se comprometerán de modo particular a “sentir con la Iglesia”, con la adhesión sincera al Magisterio y la obediencia incondicional al Papa.

En la misión de la Iglesia

7. “La Iglesia peregrinante es, por su propia naturaleza, misionera”; (37) por ello, la misión es esencial también para los Institutos de vida contemplativa. (38) Las monjas de clausura la viven permaneciendo en el corazón misionera de la Iglesia mediante la oración continua, la oblación de sí mismas y el ofrecimiento del sacrificio de alabanza.

De este modo, su vida se convierte en una misteriosa fuente de fecundidad apostólica (39) y de bendición para la comunidad cristiana y para el mundo entero.

La caridad, infundida en los corazones por el Espíritu Santo (cf. Rm 5, 5), convierte a las monjas de clausura en cooperadoras de la verdad (cf. Jn 3, 8), partícipes de la obra de la Redención de Cristo (cf. Col 1, 24) y, uniéndolas vitalmente a los demás miembros del Cuerpo Místico, hace fecunda su vida, ordenada enteramente a la consecución de la caridad, en beneficio de todos. (40) San Juan de la Cruz escribe que “es más precioso delante de Dios y del alma un poquito de este puro amor y más provecho hace a la Iglesia, aunque parece que no hace nada, que todas esas cosas”.(41) En el asombro de su espléndida intuición, S.

Teresa del Niño Jesús afirma: "...entendí que la Iglesia tiene un corazón y que este corazón está ardiendo en amor. Entendí que sólo el amor es el que impulsa a obrar a los miembros de la Iglesia... Sí, he hallado mi propio lugar en la Iglesia... en el corazón de la Iglesia, que es mi madre, yo seré el amor". (42)

La convicción de la santa de Lisieux es la misma de la Iglesia, expresada repetidamente por el Magisterio: "La Iglesia está firmemente convencida, y lo proclama con fuerza y sin vacilar, de que hay una relación íntima entre oración y difusión del Reino de Dios, entre oración y conversión de los corazones, entre oración y aceptación fructuosa del mensaje salvador y sublime del Evangelio". (43)

La aportación concreta de las monjas de la evangelización, al ecumenismo, a la extensión del Reino de Dios en las diversas culturas, es eminentemente espiritual, como alma y fermento de las iniciativas apostólicas, dejando la participación activa en las mismas a quienes corresponde por vocación. (44)

Además, quien llega a ser absoluta propiedad de Dios se convierte en don de Dios para todos, por esto su vida "es verdaderamente un don que se coloca en el centro del misterio de la comunión eclesial, acompañando la misión apostólica de cuantos trabajan para anunciar el Evangelio". (45)

Como reflejo e irradiación de su vida contemplativa, las monjas ofrecen a la Comunidad cristiana y al mundo de hoy, necesitado más que nunca de auténticos valores espirituales, un anuncio silencioso y un testimonio humilde del misterio de Dios, manteniendo viva de este modo la profecía en el corazón sponsal de la Iglesia. (46)

Su existencia, totalmente entregada al servicio de la alabanza divina en la gratuidad plena (cf. *Jn* 12,1-8), proclama y difunde por sí misma la primacía de Dios y la trascendencia de la persona humana, creada a su imagen y semejanza. Es, pues, una invitación para todos a aquella celda del corazón en la que cada uno está llamado a vivir la unión con el Señor". (47)

Viviendo en la presencia y de la presencia del Señor, las monjas significan una especial anticipación de la Iglesia escatológica, pues, fijas en la posesión y en la contemplación de Dios, "prefigurán visiblemente la meta hacia la cual se dirige la entera comunidad eclesial que, entregada a la acción y dada a la contemplación, se encamina por las sendas del tiempo con la mirada fija en la futura recapitulación de todo en Cristo". (48)

El monasterio en la Iglesia local

8. El monasterio es el lugar que Dios custodia (cf. *Za* 2, 9); es la morada de su presencia singular, a imagen de la tienda de la Alianza, en la que se realiza el encuentro cotidiano con Él, donde el Dios tres veces Santo ocupa todo el espacio y es reconocido y honrado como único Señor.

Un monasterio contemplativo es un don también para la Iglesia local, a la que pertenece. Representando su propio orante, hace más plena y más significativa su presencia de Iglesia. (49) Se puede parangonar una comunidad monástica con Moisés, que en la oración determina la suerte de las batallas de Israel (cf. *Ex* 17,11), y con el centinela que vigila en la noche esperando el amanecer (cf. *Is* 21,6).

El monasterio representa la intimidad misma de una Iglesia, el corazón, donde el Espíritu siempre gime y suplica por las necesidades de toda la comunidad y donde se eleva sin descanso la acción de gracias por la Vida que cada día Él nos regala (cf. *Col* 3, 17).

Es importante que los fieles aprendan a reconocer el carisma y el papel específico de los contemplativos, su presencia discreta pero vital, su testimonio silencioso que constituye una llamada a la oración y a la verdad de la existencia de Dios.

Los Obispos, como pastores y guías de todo el rebaño de Dios, (50) son los primeros custodios del carisma contemplativo. Por tanto, deben alimentar la Comunidad contemplativa con el plan de la Palabra y de la Eucaristía, proporcionando también, si es necesario, una asistencia espiritual adecuada por medio de sacerdotes preparados para ello. Al mismo tiempo, han de compartir con la comunidad misma la responsabilidad de vigilar que, en la sociedad actual inclinada a la dispersión, a la falta de silencio y a los valores aparentes, la vida de los monasterios, sostenida por el Espíritu Santo, permanezca auténtica y enteramente orientada a la contemplación de Dios.

Solamente en la perspectiva de la verdadera y fundamental misión apostólica que les es propia, que consiste en el “ocupase sólo de Dios”, los monasterios pueden acoger, en la medida y según las modalidades que convengan a su espíritu y a las tradiciones de la propia familia religiosa, a cuantos desean beber de su experiencia espiritual o participar en la oración de la Comunidad. Se ha de mantener, sin embargo, la separación material de modo que sea una llamada al significado de la vida contemplativa y una custodia de sus exigencias, en conformidad con las Normas sobre la clausura del presente Documento. (51)

Con ánimo libre y acogedor, “en las entrañas de Cristo”, (52) las monjas llevan en el corazón los sufrimientos y las ansias de cuantos recurren a su ayuda y de todos los hombres y mujeres. Profundamente solidarias con las vicisitudes de la Iglesia y del hombre de hoy, colaboran espiritualmente en la edificación del Reino de Cristo para que “Dios sea todo en todo” (1 *Co* 15,28).

PARTE II

LA CLAUSURA DE LAS MONJAS

9. Los monasterios dedicados a la vida contemplativa han reconocido en la clausura, desde el comienzo y de manera particularísima, una ayuda bien probada para realizar su vocación. (53) Las especiales exigencias de la separación del mundo han sido, pues, acogidas por la Iglesia y ordenadas canónicamente para el bien de la vida contemplativa misma. Por tanto, la disciplina de la clausura es un don, puesto que tutela el carisma fundacional de los monasterios.

Cada Instituto contemplativo debe mantener fielmente su forma de separación del mundo. Esta fidelidad es fundamental para la existencia de un Instituto, el cual, en realidad, sólo subsiste mientras mantiene la adhesión a los pilares del carisma original. (54) Por eso, la renovación vital de los monasterios está esencialmente vinculada con la autenticidad de la búsqueda de Dios en la contemplación y de los medios para conseguirla, y se debe considerar genuina cuando recupera su primitivo esplendor.

El contenido, la responsabilidad y el gozo de las monjas consiste en comprender, custodiar y defender con firmeza e inteligencia su especial vocación, salvaguardando la identidad del carisma específico frente a cualquier presión interna o externa.

La clausura papal

10. “Los monasterios de monjas de vida íntegramente contemplativa deben observar la clausura papal, es decir, según las normas dadas por la Sede Apostólica”. (55)

Puesto que una entrega a Dios, estable y vinculante, expresa más adecuadamente la unión de Cristo con la Iglesia, su Esposa, la clausura papal, con su forma de separación particularmente rigurosa, manifiesta y realiza mejor la completa dedicación de las monjas a Jesucristo. Es el signo, la protección y la forma (56) de la vida íntegramente contemplativa, vivida en la totalidad del don, que comprende la integridad no sólo intencional, sino real, de manera que Jesús sea verdaderamente el Señor, la única nostalgia y la única bienaventuranza de la monja, exultante en la espera y radiante en la contemplación anticipada de su rostro.

Para las monjas, la clausura papal significa un reconocimiento específico de vida íntegramente contemplativa femenina, que desarrollando dentro del monacato la espiritualidad de las nupcias con Cristo, se hace signo y realización de la unión exclusiva de la Iglesia Esposa con su Señor. (57)

Una separación real del mundo, el silencio y la soledad, expresan y salvaguardan la integridad e identidad de la vida únicamente contemplativa, para que sea fiel a su carisma específico y a las sanas tradiciones del Instituto.

El Magisterio de la Iglesia ha reiterado varias veces la necesidad de mantener fielmente este género de vida, que es para la Iglesia una fuente de gracia y de santidad. (58)

11. La vida íntegramente contemplativa, para ser considerada como clausura papal, debe estar ordenada única y totalmente a conseguir la unión con Dios en la contemplación.

Un instituto es considerado de vida íntegramente contemplativa si:

a) sus miembros orientan toda su actividad interior y exterior a la constante e intensa búsqueda de la unión con Dios;

b) excluye compromisos externos y directos de apostolado, aunque sea de manera limitada, y la participación física en acontecimientos y ministerios de la comunidad eclesial, (59) que, consiguientemente, no ha de ser solicitada, puesto que representaría un antitestimonio de la verdadera participación de las monjas en la vida de la Iglesia y de su auténtica misión;

c) pone en práctica la separación del mundo de manera concreta y eficaz, (60) no simplemente simbólica. Cualquier adaptación de las formas de separación del exterior debe hacerse de modo que “se mantenga la separación material” (61) y debe ser sometida a la aprobación de la Santa Sede.

Clausura según las Constituciones

12. Los monasterios de monjas que profesan la vida contemplativa, pero asocian a la función primordial del culto divino alguna obra apostólica o caritativa, no siguen la clausura papal.

Estos monasterios mantienen con todo cuidado su fisonomía principal o predominantemente contemplativa, empeñándose sobre todo en la oración, la ascesis y el ardiente progreso espiritual, así como en la esmerada celebración de la liturgia, la observancia regular y la disciplina de la separación del mundo. En sus Constituciones establecen una clausura adecuada a su propia índole y según las sanas tradiciones. (62)

La Superiora puede autorizar las entradas y salidas según las normas del derecho propio.

Los monasterios de monjas de antigua tradición monástica

13. Los monasterios de monjas de venerable tradición monástica, (63) que se manifiesta en varias formas de vida cotemplativa, cuando se dedican íntegramente

al culto divino con una vida escondida dentro de los muros del monasterio, observan la clausura papal; si asocian a la vida contemplativa alguna actividad en favor del pueblo de Dios o practican formas más amplias de hospitalidad de acuerdo con la tradición de la Orden, definen su clausura en las Constituciones.(64)

Respetando su propia identidad, cada monasterio o Congregación monástica sigue la clausura papal o la define en las Constituciones.

NORMAS SOBRE LA CLAUSURA PAPAL DE LAS MONJAS

Principios generales

14. § 1. La clausura reservada a las monjas de vida únicamente contemplativa se llama papal porque las normas que la regulan deben ser confirmadas por la Santa Sede, aún cuando se trate de normas que han de fijarse en las Constituciones y los otros Códigos del Instituto (Estatutos, Directorio, etc.). (65)

Dada la variedad de los Institutos dedicados a una vida íntegramente contemplativa y de sus tradiciones, algunas modalidades de separación del mundo se dejan al derecho particular y han de ser aprobadas por la Sede Apostólica.

El derecho propio puede establecer también normas más severas sobre la clausura.

Extensión de la clausura

§ 2. La ley de la clausura papal se extiende al edificio y a todos los espacios, internos y externos, reservados a las monjas.

La separación del exterior del edificio monástico, del coro, de los locutorios y de todo el espacio reservado a las monjas, debe ser material y efectiva, no sólo simbólica o según la modalidad llamada “neutra”; ha de estar establecida en las Constituciones y en los reglamentos adicionales, teniendo siempre en cuenta tanto las diversas tradiciones de cada Instituto o monasterio como las circunstancias del lugar.

La participación de los fieles en las celebraciones litúrgicas no consiente la salida de las monjas de la clausura ni la entrada de los fieles en el coro de las monjas; si hubiera huéspedes, éstos no pueden ser introducidos en la clausura del monasterio.

Obligatoriedad de la clausura

§ 3. a) En virtud de la ley de la clausura, las monjas, las novicias y las postulantes han de vivir dentro de la clausura del monasterio, y no les es lícito salir de ella, salvo en los casos previstos por el derecho; ni está permitido a nadie entrar en el ámbito de la clausura del monasterio, excepto en los casos previstos.

§ 3. b) Las normas sobre la separación del mundo de las Hermanas externas ha de ser definida por el derecho propio.

§ 3. c) La ley de la clausura comporta obligación grave de conciencia, tanto para las monjas como para los extraños.

Salidas y entradas

15. La concesión de permisos para entrar o salir requiere siempre una causa justa y grave, (66) es decir, dictada por una verdadera necesidad de alguna de las monjas o del monasterio. Así lo exige la tutela de las condiciones requeridas para la vida íntegramente contemplativa y, por parte de las monjas, de coherencia con su opción vocacional. De por sí, pues, cada salida o entrada ha de ser una excepción.

La costumbre de anotar en un libro las entradas y salidas puede conservarse, a discreción del Capítulo Conventual, contribuyendo así también a un mejor conocimiento de la vida y la historia del monasterio.

16. § 1. Corresponde a la superiora del monasterio la custodia directa de la clausura, garantizar las condiciones concretas de la separación y promover, dentro del monasterio, el amor por el silencio, el recogimiento y la oración.

Ella es la que juzga la oportunidad de las entradas y salidas de la clausura, valorando con prudencia y discreción su necesidad, a la luz de la vocación íntegramente contemplativa, según las normas del presente documento y de las Constituciones.

§ 2. Toda la comunidad tiene la obligación moral de tutelar, promover y observar la clausura papal, de manera que no prevalezcan motivaciones secundarias o subjetivas sobre el fin que se propone la separación.

17. § 1. La salida de la clausura, salvo indultos particulares de la Santa Sede o en caso de peligro inminente y gravísimo, es autorizada por la Superiora en los casos ordinarios que se refieren a la salud de las monjas, la asistencia a las monjas enfermas, el ejercicio de los derechos civiles y aquellas otras necesidades del monasterio que no pueden ser atendidas de otro modo.

§ 2. Por otras causas justas y graves, la Superiora, con el consentimiento de su Consejo o del Capítulo conventual, según lo dispongan las Constituciones,

puede autorizar la salida por el tiempo necesario, pero no más de una semana. Si la permanencia fuera del monasterio se debiera prorrogar por más tiempo, hasta un máximo de tres meses, la Superiora pedirá permiso al Obispo diocesano (67) o al Superior regular, si existe. Si la ausencia supera los tres meses, salvo en los casos de cuidados de la propia salud, se ha de pedir autorización a la Santa Sede.

La Superiora aplicará estas normas también en la autorización de salidas para participar, cuando sea necesario, en cursos de formación religiosa organizados por los monasterios. (68)

Téngase presente que la norma del c. 665, § 1 sobre la permanencia fuera del Instituto, no se refiere a las monjas de clausura.

§ 3. Para enviar novicias o profesas, cuando fuere necesario, (69) a realizar parte de la formación en otro monasterio de la Orden, así como para hacer traslados temporales o definitivos (70) a otros monasterios de la Orden, la Superiora expresará su consentimiento, haciendo intervenir el Consejo o el Capítulo conventual, según la norma de las Constituciones.

18. § 1. La entrada en clausura se permite, salvo indultos particulares de la Santa Sede:

-a los Cardenales, los cuales pueden llevar consigo algún acompañante; a los Nuncios y Delegados Apostólicos en los lugares sujetos a su jurisdicción; al Visitador durante la Visita canónica, al Obispo diocesano o al Superior Regular, por causa justa.

§ 2. Con permiso de la Superiora:

-al Sacerdote para administrar los sacramentos a las enfermas, para asistir a las que padecen graves o prolongadas dolencias y, si fuera el caso, para celebrar alguna vez para ellas la Santa Misa. Eventualmente, para las procesiones litúrgicas y los ritos de exequias;

-a quienes cuyo trabajo o competencia son necesarios para atender la salud de las monjas y proveer a las necesidades del monasterio;

-a las propias aspirantes y a las monjas de paso, si así está previsto en el derecho propio.

Reuniones de monjas

19. Se pueden organizar, previa autorización de la Santa Sede, aquellas reuniones de monjas del mismo Instituto contemplativo, en el ámbito de la misma nación o

región, que estén motivadas por una verdadera necesidad de reflexión común, siempre que las monjas lo acepten libremente y no suceda con demasiada frecuencia. Téngase dichas reuniones preferentemente en un monasterio de la Orden.

Los monasterios que están reunidos en Federaciones establecen la periodicidad y la modalidad de las propias asambleas federales en sus Estatutos, respetando el espíritu y las exigencias de la vida íntegramente contemplativa.

Los medios de comunicación social

20. La normativa sobre los medios de comunicación social, en toda la variedad de sus formas actuales, tiende a salvaguardar el recogimiento. En efecto, el silencio contemplativo puede vaciarse si la clausura se llena de ruidos, noticias y palabras.

Por tanto, estos medios han de usarse con sobriedad y discreción, (71) no solamente en lo que se refiere a su contenido, sino también a la cantidad de las informaciones y al tipo de comunicación. Téngase presente que, para quienes están habituados al silencio interior, todo esto incide con mayor fuerza en la sensibilidad y en la emotividad, haciendo más difícil el recogimiento.

El uso de la radio y de la televisión puede permitirse en circunstancias particulares de carácter religioso.

Se puede consentir al monasterio el eventual uso de otros medios modernos de comunicación, como fax, teléfono celular, Internet, por razones de información o de trabajo, con prudente discernimiento y para utilidad común, según las disposiciones del Capítulo conventual.

Las monjas han de procurar tener la debida información sobre la Iglesia y el mundo, no con multitud de noticias, sino sabiendo escoger las que son esenciales a la luz de Dios, para llevarlas a la oración, en sintonía con el corazón de Cristo.

La vigilancia de la clausura

21. El Obispo diocesano, o el Superior regular, vigilen la observancia de la clausura en los monasterios a ellos confiados y la defiendan de acuerdo con sus competencias, ayudando a la Superiora, a la cual compete la custodia inmediata.

El obispo diocesano o el Superior regular no intervienen ordinariamente en la concesión de las dispensas de la clausura, sino sólo en casos particulares, según las normas de la presente Instrucción.

Durante la Visita canónica, el Visitador debe verificar la observancia de las normas de la clausura y del espíritu de separación del mundo.

La Iglesia, por el inmenso aprecio que tiene por su vocación, anima a las monjas a permanecer fieles a la vida claustral, viviendo con sentido de responsabilidad el espíritu y la disciplina claustrales para promover en la comunidad una provechosa y completa orientación hacia la contemplación del Dios Uno y Trino.

PARTE III

PERSEVERANCIA EN LA FIDELIDAD

La formación

22. La formación de las claustrales trata de preparar a la persona para su consagración total a Dios en el seguimiento de Cristo, según la forma de vida ordenada únicamente a la contemplación, propia de su peculiar misión en la Iglesia. (72)

La formación debe entrar profundamente en la persona, tratando de unificarla en un itinerario progresivo de conformación a Jesucristo y a su ofrenda total al Padre. El método propio para ello debe asumir y expresar, pues, la característica de la totalidad, (73) educando en la sabiduría del corazón. (74) Está claro que esta formación precisamente porque tiende a la transformación de toda la persona, no termina nunca.

Las exigencias particulares de la formación de quienes son llamadas a la vida totalmente contemplativa han sido expuestas en la Instrucción *Potissimum institutioni* (Parte IV, 72-85)

La formación de las contemplativas es ante todo formación en la fe, “fundamento y primicia de una auténtica contemplación”. (75) En efecto, mediante la fe se aprende a descubrir la presencia constante de Dios para adherirse en la caridad a su misterio de comunión.

La renovación de la vida contemplativa se confía, en gran parte, a la formación de cada monja y de toda la comunidad, para que puedan alcanzar la realización del proyecto divino mediante la asimilación del propio carisma.

23. A este respecto tiene una importancia particular el programa formativo, inspirado en el carisma específico, que debe abarcar, bien diferenciados, los primeros años hasta la profesión solemne o perpetuo y los sucesivos, los cuales deben asegurar la perseverancia en la fidelidad durante toda la vida. Para ello las comunidades claustrales deberán tener una adecuada *ratio formationis*, (76) que formará parte del propio derecho, después de haber sido sometida a la Santa Sede y previo voto deliberativo del Capítulo conventual.

El contexto de las culturas de nuestro tiempo comporta para los Institutos de vida contemplativa un nivel de preparación adecuado a la dignidad y a las exigencias de este estado de vida consagrada. Por lo cual, los monasterios exijan a las candidatas, antes de su admisión al noviciado, un grado de madurez personal y afectiva, humana y espiritual, que las haga idóneas para la fidelidad y la comprensión de la naturaleza de la vida ordenada enteramente a la contemplación en clausura. Las obligaciones propias de la vida claustral deben ser bien conocidas y aceptadas por cada candidata en el primer período de formación y, en cualquier caso, antes de la emisión de los votos solemnes o perpetuos. (77)

El estudio de la Palabra de Dios, de la tradición de los Padres, de los documentos del Magisterio, de la liturgia, de la espiritualidad y de la teología, debe ser la base doctrinal de la formación, tratando de ofrecer los fundamentos del conocimiento del misterio de Dios que hay en la Revelación cristiana, “penetrando a la luz de la fe la verdad escondida en el misterio de Cristo”. (78)

La vida contemplativa debe alimentarse continuamente en el misterio de Dios; por esto es esencial dar a las monjas las bases y el método para una formación personal y comunitaria que sean constantes y no limitadas a experiencias periódicas.

24. La norma general es que todo el ciclo de la formación inicial y permanente se desarrolle dentro del monasterio. La ausencia de actividades externas y la estabilidad de los miembros permite seguir gradualmente y con mayor participación las diversas etapas de la formación. En el propio monasterio, la monja crece y madura en la vida espiritual y alcanza la gracia de la contemplación. La formación en el propio monasterio tiene también la ventaja de favorecer la armonía de toda la comunidad. Además, el monasterio, con su característico ambiente y ritmo de vida, es el lugar más conveniente para realizar el camino formativo, (79) ya que el alimento diario de la Eucaristía, la liturgia, la *lectio divina*, la devoción mariana, la ascesis y el trabajo, el ejercicio de la caridad fraterna y la experiencia de la soledad y del silencio, son momentos y factores esenciales de la formación para la vida contemplativa.

La Superiora de un monasterio, como primera responsable de la formación, (80) favorezca un adecuado camino formativo inicial de las candidatas. Promueva también la formación permanente de las monjas enseñando a alimentarse del misterio de Dios que se da continuamente en la liturgia y en los diversos momentos de la vida monástica, ofreciendo los medios adecuados para la formación espiritual y doctrinal y, finalmente, estimulando hacia un continuo crecimiento como exigencia de fidelidad al don siempre nuevo de la llamada divina.

La formación es un derecho y un deber de cada monasterio, que puede servirse incluso de la colaboración de personas externas, sobre todo del Instituto al que eventualmente estuviese asociado. Si es necesario, la Superiora podrá permitir que se sigan los cursos por correspondencia relativos a las materias del programa formativo del monasterio.

Cuando un monasterio no es autosuficiente, algunos servicios de enseñanza comunes se pueden organizar en uno de los monasterios del mismo Instituto, y por lo general, en la misma área geográfica. Los monasterios interesados determinarán las modalidades, la frecuencia y la duración, de modo que se respeten las exigencias fundamentales de la vocación contemplativa en la clausura y las indicaciones de la propia *ratio formationis*. La normativa de la clausura rige también las salidas por motivos de formación. (81)

De todas formas, la frecuencia de los cursos de formación no puede sustituir la formación sistemática y gradual en la propia comunidad.

Cada monasterio ha de poder ser, de hecho, artífice de la propia vitalidad y de su futuro; por tanto, es necesario que sea autosuficiente sobre todo en el campo de la formación, que no puede ser dirigida sólo a algunos de sus miembros, sino que debe abarcar a toda la comunidad, para que sea lugar de progreso dinámico y crecimiento espiritual.

Autonomía del monasterio

25. La Iglesia reconoce a cada monasterio *sui iuris* una justa autonomía jurídica, de vida y de gobierno, para que con ella pueda gozar de su propia disciplina y conservar íntegro el propio patrimonio. (82)

La autonomía favorece la estabilidad de vida y la unidad interna de cada comunidad, garantizando las mejores condiciones para el ejercicio de la contemplación.

Esta autonomía es un derecho del monasterio, que por su naturaleza es autónomo; por esto no puede limitarse o disminuirse por intervenciones externas. Sin embargo, la autonomía no equivale a independencia de la autoridad eclesiástica, sino que es justa, conveniente y oportuna para tutelar la índole e identidad propia de un monasterio de vida íntegramente contemplativa.

Es cometido del Ordinario del lugar conservar y defender esta autonomía. (83)

El Obispo diocesano, en los monasterios encomendados a su vigilancia (84) o el Superior regular, cuando exista, desempeñan su encargo según las leyes de la Iglesia y las Constituciones. Éstas deben indicar lo que les compete, de modo particular lo relativo a la presidencia de las elecciones, la visita canónica y la administración de los bienes.

Desde el momento en que los monasterios son autónomos y recíprocamente independientes, cualquier forma de coordinación entre sí, de cara al bien común, necesita la libre adhesión de los monasterios mismos y la aprobación de la Sede Apostólica.

Relaciones con los Institutos masculinos

26. A lo largo de los siglos el Espíritu Santo ha suscitado en la Iglesia familias religiosas compuestas por varias ramas, unidas vitalmente por la misma espiritualidad pero distintas entre sí y a menudo diversificadas en la forma de vida.

Los monasterios de monjas han tenido con los respectivos Institutos masculinos vínculos diferentes, que se han concretado en modos diversos.

Una relación entre los monasterios y el respectivo Instituto masculino, salva la disciplina claustral, puede favorecer el crecimiento en la espiritualidad común. Bajo esta óptica la asociación de los monasterios al Instituto masculino, respetando

la autonomía jurídica propia de cada uno, trata de conservar en los monasterios mismos el espíritu genuino de la familia religiosa para encarnarlo en una dimensión únicamente contemplativa.

El monasterio asociado a un Instituto masculino mantiene su propio ordenamiento y su propio gobierno. (85) Por tanto, la delimitación de los recíprocos derechos y obligaciones, orientados hacia el bien espiritual, debe salvaguardar la autonomía efectiva del monasterio.

En la nueva visión y en la perspectiva con que la Iglesia considera hoy el papel y la presencia de la mujer, es preciso superar, cuando exista, aquella forma de tutela jurídica, por parte de las Órdenes masculinas y de los Superiores regulares, que puede limitar de hecho la autonomía de los monasterios de monjas.

Los superiores masculinos deben desempeñar su cometido con espíritu de colaboración y de humilde servicio, evitando crear cualquier subordinación indebida hacia las monjas, a fin de que ellas decidan con libertad de espíritu y sentido de responsabilidad en lo relativo a su vida religiosa.

PARTE IV

ASOCIACIONES Y FEDERACIONES

27. Las Asociaciones y las Federaciones son órganos de ayuda y coordinación entre los monasterios, para que puedan realizar adecuadamente su vocación en la Iglesia. Su fin principal es, pues, custodiar y promover los valores de la vida contemplativa de los monasterios que forman parte las mismas. (86)

Se han de favorecer estos organismos sobre todo donde, no habiendo otras formas eficaces de coordinación y de ayuda, las Comunidades podrían encontrarse en la imposibilidad de responder a las necesidades fundamentales de diverso tipo.

Las normas que en este documento se refieren a las Federaciones son válidas igualmente para las Asociaciones, teniendo en cuenta su estructura jurídica y sus propios Estatutos.

La constitución de cualquier forma de Asociación, Federación o Confederación de monasterios de monjas está reservada a la Sede Apostólica, a la cual compete también aprobar sus Estatutos, ejercer sobre las mismas la vigilancia y autoridad necesarias, (87) inscribir o separar de ellas a los monasterios.

La opción de adherirse o no depende de cada Comunidad, cuya libertad debe respetarse.

28. La Federación, por estar al servicio del monasterio, debe respetar su autonomía jurídica y no tiene sobre el mismo autoridad de gobierno, por lo cual no puede decidir sobre todo lo relativo al monasterio ni tiene un cometido de representación de la Orden.

Los monasterios federados viven la comunión fraterna entre sí de manera coherente con su vocación claustral, no con la multiplicidad de reuniones y de experiencias comunes, sino con el apoyo mutuo y la solícita colaboración en las peticiones de ayuda, contribuyendo en la medida de sus posibilidades y respetando su autonomía.

Las federaciones, con espíritu evangélico de servicio, procuren responder a las necesidades concretas y reales de las Comunidades, promoviendo su dedicación solamente a la búsqueda de Dios, la observancia regular y la dinámica de la unidad interna.

Las ayudas que las Federaciones pueden ofrecer para resolver problemas comunes son principalmente: la conveniente renovación y también la reorganización de los monasterios, la formación tanto inicial como permanente y el mutuo apoyo económico. (88)

Las modalidades de colaboración de los monasterios con la Federación son ofrecidas y determinadas por la Asamblea de superioras de los monasterios que, según los Estatutos aprobados, precisan los cometidos que dicha Federación debe desempeñar en beneficio y ayuda de sus monasterios.

Ordinariamente la Santa Sede nombra un Asistente religioso, al cual podrá delegar, para lo que considere necesario o en casos particulares, algunas facultades o encargos. Es cometido del Asistente: procurar que en la Federación se conserve o acreciente el espíritu genuino de la vida enteramente contemplativa de la propia Orden; colaborar con espíritu de servicio fraterno en la guía de la Federación y en los problemas económicos de mayor importancia y contribuir a una sólida formación de las novicias y de las profesas.

La formación

29. El servicio de formación que puede ofrecer la Federación es subsidiario. (89) Los monasterios federados deben elaborar una *ratio formationis*, que contenga normas concretas de aplicación (90) y que formará parte del derecho propio de un monasterio, previa conformidad del Capítulo conventual del monasterio mismo y después de ser sometida, sucesivamente, a la Santa Sede.

Cada monasterio tiene por derecho su Noviciado. Sin embargo la Federación, aun evitando el centralismo, puede instituir un Noviciado y otros servicios de enseñanza para los monasterios que, por falta de candidatas, de docentes o demás, no son autosuficientes y desean libremente servirse de ellos; estos servicios formativos, que serán determinados en la *ratio formationis*, se han de desarrollar en un monasterio, ordinariamente de la Federación, (91) respetando las exigencias fundamentales de la vida contemplativa en clausura.

Las Federaciones procuren que las Comunidades vayan siendo gradualmente autosuficientes en lo relativo a su formación permanente, lo cual comporta un esfuerzo espiritual y de estudio no intermitente sino continuado, favoreciendo en

los monasterios el desarrollo de una cultura y de una mentalidad contemplativas.

Renovación y ayuda a los monasterios

30. Las Federaciones pueden cooperar válidamente en dar nuevo vigor a los monasterios, renovando su impulso vocacional en torno a los elementos esenciales de la propia espiritualidad, en la dimensión íntegramente contemplativa de la forma de vida y estimulando la fervorosa observancia de la Regla y de las Constituciones.

Los monasterios de una Federación deben ayudarse mutuamente, incluso, cuando fuese verdaderamente necesario y evitando la inestabilidad, con el intercambio de monjas. (92)

De todos modos corresponde a cada Comunidad decidir sobre la petición y la respuesta, en la medida de sus posibilidades.

Los monasterios que no pueden garantizar la vida regular o que se encuentran en circunstancias particularmente graves, pueden dirigirse a la Presidenta con su Consejo, para buscar una adecuada solución.

Cuando hubiese una Comunidad que ya no cuenta con las condiciones para funcionar de manera libre, autónoma y responsable, la Presidenta debe avisar al Obispo diocesano y al Superior regular, donde exista, y someter el caso a la Santa Sede. (93)

CONCLUSIÓN

31. Con esta Instrucción se quiere confirmar el gran aprecio de la Iglesia por la vida íntegramente contemplativa de las monjas de clausura y su solicitud por salvaguardar su autenticidad, “para que no falte un rayo de la divina belleza que ilumine el camino de la existencia humana”. (94)

Que sostengan y animen a todas las contemplativas las palabras alentadoras del Santo Padre Juan Pablo II: “Al igual que los Apóstoles, reunidos en oración con María y otras mujeres en el cenáculo, quedaron llenos del Espíritu Santo (cf Hch 1,14), la comunidad de los creyentes espera hoy poder experimentar, también gracias a vuestra oración, un nuevo Pentecostés, para dar testimonio evangélico más eficaz en el umbral del nuevo milenio. Queridas hermanas, encomiendo a María, Virgen fiel y morada consagrada a Dios, vuestras comunidades y a cada una de vosotras, así como a cuantas aspiran a compartir vuestra misma experiencia espiritual. La Madre del Señor obtenga que desde Loreto, a través de los jóvenes que han llegado aquí en peregrinación, se irradie nuevamente a Europa un haz de esa luz que envolvió al mundo cuando el Verbo se hizo carne y puso su morada entre nosotros”. (95)

El 1 de mayo de 1999, el Santo Padre ha aprobado el presente documento de la Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, autorizando su publicación.

Vaticano, 13 de mayo de 1999, solemnidad de la Ascensión del Señor.

Eduardo Card. Martínez Somalo, *Prefecto*

Piergiorgio Siilvano Nesti, *Sécretario*

CONCLUSIÓN

31. Con esta Instrucción se quiere confirmar el gran aprecio de la Iglesia por la vida íntegramente contemplativa de las monjas de clausura y su solicitud por salvaguardar su autenticidad, para que no decaiga por la influencia de la cultura que ilumina el camino de la existencia humana. (19)

Que sostenga y anime a todas las contemplativas las palabras alentadoras del Santo Padre Juan Pablo II: "Al igual que los Apóstoles, reunidos en oración con María y otras mujeres en el cenáculo, quedaron llenos del Espíritu Santo (cf. Heh 2,14), la comunidad de las contemplativas, espere hoy poder experimentar también gracias a nuestra oración un nuevo Pentecostés, para un testimonio evangélico más eficaz en el mundo actual. (20)

Queridas hermanas! encomiendo a María Virgen fiel y monja consagrada. Dios, vuestro comunidad y a cada una de vosotras, así como a cuantas aspiran a compartir vuestra misma experiencia espiritual. La Madre del Señor obtenga que desde Loreto, a través de las jóvenes que han llegado aquí por su misión, su fructuosa labor y su amor, y paso su mirada sobre nosotros al mundo cuando el Verbo se hizo carne y puso su morada entre nosotros (21)

NOTAS

- (1) Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (2) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Dei Verbum*, sobre la divina Revelación, 8; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 14;32; *Catecismo de la Iglesia Católica*, 555; S. Tomás de Aquino, *Summa Theologiae*, III, 45,4, ad 2: “Apareció toda la Trinidad: el Padre en la voz, el Hijo en el hombre, el Espíritu en la nube luminosa”; Casiano, *Conferencia* 10,6:PL 49, 827: Se retiró solo a la montaña a orar para enseñarnos, dándonos de ese modo ejemplo de retiro, para que también nosotros, si queremos interpelar a Dios con afecto de corazón puro e íntegro, del mismo modo nos alejemos de toda inquietud y confusión de la gente”; Guillermo de San Thierry, *A los hermanos del Monte de Dios*, I, 1: PL 184, 310: “La vida solitaria fue practicada familiarmente por el mismo Señor mientras estaba junto a los discípulos; cuando se transfiguró en el Monte santo, provocando en ellos un deseo tal que Pedro dijo inmediatamente” ¡Qué feliz sería permaneciendo aquí para siempre!”
- (3) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 28; 112.
- (4) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 63.
- (5) Cf. Juan Pablo II, Enc. *Redemptoris Mater* (25 de marzo de 1987), 43; *Discurso a las monjas de clausura* (Loreto, 10 de septiembre de 1995), 2 “¿Qué es la vida claustral si no una continua renovación de un “sí” que abre las puertas del propio ser a la acogida del Salvador? Vosotras pronunciáis este “sí” en la diaria aceptación de la obra divina y en la asidua contemplación de los misterios de la salvación”.
- (6) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. *Sacrosantum Concilium*, sobre la sagrada liturgia, 2; Congregación para la Doctrina de la Fe, Carta a los Obispos de la Iglesia católica sobre algunos aspectos de la meditación cristiana *Orationis Formas* (15 de octubre de 1989), 1: *Catecismo de la Iglesia católica*, 2566-2567.
- (7) Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 7; cf. Juan Pablo II, *Angelus* (17 de noviembre de 1996): “¡Qué tesoro tan inestimable para la Iglesia y la sociedad son las comunidades de vida contemplativa!”.
- (8) Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 46; Pablo VI, Motu propio *Ecclesiae sanctae* (6 de agosto de 1966), II, 30-31; Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, *La dimensión contemplativa de la vida religiosa* (12 de agosto de 1980), 24-29; Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida

- apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), IV, 72-85; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 8; 59.
- (9) Cf. Pablo VI, Exhort. ap. *Gaudete in Domino* (9 de mayo de 1975), VI: “La Iglesia, en efecto, regenerada por el Espíritu Santo, en cuanto que permanece fiel a su tarea y a su misión, ha de ser considerada como la verdadera “juventud del mundo”.
- (10) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 46; *Código de Derecho Canónico*, can. 577; Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite Seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969), I; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59; *Discurso a las monjas de clausura* (Nairobi, 7 de mayo de 1980), 3: “En vuestra vida de oración se continúa la alabanza de Cristo a su Eterno Padre. La totalidad de su amor al Padre y de su obediencia a la voluntad del Padre, se refleja en vuestra consagración radical por amor. Su inmolación abnegada en favor de su Cuerpo, que es la Iglesia, se expresa en el ofrecimiento de vuestra vida unida a su sacrificio”.
- (11) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 46; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 14.
- (12) Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (13) Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite Seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969). I.
- (14) Cf. Juan Pablo II, Carta ap. *Mulieris dignitatem* (15 de agosto de 1988), 26: “Nos encontramos en el centro mismo del Misterio pascual, que revela hasta el fondo el amor esponsal de Dios. Cristo es el Esposo porque “se ha entregado a sí mismo”: su cuerpo ha sido “dado”, su sangre ha sido “derramada” (cf. Lc. 22,19-20). De este modo “amó hasta el extremo” (Jn 13, 1). El “don sincero” contenido en el sacrificio de la Cruz, hace resaltar de manera definitiva el sentido esponsal del amor de Dios. Cristo es el Esposo de la Iglesia, como Redentor del mundo. La Eucaristía es el *sacramento del Esposo, de la Esposa*”.
- (15) Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59. Cf. *Carta a las Monjas Clarisas, con ocasión de VIII Centenario del nacimiento de Santa Clara de Asís* (11 de agosto de 1993), 7 “En realidad, toda la vida de Clara era una eucaristía, porque -al igual que Francisco-

elevaba desde su clausura una continua *acción de gracias* a Dios con la oración, la alabanza, la súplica, la intercesión, el llanto, el ofrecimiento y el sacrificio. Acogía y ofrecía todo al Padre en unión con la infinita *acción de gracias* del Hijo Ungénito”, B. Isabel de la Trinidad, *Escritos*, Retiro 10,2: “Una alabanza de gloria está siempre ocupada en la acción de gracias. Cada uno de sus actos, de sus movimientos, cada pensamiento suyo y cada aspiración, al mismo tiempo que la radican más profundamente en el amor, son como un eco del eterno Sanctus”.

- (16) Cf. S. Gregorio Magno, *Homilías sobre los Evangelios*, homilía 38, 3: PL 76, 1283: “Entonces, en efecto, Dios Padre celebró las nupcias de Dios su Hijo, cuando en el seno de la Virgen lo unió a la naturaleza humana, cuando quiso que el que era Dios antes del tiempo, se convirtiese en hombre al final de los tiempos”, S. Antonio de Padua, *Sermones*, Domingo 20 después de Pentecostés, I, 4: “La Sabiduría, el Hijo de Dios, ha construido la casa de su humanidad en el seno de la beata Virgen, casa sostenida por siete columnas, esto es, de los dones de la gracia septiforme. Esto es lo mismo que decir: Celebraré las nupcias de su Hijo”; Juan Pablo II, Carta ap. *Dies Domini* (31 de mayo de 1988), 12: “Dios se manifiesta como el esposo ante su esposa (cf. *Os* 2, 16-24; *Jr* 2,2; *Is* 54, 4-8). [...] Conviene destacar la intensidad esponsal que caracteriza, desde el Antiguo al Nuevo Testamento, la relación de Dios con su pueblo. Así lo expresa, por ejemplo, esta maravillosa página de Oseas: “Yo te desposaré conmigo para siempre; te desposaré conmigo en justicia y en derecho, en amor y en compasión, te desposaré conmigo en fidelidad, y tú conocerás al Señor” (2,22)”.
- (17) Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 12 “evocan ante todos los cristianos aquel maravilloso matrimonio, fundado por Dios y que se ha de manifestar plenamente en el siglo futuro, por el que la Iglesia tiene como único esposo a Cristo”; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 3;34.
- (18) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (19) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. past. *Gaudium et spes*, sobre la Iglesia en el mundo actual, 19: “La razón más alta de la dignidad humana consiste en la vocación del hombre a la comunión con Dios”.
- (20) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59; Conc. Ecum. Vat. II, Const. *Sacrosantum Concilium*, sobre la sagrada liturgia, 2.
- (21) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59; Carta ap. *Mulieris dignitatem* (15 de agosto de 1988), 20; Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite*

- seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969), IV.
- (22) Cf. S. Ambrosio, *Formación de la virgen*, 24 PL, 16 326-327.
- (23) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (24) Cf. S. Benito, *Regla*, 72, 11: “No anteponer absolutamente nada a Cristo”: CSEL 75, 5. 163; Máximo el Confesor, *Libro ascético*, n. 43:PG 90. 953B: “Démonos al Señor con todo el corazón para poder acogerlo enteramente”; Juan Pablo II, *Carta a las Carmelitas Descalzas con ocasión del IV centenario de la muerte de Santa Teresa* (31 de mayo de 1982),5: “No dudo que las Carmelitas de hoy, no menos de las de ayer, tenderán alegremente a la meta de este absoluto, para responder adecuadamente a las instancias profundas que brotan de un amor total hacia Cristo y de una entrega sin reservas a la misión de la Iglesia”.
- (25) S. Gregorio Magno, *Homilías sobre Ezequiel*, libro 2, homilía 8, 16: CCL 142,348: “Cuando una persona ofrece al Dios omnipotente todo lo que tiene, su vida, todo lo que posee, es un holocausto... Y es esto lo que hacen los que dejan el tiempo presente”.
- (26) Conc. Ecum. Vat. II, Decret *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 7.
- (27) Cf. S. Agustín, *Semón* 339, 4: PL 38, 1481: “Nadie me superaría en ansias de vivir en esa seguridad plena de la contemplación; nada hay mejor, nada más dulce y buena que escrutar el divino tesoro sin ruido alguno; es cosa dulce y buena”; Guido I, “Elogio de la vida solitaria”, *Costumbres*, 80, 11: PL 153,757-758: “Nada mejor que la soledad para favorecer la suavidad de la salmodia, la aplicación a la lectura, los fervores de la oración, la meditación penetrante, el éxtasis de la contemplación y el bautismo de las lágrimas”; S. Euquerio de Lyon, “Alabanza del eremo”, *Cartas a Hilario*, 3: PL 50, 702-703: “Con razón llamo al eremo templo incircunscrito de nuestro Dios... Sin duda se debe creer que Dios está más inmediatamente allí, donde más fácilmente se deja encontrar”.
- (28) Cf. S. Basilio, *La verdadera integridad de la virginidad*, 49: PG 30, 765 C: “El alma de la virgen, esposa de Cristo, es como una fuente purísima...; no debe ser perturbada por palabras que provienen del exterior y se comunican al oído, ni distraída de su serena tranquilidad por imágenes que distraen la vista, de modo que, contemplando como en un espejo purísimo su imagen y la belleza del Esposo, se colme cada vez más de su verdadero amor”.
- (29) Cf. S. Jaun de la Cruz, *Subida al Monte Carmelo*, 2, 5,6.
- (30) S. Gregorio Nacianceno, *Poemas*, I, 2,1, v. 20:PG 37, 523.
- (31) Juan Pablo II, *Discurso a las monjas de clausura* (loreto, 10 de septiembre de 1995), 3.
- (32) Cf. S. Buenaventura, *en honor de S. Inés V. y M.*, Serm 1: *Opera Omnia*, IX, 504 b: “Cuando una persona gusta cuán es suave el Señor, se aparta de todas

- las ocupaciones exteriores; entra entonces en su corazón y se dispone plenamente a la contemplación de Dios dirigida enteramente a los esplendores eternos; se hace radiante y es poseída por el esplendor eterno. Si el alma viera este Bellísimo incomparable, de todos los vínculos de este mundo no podrían ya separarla de Él”.
- (33) Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, *La dimensión contemplativa de la vida religiosa* (12 de agosto de 1980), 26; Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *La vida fraterna en Comunidad* (2 de febrero de 1994), 59: “La comunidad de tipo contemplativo (que presenta a Cristo en la montaña) está centrada en la doble comunión con Dios y con sus miembros. Tiene una proyección apostólica efficacísima que, sin embargo, permanece en gran parte escondida en el misterio”, Juan Pablo II, *Discurso al clero, a los consagrados y a las monjas de clausura* (Chivari, 18 de septiembre de 1998), 4: “Ahora deseo dirigiros unas palabras en particular a vosotras, queridas monjas de clausura, que constituís el signo de la unión exclusiva de la Iglesia-Esposa con su Señor, sumamente amado. Os impulsa un irresistible atractivo que os arrastra hacia Dios, meta exclusiva de todos vuestros sentimientos y de todas vuestras acciones. La contemplación de la belleza de Dios ha llegado a ser vuestra herencia, vuestro programa de vida, vuestro modo de estar presentes en la Iglesia”.
- (34) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 4: “Así toda la Iglesia aparece como el pueblo unido “por la unidad el Padre, del Hijo y del Espíritu Santo”: S. Cipriano, *La oración del Señor*, 23: PL 4, 536.
- (35) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 46; Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *La vida fraterna en Comunidad* (2 de febrero de 1994), 10: “La vida fraterna en común, en un monasterio, está llamada a ser signo vivo del misterio de la Iglesia”.
- (36) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 42.
- (37) Cf. Conc. Ecum. Vat., II, Decr. *Ad gentes*, sobre la actividad misionera de la Iglesia, 2.
- (38) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 72; Carta Enc. *Redemptoris Missio* (7 de diciembre de 1990), 23.
- (30) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 7; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996) 8; 59.

- (40) Cf. *Catecismo de la Iglesia Católica*, 953; S. Clara de Asís, *3 Carta a Inés de Praga*, 8; *Escritos*: SC 325, 102: “Y, valiéndome de las palabras mismas del Apóstol, te considero colaboradora de Dios mismo y sostén de los miembros débiles y vacilantes de su inefable cuerpo”.
- (41) *Cántico Expiritual* 29,2; cf. Juan Pablo II, *Homilia en la Basílica Vaticana* (30 de noviembre de 1997), 5: “A las religiosas de vida contemplativa les pido que se sitúen en el corazón mismo de la misión con su constante oración de adoración y de contemplación del misterio de la cruz y de la resurrección”.
- (42) Ms B, 3vo.
- (43) Juan Pablo II, *Discurso a las monjas de clausura* (Nairobi, 7 de mayo de 1980), 2: cf. Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Ad gentes*, sobre la actividad misionera de la Iglesia, 40: “Los Institutos de vida contemplativa, por sus oraciones, obras de penitencia y tribulaciones, tienen importancia máxima en la conversión de las almas, siendo Dios mismo quien, por la oración, envía obreros a su mies (cf. Mt 9, 38), abre las mentes de los no cristianos para escuchar el Evangelio (cf. Hch 16, 14) y fecunda la palabra de salvación en sus corazones (cf. 1 Co 3, 7)”.
- (44) Cf. B. Jordán de Sajonia, *Carta IV a la B. Diana d’Andalò*: “Lo que tú cumples en tu quietud, yo lo cumplo caminando de lugar en lugar: todo esto lo hacemos por su amor. Él es nuestro único fin”.
- (45) Juan Pablo II, *Discurso a las monjas de clausura* (Loreto, 10 de septiembre de 1995), 4.
- (46) Cf. S. Ireneo, *Contra las herejías*, 4,20,8ss: PG 7, 1037: “No sólo hablando profetizaban los profetas, sino también contemplando y conversando con Dios y con todas las acciones que realizaban, realizando cuanto les sugería el Espíritu”.
- (47) Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (48) *Ibid.*
- (49) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Ad gentes*, sobre la actividad misionera de la Iglesia, 18.
- (50) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, *Const. dogm. Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 45; Decr. *Christus Dominus*, sobre el oficio pastoral de los Obispos, 15; *Código de Derecho Canónico*, can. 586,2.
- (51) Cf. Sagrada Congregación para los religiosos y los Institutos seculares y Sagrada Congregación para los Obispos, Notas directivas *Mutuae relationes* (14 mayo de 1978), 25; Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, *La dimensión contemplativa de la vida religiosa* (12 de Agosto de 1980), 26.
- (52) Conc. Ecum. Vat. II, *Const. dogm. Lumen gentium*, sobre la Iglesia, 46.
- (53) Cf. Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969), VII.

- (54) Cf. Juan Pablo II, *Discurso a la sesión Plenaria de la Congregación para los Religiosos e Institutos seculares* (7 de marzo de 1980), 3 “efectivamente, el abandono de la causura significaría fallar en lo específico de una de las formas de vida religiosa, con las cuales la Iglesia manifiesta frente al mundo la preeminencia de la contemplación sobre la acción, de lo que es eterno sobre lo que es temporal”.
- (55) Código de *Derecho Canónico*, can. 667 § 3; cf. Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1966), II, 30.
- (56) Cf. Pablo VI, motu proprio *Ecclesiae sanctae* (6 de agosto de 1966), II, 30.
- (57) Cf. Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969), IV.
- (58) Cf. Conc. Ecum. Vat. II Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 7; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 8; *Alocución a las religiosas contemplativas en el Carmelo de Lisieux* (2 de junio de 1980), 4: “amad vuestra separación del mundo, comparable en todo al desierto bíblico. Paradójicamente, este desierto no es el vacío. Allí habla el Señor a vuestro corazón y os asocia estrechamente a su obra de salvación”, Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, *La dimensión contemplativa de la vida religiosa* (12 de agosto de 1980), 29.
- (59) Cf. Código de *Derecho Canónico*, can. 674.
- (60) Cf. Juan Pablo II, *Discurso a las monjas de clausura* (Bolonia, 28 de septiembre de 1997), 4 “Vuestra vida, que con su apartamiento del mundo, manifestado de forma concreta y eficaz, proclama la primacía de Dios, constituye una llamada constante a la preeminencia de la contemplación sobre la acción, de lo eterno sobre lo temporal”.
- (61) Cf. Pablo VI, Motu Proprio *Ecclesiae sanctae* (6 de agosto de 1966), 6.
- (62) Cf. Código de *Derecho Canónico*, can. 667, § 3.
- (63) Cf. Conc. Ecum. Vat. II, Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 9; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 6.
- (64) Cf. Código de *Derecho Canónico*, can. 667 § 3.
- (65) Cf. Conc. Ecum. Vat. II Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 16; Sagrada Congregación para los Religiosos y los Institutos seculares, Instr. *Venite seorsum*, sobre la vida contemplativa y la clausura de las monjas (15 de agosto de 1969), Normae 1; 9.
- (66) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.

- (67) Cf. *Código de Derecho Canónico*, can. 667, § 4.
- (68) Cf. Congregación para los Institutos de vida consagrada y Sociedad de vida apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), IV, 81;82.
- (69) Cf. *ibíd.*
- (70) Cuando se trata de traslados definitivos de Monjas de votos perpetuos o solemnes, se han de seguir las prescripciones del can. 684, § 3.
- (71) Cf. *Código de Derecho Canónico*, can. 666: “Debe observarse la necesaria discreción en el uso de los medios de comunicación”.
- (72) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *vita consecrata* sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 65.
- (73) Cf. *Ibíd.*
- (74) Cf. Conc. Ecum. Vat.II, Decr. *Optatam totius*, sobre la información sacerdotal, 16, nota 32; S. Buenaventura, *Itinerario de la mente de Dios*, Pról. n.4: *Opera omnia* V, 296 a: “Nadie crea que le basta la lectura sin la unción, la especulación sin la devoción, la investigación sin la admiración, la circunspección sin la exultación, la industria sin la piedad, la ciencia sin la caridad, la inteligencia sin la humildad, el estudio sin la gracia, el espejo sin la sabiduría divinamente inspirada”.
- (75) Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), 74.
- (76) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 68; Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), 85.
- (77) Cf. Juan Pablo II, *Catequesis en la audiencia general* (4 de enero de 1995), 8: “Los contemplativos se dedican... a un estado de oblación personal tan elevada que exige una vocación especial, que es preciso verificar antes de la admisión o de la profesión definitiva”.
- (78) Conc. Ecum. Vat. II, Const. dogm. *Dei Verbum*, sobre la divina Revelación, 24, cf. Const. past. *Gaudium et spes*, sobre la Iglesia en el mundo actual, 22 “Realmente, el misterio del hombre sólo se esclarece en el misterio del Verbo encarnado. Pues Adán, el primer hombre, era figura del que había de venir (cf. *Rm* 5,14), es decir, de Cristo, el Señor. Cristo, el nuevo Adán, en la misma revelación del misterio del Padre y de su amor, manifiesta plenamente el hombre al propio hombre y le descubre la grandeza de su vocación”.
- (79) Cf. Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), 81. Juan Pablo II, *Discurso a las monjas de clausura* (Bolonia 28 de septiembre de 1997), 5: “Vuestras comunidades de clausura, con su propio ritmo de oración y ejercicio de la

caridad fraterna, en donde la soledad se colma con la suave presencia del Señor y el silencio prepara el espíritu para la escucha de sus sugerencias interiores, son el lugar donde cada día os formáis en este conocimiento amoroso del Padre”.

- (82) Cf. *Código de Derecho Canónico*, can. 586, § 1.
- (83) Cf. *ibíd.*, can. 586. § 2.
- (84) Cf. *ibíd.*, can. 615.
- (85) Cf. *Ibíd.*, can. 614.
- (86) Cf. Pío XII, Const. ap. *Sponsa Christi* (21 de noviembre de 1950), VII, § 2, 2; Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (87) Cf. Pío XII, Const. ap. *Sponsa Christi* (21 de noviembre de 1950), VII, § 3, § 4; § 6.
- (88) Cf. Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 59.
- (89) Cf. Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Instr. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), 81; 82.
- (90) Cf. *Ibíd.*, 85.
- (91) Cf. Congregación para los Institutos de vida consagrada y las Sociedades de vida apostólica, Inst. *Potissimum institutioni*, sobre la formación en los Institutos religiosos (2 de febrero de 1990), 82.
- (92) Cf. Pío XII, Const. ap. *Sponsa Christi* (21 de noviembre de 1950), VII § 8, 3.
- (93) Cf. Conc. Ecum. Vat II, Decr. *Perfectae Caritatis*, sobre la adecuada renovación de la vida religiosa, 21; *Código de Derecho Canónico*, can. 616, 4.
- (94) Juan Pablo II, Exhort. ap. postsinodal *Vita consecrata*, sobre la vida consagrada y su misión en la Iglesia y en el mundo (25 de marzo de 1996), 109.
- (95) *Discurso a las monjas de clausura* (Loreto, 10 de septiembre de 1995), 4.

